

Univerzita Karlova

Filozofická fakulta

Ústav informačních studií a knihovnictví

Bakalářská práce

Marie Valterová

**Preference studentů Univerzity Karlovy při výběru formátu
studijních materiálů**

Preferences of Charles University students when choosing the format
of study materials

2024

vedoucí práce: Mgr. Adéla Jarolímková, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem výše uvedenou bakalářskou práci vypracovala samostatně dále prohlašuji, že jsem řádně citovala všechny použité prameny a literaturu a že bakalářská práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného vysokoškolského titulu.

V Praze dne

.....

Marie Valterová

Poděkování

Velice ráda bych poděkovala mé vedoucí této bakalářské práce, Mgr. Adéle Jarolímkové, Ph.D., za její odborné cenné rady a vedení, které mi po dobu psaní a konzultování této bakalářské práce vstřícně poskytovala a bez kterých by výše zmíněná bakalářská práce nikdy nevznikla.

Také bych ráda poděkovala všem ochotným a milým studentkám a studentům Univerzity Karlovy, kteří se zúčastnili dotazníkového šetření a pomohli tak zrealizovat výzkum, kterým se zabývá výše zmíněná bakalářská práce, bez jejich ochoty a poskytnutého času při vyplňování dotazníkového šetření by tato bakalářská práce nevznikla. Dále bych z řad studentů jmenovitě ráda poděkovala dnes již panu Mgr. Václavu Havlíčkovi a panu Mgr. Matyáši Broukalovi, kteří svými cennými radami a postřehy dopomohli eliminovat chyby a nedostatky dotazníkového šetření, které bylo postupně upravováno až do své finální podoby.

Mé značné poděkování v neposlední řadě patří také mému partnerovi a rodině, kteří mě po dobu mého studia a psaní této bakalářské práce velmi ochotně podporovali.

Abstrakt

Cílem bakalářské práce je zjistit, zda studenti Univerzity Karlovy preferují formáty studijních materiálů v elektronické či tištěné podobě a jaké jsou důvody pro volbu zvoleného preferovaného formátu. Teoretická část byla věnována přehledu zahraničních výzkumů z oblasti preference vysokoškolských studentů mezi tištěným a elektronickým studijním materiálem a stručnému popisu tištěných a elektronických studijních materiálů pro studenty Univerzity Karlovy, jimiž univerzita disponuje v univerzitních knihovnách. Praktická část bude zpracována za pomoci dotazníkového šetření, která se zaměří na preference studentů týkající se formátu studijních materiálů pro akademické účely, důvody pro preferování elektronických či tištěných dokumentů a dopad pandemie COVID-19 na tyto preference.

Klíčová slova

studenti, Univerzita Karlova, Česká republika, elektronické knihy, tištěné knihy, preference, pandemie, COVID-19, pandemie COVID-19, studenti Univerzity Karlovy, studijní materiály, studijní podklady, skripta

Abstract

This bachelor thesis focuses on whether students of Charles University prefer electronic or printed formats of study materials and what are the reasons for choosing the preferred format. The theoretical part was dedicated to a review of foreign research in the field of university students' preference between printed and electronic study materials and a brief description of the printed and electronic study materials available to Charles University students in university libraries. The practical part will be developed with the help of a questionnaire survey that will focus on students' preferences regarding the format of study materials for academic purposes, reasons for preferring electronic or printed documents and the impact of the COVID-19 pandemic on these preferences.

Key words

students, Charles University, Czech Republic, electronic books, printed books, preferences, pandemic, COVID-19, pandemic COVID-19, students of Charles University, study materials, study handouts, scripts

Obsah

1. Úvod.....	8
2. Univerzita Karlova	10
2.1 Formáty studijních materiálů poskytované Univerzitou Karlovou	11
2.2 Digitalizované, tištěné a elektronické informační zdroje Univerzity Karlovy	14
3. Zahraniční studie o preferencích studentů mezi formáty studijních materiálů	15
4. COVID – 19 a jeho vliv ve vzdělávání.....	19
4.1 Charakteristika COVID – 19	19
4.2 Pandemická opatření omezení přístupu k tištěným fondům	20
4.3 Posun vzdělávání během pandemie COVID-19	21
4.3.1 Blended learning na českých vysokých školách	23
4.3.2 Online vzdělávání (eLearning) a distanční vzdělávání	24
4.3.3 Vliv distančního a online vzdělávání (eLearning).....	26
5. Metoda výzkumu	28
6. Výsledky anonymního online dotazníkového šetření.....	31
6.1 Hypotézy dotazníkového šetření	41
6.2 Porovnání výsledků dotazníkového šetření ve zkoumání bakalářské práce se zahraničními studiiemi v teoretické části bakalářské práce.	42
7. Závěr	43
Seznam literatury	45
Přílohy	51

1. Úvod

Vzhledem k faktu, že pandemie COVID-19 ovlivnila (nejen) české vysoké školství v takové míře, kterou si do té doby nikdo nedokázal ani představit, rozhodla jsem se na příkladu studentů Univerzity Karlovy demonstrovat vliv této globální krize a sice vliv pandemie COVID-19 na výběr formátů studijních materiálů pro účely studia.

Obsahem teoretické části této bakalářské práce je v první řadě stručný vhled do historie Univerzity Karlovy. Historii Univerzity Karlovy však doplňuji o části textu věnované její současné situaci s pohledem na počet fakult, které univerzita spravuje, statistiku počtu studentů podle fakult a v neposlední řadě formáty studijních materiálů poskytované Univerzitou Karlovou, které jsou hlavním tématem ve zkoumání této bakalářské práce. Přehledové tabulky k jednotlivým částem informující o současnosti univerzity mají za cíl mimo jiné umožnit náhled do stále se rozvíjejícího knihovního fondu Univerzity Karlovy a stále se vyvíjející badatelskou společností, se kterou roste poptávka po studijních dokumentech ve všech dostupných formátech, které univerzita poskytuje. O dostupnosti univerzitního knihovního fondu, rozčleněného mezi knihovny Univerzity Karlovy, informuje přehledová tabulka knihoven fakult a součástí. Obsáhlý knihovní fond Univerzity Karlovy netvoří pouze dokumenty přístupné na půdě univerzitních knihoven. Univerzita Karlova dále disponuje digitalizovanými, tištěnými a elektronickými informačními zdroji, které je možné vyhledat za pomoci webového prostředí Univerzity Karlovy výstižně nazvaného UKAŽ („*centrální vyhledávač Univerzity Karlovy od A do Ž*“). Tento vhled má za účel umožnit čtenářům nazřít, jaké množství materiálů a jaké příležitosti ke zkoumání univerzita nabízí a v neposlední řadě pokusit se o zhmotnění představy, v jakých formátech se studijní materiály dají vyhledat.

Ve třetí kapitole teoretické části bakalářské práce obracím svou pozornost k preferencím studentů ze zahraničí mezi tištěným a elektronickým studijním materiálem pro účely studia. Dále také v textu této kapitoly informuji o e-zdrojích, které jsou neodmyslitelnou součástí každodenního bádání na akademické půdě. Dále také v této části nastiňuji doporučené postupy pro lepší informovanost studentů o množství přístupných studijních materiálů v knihovním fondu, které mohou sloužit jako inspirativní zaměření pro propagaci univerzitního knihovního fondu správným směrem.

Poté následuje čtvrtá kapitola věnována charakteristice virového onemocnění COVID-19, kde (vyjímaje základní charakteristiky této nemoci a její velmi krátké historie) se věnuji také popisu přenosu tohoto onemocnění a následné ochrany před její nákazou, kdy

v reakci na potřebu chránit sebe a své okolí vznikl soubor ochranných opatření, který se v průběhu času proměňoval v závislosti na době a zjištěných komplikacích, a s ním se proměňovala i přísnost dodržování. Má pozornost je však primárně zaměřena na oblast ochranných opatření omezující přístup k tištěným knihovním fondům, kde se mimo jiné zaměřuji na pandemická opatření omezení přístupu k tištěnému knihovnímu fondu knihovny Filozofické fakulty Univerzity Karlovy.

Výzkum bakalářské práce byl realizován pomocí anonymního dotazníkového šetření, které bylo šířeno online.

Jako cíl zkoumání anonymního online dotazníkového šetření jsem si na začátku tvorby dotazníku určila níže uvedené hypotézy. Hypotézy se týkají preferované formy studijních materiálů a vlivu různých faktorů na preference studijních materiálů.

2. Univerzita Karlova

V první kapitole se zaměřím zejména na stručnou historii Univerzity Karlovy, následovanou současnou situací na Univerzitě Karlově, podám přehled počtu aktivně studujících studentů a množství studijních materiálů, kterými Univerzita Karlova disponuje ve svých knihovních fondech v elektronickém a tištěném formátu.

Univerzita Karlova, po boku univerzity v Bologni a Paříži náležející ke starým evropským univerzitám, dosáhla v krátkém čase mezinárodního věhlasu a přilákala studenty, myslitele a učence z celého světa. Pražská univerzita byla založena listinou ze dne 7. dubna 1348 jako první z vysokých učených (studií generale) na sever od Alp a na východ od Paříže, a sice českým králem a císařem Svaté říše římské Karlem IV. I proto je možné ji zařadit mezi nejstarší a nejvýznamnější vzdělávací instituce ve střední Evropě. Z počátku se univerzita skládala pouze ze čtyř fakult: Teologické fakulty, Fakulty svobodných umění, Právnické fakulty a Lékařské fakulty. Během staletí Univerzita Karlova čelila různým historickým výzvám, které do dnešní doby prokazují odolnost a adaptační schopnost univerzity. (UNIVERZITA KARLOVA, ©2023b).

I v současnosti si Univerzita Karlova v Praze udržuje svůj status největší univerzity v České republice a nabízí zájemcům o studium široký výběr studijních oborů z celkového počtu 17 fakult (UNIVERZITA KARLOVA, ©2023a).

Podle nejnovějších statistik za rok 2022 zaznamenala univerzita celkový počet studentů ve výši 51 727, kteří jsou umístěni mezi různé fakulty (UNIVERZITA KARLOVA, ©2023d). Tato čísla zdůrazňují trvalý závazek univerzity k akademické excelenci a její neustálou roli jako přední instituce v oblasti vysokoškolského vzdělávání. Různorodost fakult tak přispívá k živé akademické komunitě, která poskytuje studentům široké spektrum vzdělávacích příležitostí. Současný studentský korpus univerzity odráží dynamickou a multikulturní povahu instituce, podporující prostředí příznivé pro intelektuální růst a výměnu názorů.

Tabulka 1. ukazuje napočtení studentů jednotlivých fakult Univerzity Karlovy za rok 2022 (Studenti v akreditovaných studijních programech - počty studií k 31. 12. 2022, ©2023).

Univerzita Karlova	
Název fakulty	Statistika počtu studentů za rok 2022
Katolická teologická fakulta	547
Evangelická teologická fakulta	372
Husitská teologická fakulta	820
Právnická fakulta	3 800
1. lékařská fakulta	5 003
2. lékařská fakulta	2 054
3. lékařská fakulta	2 552
Lékařská fakulta v Plzni	2 352
Lékařská fakulta v Hradci Králové	1 792
Farmaceutická fakulta v Hradci Králové	1 472
Filozofická fakulta	6 405
Přírodovědecká fakulta	5 018
Matematicko-fyzikální fakulta	3 058
Pedagogická fakulta	5 614
Fakulta sociálních věd	5 462
Fakulta tělesné výchovy a sportu	2 162
Fakulta humanitních studií	3 244

Tabulka 1. Univerzita Karlova statistika počtu studentů podle fakult

2.1 Formáty studijních materiálů poskytované Univerzitou Karlovou

Primárním zaměřením této bakalářské práce jsou preference studentů Univerzity Karlovy při rozhodování mezi tištěným a elektronickým studijním materiálem. Následuje proto vzhled do formátu studijních materiálů poskytovaných Univerzitou Karlovou, které studenti Univerzity Karlovy napříč ročníky, studijními obory a fakultami hojně využívají po celou dobu svého studia na Univerzitě Karlově. Zpřístupnění studijních materiálů napříč studijními obory a fakultami totiž umožňuje studentům prohlubovat získané znalosti a zkvalitňovat tak jejich vědecké bádání.

Následně navazuji stručným popisem dostupných formátů studijních materiálů doplněný o detailněji popsanou tabulku o knihovním fondu Univerzity Karlovy spolu

s přehledovou tabulkou knihoven fakult a součástí s výčtem jednotlivých fakult a jejich knihoven.

Fond knihoven Univerzity Karlovy v průběhu let aktivně roste a mění svou strukturu v závislosti na okolnostech, době a potřebách studentů i akademických pracovníků. Knihovní fond Univerzity Karlovy za rok 2022 čítal celkově 3 385 222 knihovních jednotek a 49 865 přírůstků do knihovních fondů. Knihovny Univerzity Karlovy poskytují svým uživatelům velmi bohatý fond, který za rok 2022 zaznamenal 3 360 068 fyzických jednotek a 25 154 e-knih v trvalém nákupu. O detailním popisu univerzitního knihovního fondu za rok 2022 z výroční zprávy Univerzity Karlovy informuje níže přiložená *Tabulka 2.* (Tabulková část, ©2023). Tato přehledová tabulka slouží pro představu o dostupnosti tištěných a elektronických zdrojů univerzitního knihovního fondu dostupného z jednotlivých knihoven fakult a součástí Univerzity Karlovy.

Univerzita Karlova	Počet knihovního fondu
Přírůstek knihovního fondu za rok 2022	49 865
z toho přírůstek fyzických jednotek	47 251
z toho přírůstek e-knih v trvalém nákupu	2 614
Knihovní fond celkem	3 385 222
z toho fyzických jednotek	3 360 068
z toho e-knih v trvalém nákupu	25 154
Počet odebíraných titulů periodik:	
- fyzicky	1 985
- elektronicky (odhad)	528
- v obou formátech	101

Tabulka 2. Knihovní fond Univerzity Karlovy

Pro představu o dostupnosti tištěných a elektronických zdrojů univerzitního knihovního fondu dostupného z jednotlivých knihoven fakult a součástí Univerzity Karlovy uvádím přehledovou tabulku *Tabulka 3.*, která má za účel pomoci v orientaci mezi jednotlivými fakultami a jejich knihovnami. (ÚSTŘEDNÍ KNIHOVNA UNIVERZITY KARLOVY, © 2015 – 2019)

Fakulta / součást	Knihovna
1. lékařská fakulta	Ústav vědeckých informací 1. LF UK a VFN
2. lékařská fakulta	Ústav vědeckých informací 2. LF UK a FN Motol
3. lékařská fakulta	Středisko vědeckých informací 3. LF UK
Centrum pro ekonomický výzkum a doktorské studium	CERGE-EI knihovna Jana Kmenty
Centrum pro otázky životního prostředí	Centrum pro otázky životního prostředí
Centrum pro teoretická studia	Knihovna CTS
Evangelická teologická fakulta	Knihovna ETF UK
Fakulta humanitních studií	Knihovna FHS UK
Fakulta sociálních věd	Centrum vědeckých informací
Fakulta tělesné výchovy a sportu	Ústřední tělovýchovná knihovna
Farmaceutická fakulta v Hradci Králové	Středisko vědeckých a knihovnických informací FaF HK UK
Filozofická fakulta	Knihovna FF UK
Husitská teologická fakulta	Knihovna HTF UK
Katolická teologická fakulta	Knihovna KTF UK
Lékařská fakulta v Hradci Králové	Lékařská knihovna LFHK UK
Lékařská fakulta v Plzni	Středisko vědeckých informací LFP UK
Matematicko-fyzikální fakulta	Knihovna MFF UK
Pedagogická fakulta	Knihovna PedF UK
Právnická fakulta	Knihovna PF UK
Přírodovědecká fakulta	Knihovny PřF UK Knihovna biologie Knihovna chemie Geografická knihovna Knihovna geologie Knihovna Ústavu životního prostředí
Ústav dějin UK a Archiv UK	Knihovna ÚDAUK
Ústřední knihovna	Archivní a depozitní středisko Lešetice

Tabulka 3. Seznam knihoven fakult a součástí

V příloze této bakalářské práce je dostupná *Příloha č. 2.*, informující o dostupnosti tištěných a elektronických dokumentů z univerzitních knihovních fondů knihoven fakult a součástí. Tabulka obsahuje statistické údaje knihoven fakult a součástí univerzity za rok 2022. Zkratky knihoven fakult a součástí je možné pro lepší orientaci dohledat v přílohách bakalářské práce pod označením *Příloha č. 1.* Univerzita Karlova vedle zmíněných studijních materiálů pro účely studia svých studentů dále nabízí digitalizované, tištěné a elektronické informační zdroje, na něž se zaměřuji v navazující podkapitole.

2.2 Digitalizované, tištěné a elektronické informační zdroje Univerzity Karlovy

Univerzita Karlova zpřístupňuje velké množství elektronických, tištěných a digitalizovaných informačních zdrojů, o kterých informuji v podkapitole níže. Podkapitola dále informuje o možnostech využití webového prostředí UKAŽ.

Univerzita Karlova mimo materiály ve fondech svých knihoven, o jejichž zlomku jsem se zmínila v předchozí kapitole, disponuje také digitalizovanými, tištěnými a elektronickými informačními zdroji, které jsou dostupné studentům a akademickým pracovníkům na Univerzitě Karlově. Tyto informační zdroje je možné vyhledat za pomoci webového portálu UKAŽ.CZ („centrální vyhledávač Univerzity Karlovy od A do Ž“). Toto webové prostředí napomáhá vyhledat potřebné studijní materiály a mimo další užitečné a praktické funkce umožňuje vyhledaný studijní materiál rezervovat. Studenti tak mají možnost během studia na Univerzitě Karlově vyhledávat z jednoho místa knihy, články z časopisů věnované rozmanitým oborům, kvalitní recenzované časopisy, vysokoškolské práce či konferenční materiály odpovídající potřebám studijního zaměření každého ze studentů. Kupříkladu informační zdroje dostupné v elektronické podobě tak mohou studenti využívat kdykoliv a kdekoliv (samozřejmě s nezbytným internetovým připojením a po přihlášení přes svůj účet studenta, který je studentovi zřízen dnem započítáním studia na univerzitě). Prostředí UKAŽ přihlášeným studentům nabízí u některých dokumentů možnost online stažení a u jiných dokumentů dokonce tisk zvoleného dokumentu. Dále webové stránky UKAŽ pro přihlášené uživatele umožňují zobrazení a prodloužení výpůjček, zadání rezervace na dokument, který je v daný okamžik rozpůjčený nebo ve skladu, a v neposlední řadě umožňují trvale ukládat vyhledané záznamy do uživatelské složky Oblíbené.

Pro vyhledání vhodného studijního materiálu mohou studenti využívat systém

pokročilého vyhledávání s filtry pro upřesnění příkazu k vyhledávání, které usnadňují celý proces vyhledávání dokumentu a zvyšují tak pravděpodobnost nalezení co nejrelevantnějšího materiálu pro akademické účely konkrétního studenta. UKAŽ i bez přihlášení umožňuje uživateli exportovat údaje o dokumentu do citačního manažeru nebo zaslat na email, dále je možné si ověřit dostupnost elektronického časopisu nebo knihy na Univerzitě Karlově. (UNIVERZITA KARLOVA, ©2023c)

V této kapitole teoretické části bakalářské práce jsem se věnovala stručnému popisu historie Univerzity Karlovy, kterou jsem dále doplnila o současnou situaci. V další části bakalářské práce se zaměřím na zahraniční studie o preferencích studentů mezi formáty studijních materiálů pro účely studia, kde informuji o preferencích zahraničních studentů mezi tištěným a elektronickým formátem (e-dokument) studijního materiálu pro účely studia.

3. Zahraniční studie o preferencích studentů mezi formáty studijních materiálů

Studenti mají vzhledem k formátu studijních materiálů preference, jež jsou ovlivněny nejrůznějšími důvody a které se od sebe navzájem liší (blíže o těchto důvodech preferencí formátu studijního materiálu pojednává níže popsaná kapitola). Přehledové tabulky se seznamem důvodů preferencí studentů ze zahraničí mezi tištěným a elektronickým formátem studijního materiálu pro účely studia jsou umístěny v příloze této bakalářské práce pod označením *Příloha č. 3*. Tyto přehledové tabulky mají za cíl uvedení do problematiky preferencí studentů ze zahraničí mezi formáty studijních materiálů pro účely studia a upřesnit zařazení preferencí mezi jednotlivé zahraniční studie zahrnuté v této bakalářské práci.

Studenti jsou každý den postaveni před volbu výběru studijního materiálu. Jejich preference je však ovlivněna nejen samotným formátem studijního materiálu, ale také prostředím, ve kterém se nacházejí samotní studenti. Prostředí je pro studenta velmi důležité a hraje v preferencích studenta velkou roli. Jak ukázala zahraniční studie, v klidném prostředí, jako je například knihovna, studenti preferují spíše tištěný dokument, a naopak pokud se studenti nacházejí v rušném prostředí hromadné dopravy či v rušném prostředí chodby univerzitní budovy, je pro studenty praktičtější nahlížet do elektronického dokumentu. (EVANS, 2017)

Autoři ze zahraničí (BUDNYK, 2021; SINGHAL, 2019; TRACY, 2018; EVANS, 2017; YOO, 2019; GILBERT, 2015) ve svých studiích uvedli zjištění, že studenti, kteří nejčastěji volí tištěný dokument, upřednostňují tištěný formát studijního materiálu z důvodu jeho efektivnosti a hlubšího ponoření do četby. Hlubší ponoření do četby vyžaduje zejména četba dokumentů v kurzech, kde je naprosto žádoucí informacím lépe porozumět. Tištěný dokument dále napomáhá zapamatovat si detaily a odpovědět na konkrétní otázky a nabízí možnost vlastnoručního označování či psaní poznámek na okraje dokumentu. Pocit z opravdového hmatatelného dokumentu může taktéž hrát velkou roli při výběru tištěné formy studijního materiálu, kdy si čtenář může lépe uvědomovat čtený text, který autor v dokumentu popisuje. Při čtení tištěného dokumentu může čtenář navíc nahlížet současně do vícero dokumentů. Studenti dále spoléhají při čtení tištěného dokumentu na možnost nebyť vyrušení a dokončit čtený text. Tištěná kniha je po zapůjčení přístupná 24 hodin bez potřeby nabíjecího zařízení.

Tištěné dokumenty však logicky mají i svou negativní stránku. Mezi negativa tištěného dokumentu můžeme zařadit jeho nepraktičnost, zejména obtížné přenášení či nutnost použití osvětlení při čtení v tmavším prostředí. Rovněž také tloušťka dokumentu, která nám zabere většinu úložného prostoru, i množství stránek, které je potřeba přečíst, mohou studenty od četby odradit. Taktéž hrozba ztráty nebo odcizení dokumentu, jeho opotřebování (kdy časem může ztratit svůj atraktivní vzhled) či ekologická zátěž masové výroby papíru, to vše hraje svou roli při výběru formy studijního materiálu. Nutno zmínit i pořizovací cenu, která není vždy dostupná všem studentům. (BUDNYK, 2021; SINGHAL, 2019; TRACY, 2018; EVANS, 2017; YOO, 2019; GILBERT, 2015)

Naopak studenti, kteří upřednostňují ke svému studiu elektronické dokumenty (e-dokumenty), vyzdvihují především jejich praktické využití. E-dokumenty umožňují studovaný text číst mnohem větší rychlostí než text v tištěné podobě a navzdory tomuto faktu je porozumění čtenému textu srovnatelné. E-dokumenty jsou často velmi snadno a rychle dohledatelné na internetu, stejně tak rychlé je i plnotextové vyhledávání v jejich rámci. Prostřednictvím elektronického přístupu můžeme dokonce získat přístup k vzácným vydáním světové literatury. Nižší cena nebo možnost bezplatného stažení dokumentu je taktéž častým důvodem volby e-dokumentu. E-dokumenty mohou být během vteřiny plně obnoveny, a tak nikdy neztratí svůj atraktivní vzhled a v případě ztráty je lze opětovným stažením obnovit. Na rozdíl od tištěných dokumentů e-dokumenty nezatěžují stejnou měrou životní prostředí a vzhledem k jejich přenosnosti a nenáročnosti na úložný prostor v zavazadlech je výhodné jich

využívat zejména v hromadné dopravě nebo na dovolené (s přihlédnutím k možnosti zobrazení nespočtu dokumentů v elektronické podobě). Při četbě e-dokumentů jsme zvýhodnění možnostmi personalizací úpravy jasu obrazovky, velikosti písma a manipulace s dokumentem prostřednictvím dotykové obrazovky a mnoha dalšími funkcemi, která jsou díky tomuto formátu studijního materiálu přístupná. (BUDNYK, 2021; SINGHAL, 2019; TRACY, 2018; SU, 2022; EVANS, 2017; GILBERT, 2015)

E-dokumenty samozřejmě mají i své negativní vlivy, které se mohou projevit mimo jiné v oblasti lidského zdraví, jako kupříkladu zakřivení páteře, zhoršení zraku nebo únava očí. Dále se mohou projevit obtíže technického rázu, kdy vlivem závady zařízení můžeme nenávratně ztratit nespočet uložených e-dokumentů nebo potíže způsobené nutností připojení k internetu, pokud je žádoucí dokument dostupný pouze v online podobě bez možnosti stažení. Je nutno zmínit, že ne každé elektronické čtecí zařízení je schopno zvolený soubor otevřít, kdy tato situace může nastat z mnoha různých příčin. (BUDNYK, 2021; SINGHAL, 2019; TRACY, 2018; SU, 2022; EVANS, 2017; GILBERT, 2015)

Krom toho může být znemožněn digitální přístup modelem s omezeným přístupem, kdy může být požadovaný dokument zpřístupněn pouze uživatelům s určeným přístupem (HAUGH, 2016). I když je tedy e-dokument přístupný 24 hodin denně, je potřeba použít dobíjecí zařízení které prodlouží životnost přístroje, přes který e-dokument prohlížíme (je vhodné zmínit, že tento přístroj taktéž ze své povahy zobrazuje notifikace, které odvádí naši pozornost od čteného textu) (EVANS, 2017).

E-zdroje, které umožňují přístup k jednotlivým e-dokumentům, dle studentů umožňují také snadné vyhledávání potřebné literatury, zvyšují pravděpodobnost nalezení užitečných informací, přístup většího počtu uživatelů, dostupnost 24 hodin denně, snadnou výměnu literatury a v neposlední řadě snadné skladování. (SINGHAL, 2019) V této části textu jsem se věnovala preferencím mezi tištěným a elektronickým formátem studijního materiálu pro účely studia studentů ze zahraničí a v neposlední řadě také důležitým e-zdrojům, které dostupnost k jednotlivým e-dokumentům umožňují. Dále se v textu zaměřím na oblast věnovanou knihovnám a knihovníkům a to v kontextu, jak by se knihovny a knihovníci měli zapojit do kooperace se svými fakultami a katedrami, aby zvýšili povědomí studentů s důrazem kladeným právě na nově přichozí studenty o bohatých sbírkách dokumentů, které jsou dostupné v knihovním fondu a funkčnosti využíváním e-zdrojů díky kterým je jim zajištěn přístup k enormnímu množství dokumentů.

Knihovny propagací dokumentů ve velké míře ovlivňují výběr studentů ohledně formátu studijního materiálu. Narůstající počet elektronických zdrojů, zařízení umožňující dálkový přístup a narůstající tlak na rozpočet nutí knihovny zjistit, jaké faktory ovlivňují výběr studijního materiálu. Z tohoto důvodu by knihovníci měli vytvořit proaktivní partnerství se svými fakultami a katedrami, aby zvýšili informovanost o sbírkách dokumentů, které jsou k dispozici v jejich fondu. Velký počet uživatelů, zejména nových studentů, nemá žádné povědomí o využívání e-zdrojů, přestože mohou očekávat, že jim knihovna sama zajistí přístup k dokumentům potřebným/užitečným k jejich studiu. Tento proaktivní přístup by mohl být realizován formou sdílených sezení, workshopů a školení. Dále by knihovny měly provádět vlastní průzkum mezi studenty napříč fakultami a ročníky s cílem vylepšení poskytování knihovnických služeb. Ke zlepšení povědomí o e-dokumentech přístupných za pomoci e-zdrojů by knihovny mohly vytvořit samostatné oddělení, v němž by pracovali odborníci na informační a komunikační technologie. (MUSTAFA, 2021; SINGHAL, 2019; SU, 2022)

Knihovníci by však měli mít na paměti, že používání e-dokumentů se liší mezi studenty, kteří s typem formátu tohoto studijního materiálu již mají zkušenost či nikoliv (tzv. zkušení a nezkušení studenti) (YOO, 2019). Pro budoucí účely je proto vhodné, aby knihovny poskytovaly pro své čtenáře oba formáty studijního materiálu, aby tak každý student mohl zvolit formát, který nejvíce vyhovuje jeho potřebám (YUAN, 2018). I navzdory ceně e-dokumentů, které jsou zpřístupněny víceuživatelským přístupem, by knihovny tuto možnost měly zvážit, a to proto, aby tyto dokumenty mohly lépe sloužit jejich komunitě (HAUGH, 2016). Mezi studenty, kteří striktně upřednostňují pro náplň svého studia pouze tištěný nebo naopak pouze elektronický formát studijního materiálu, se pak objevují tací, kteří před omezením se na pouze jeden formát studijního materiálu pro účely studia volí kompromis, kterým je kombinace těchto dvou formátů studijního materiálu pro účely studia a dokáží tak najít hodnotu v obou formátech studijního materiálu pro účely studia. (BUDNYK, 2021; HAUGH, 2016)

Vše se však odráží z individuálních potřeb každého studenta (BUDNYK, 2021; MUSTAFA, 2021).

Studenti jsou si také vědomi výhod stažení e-dokumentu, kdy si mohou za pomoci fulltextového vyhledávání nalézt pasáže či kapitoly, jelikož tyto části vyžadují plné soustředění, a proto se mohou rozhodnout zvolené části vytisknout, čímž zvolí kompromis mezi pohodlím, které nabízí e-dokument, a potřebou tištěného dokumentu, jehož část vyžaduje plné soustředění (TRACY, 2018). Velkou roli však ve výběru formátu studijního materiálu hraje samotný studijní předmět. Pokud je studijní předmět populární, je použití jak tištěného, tak

elektronického formátu vysoké. Tištěné a elektronické dokumenty často poskytují stejný obsah, ale liší se v mnoha ohledech, přičemž každý formát nabízí odlišné výhody a nevýhody. Tyto dva formáty se v některých aspektech doplňují, ale zároveň si konkurují, aby vyhovovaly potřebám svých uživatelů. Současná existence těchto dvou formátů a jejich vzájemné působení vytváří jedinečné a dynamické prostředí, kterému knihovníci stále plně nerozumí. (YUAN, 2018)

V této kapitole jsem se věnovala studiím o preferencích studentů ze zahraničí při volbě formátu studijních materiálů pro účely studia a to mezi tištěným a elektronickým formátem. V další kapitole popíši, jak pandemie COVID-19 ovlivnila situaci ve vzdělávání, text se věnuje popisu situace ve vysokoškolské oblasti.

4. COVID – 19 a jeho vliv ve vzdělávání

Bakalářská práce se věnuje mimo jiné vlivu pandemie onemocnění COVID-19 na preference formátu studijních materiálů, proto bude v této kapitole stručně popsán průběh pandemie COVID-19 a její dopad na vzdělávání, zejména na vysokých školách. Bude také zmíněn dopad pandemie COVID-19 k přístupu k fondům knihoven Univerzity Karlovy. Mimo již zmíněný dopad pandemie COVID-19 na vzdělávání se tato část bakalářské práce také věnuje charakteristice COVID-19 a způsobu šíření tohoto virového onemocnění. Dále kapitola informuje o ochranných opatřeních proti šíření onemocnění COVID-19, které provedla knihovna Filozofické fakulty Univerzity Karlovy.

4.1 Charakteristika COVID – 19

Označením COVID-19 se poukazuje na onemocnění způsobené koronavirem SARS-CoV-2, který se objevil poprvé koncem roku 2019 v Číně ve městě Wu-chan. 11. března 2020 WHO oznámila šíření tohoto koronaviru za pandemii (NÁRODNÍ ZDRAVOTNICKÝ INFORMAČNÍ PORTÁL, ©2023).

Virus SARS-CoV-2 se šíří z člověka na člověka především za pomoci drobných částic, které jsou uvolňovány do vzduchu dýcháním nakaženou osobou. Drobné částice jsou uvolňovány do vzduchu zejména při mluvení, zpěvu, křiku, kýchání, kašlání a dalších podobných aktivitách. Tyto drobné částice se mohou dostat k dalším lidem, kteří je mohou snadno vdechnout, a to obvykle ve vzdálenosti do dvou metrů. Ohrožení nákazou tak hrozí, vzhledem ze snadnosti nákazy, každému bez výjimky, kdy v průměru až pět osob může být

nakaženo jen jednou nakaženou osobou. Přenosu viru SARS-CoV-2 je možné předejít zejména dodržováním určitých opatření. Větší částice jako jsou například kapky mohou dopadat na povrchy, kterých se další lidé dotýkají. Virus pak může kupříkladu ulpět ostatním lidem na ruku, kdy po kontaktu s ústy, nosem či okem se následně mohou lidé snadněji nakazit. Ale tento způsob je mnohem méně častý než přímý přenos z člověka na člověka, jak bylo uvedeno výše. (EVROPSKÝ INFORMAČNÍ PORTÁL O OČKOVÁNÍ, ©2024)

4.2 Pandemická opatření omezení přístupu k tištěným fondům

Zde uvádím text věnovaný zjištění o tom, jak pandemie COVID-19 ovlivnila chod společnosti, jak zasáhla do činnosti knihoven a také uvádím informace o tom, co následovalo po rozvolnění opatření, která sloužila proti šíření virového onemocnění COVID-19. To zahrnuje i informace o tom, které knihovní služby byly nejvíce zasaženy a jak uzavření knihoven ovlivnilo „užívání“ různých typů zdrojů. Mimo ostatní negativa kapitola informuje i o pozitivním vlivu ochranných opatření.

Nejen, že pandemie COVID-19 výrazným způsobem ovlivnila chod společnosti, ale zasáhla ve velké míře i do činnosti knihoven. Zásah se objevil v takové míře, kterou si nikdo nedokázal do vypuknutí pandemie COVID-19 na jaře roku 2020 ani představit. Po vypuknutí pandemie následoval nevyhnutelný šok z uzavření knihoven a následný chaos, který nastal při rozvolňování. Z celé řady knihovních služeb byly nejvíce zasaženy výpůjční služby, jelikož stouplou využití elektronických zdrojů a počet fyzických výpůjček výrazně klesl.

Na druhou stranu přinesla pandemie COVID-19 krom výrazných omezení i jistá pozitiva, kupříkladu se zvýšil zájem čtenářů a důležitost knihoven. (JAROLÍMKOVÁ, 2021) V důsledku pandemie onemocnění COVID-19 provedla Univerzita Karlova na základě vládních opatření omezení provozu knihoven, kdy knihovny jednotlivých fakult informovaly o aktuální situaci na svých webových stránkách, jak je zmíněno v odstavci níže na příkladu webových stránek knihovny Filozofické fakulty Univerzity Karlovy.

Pandemická opatření probíhala vzhledem k provozu knihoven v různých formách, od omezení provozu knihovny, snížení kapacity studentů ve studovnách či omezení půjčování fyzických kopií knih, přes zákaz poskytování služeb veřejnosti s výjimkou studentů Univerzity Karlovy bez ohledu na fakultu, výdej fyzických kopií knih pouze na objednávku, až po uzavření všech knihoven Filozofické fakulty Univerzity Karlovy s pozastavením výdeje knih na objednávku. Po rozvolnění vládních opatření došlo k obnovení výdeje knih na objednávku a otevření knihoven, do kterých byl vstup umožněn za podmínky předložení studentského

průkazu a potvrzení o provedeném testu na přítomnost SARS-CoV-2 s negativním výsledkem. (KORONAVIRUS, ©2015)

4.3 Posun vzdělávání během pandemie COVID-19

Lze předpokládat, že na preference studijních materiálů měly vliv také velké změny, které se udály v době pandemie v samotném vzdělávání. Jak a kam se posunulo vzdělávání během pandemie COVID-19 informuji v této podkapitole.

Jak zaznělo na mezinárodní konferenci o zkušenostech s online výukou, konané dne 5. října 2022 ve Vlasteneckém sále Karolina, během pandemie COVID-19 přešly vzdělávací instituce do uzavření a studenti i pedagogové tak byli nuceni ze dne na den změnit organizaci výuky i samotný styl učení. Virové onemocnění COVID-19 tak mělo, mimo jiné, významný dopad zejména na vzdělávání.

Pár dnů od vyhlášení prvního nouzové stavu, který nastal v březnu 2020, vytvořila Ústřední knihovna Univerzity Karlovy nástroje sloužící pro distanční výuku a v krátké době poté vznikla rovněž metodická podpora, která fungovala především pro distanční zkoušení. Podle rektorky prof. MUDr. Mileny Králíčkové, Ph.D., online nástroje, které vznikly díky pandemii COVID-19, již zůstanou nedílnou součástí života na vysoké škole a budou se nadále vyvíjet. Univerzita Karlova nadále pokračuje v rozvoji virtuální mobility, a to především v rámci Evropské univerzitní aliance 4EU+. Jak shrnula prof. MUDr. Milena Králíčková, Ph.D., pandemie posunula uvažování všech dál, kulturně nás obohatila a pomohla posílit vzájemnou důvěru mezi akademiky a studenty na mezinárodní úrovni. Během pandemie COVID-19 byla výuka nuceně přesunuta do distanční formy, která byla pro dané období nezbytná. Jedním ze závěrů mezinárodní konference o zkušenostech s online výukou bylo prohlášení o dalším rozvoji nabytých zkušeností, i když způsob nabytí těchto zkušeností nebyl zdaleka příjemný. (UNIVERZITA KARLOVA, © 2012 – 2024) Kupříkladu jednou z forem, kam se díky pandemii COVID-19 vzdělávání posunulo, je tzv. blended learning, jehož „pozvolná“ normalizace v rámci výuky vedla zařazení této formy vzdělávání mezi ostatní standartní formy. (HILL, 2023)

Jak uvádí Saha, globální dopad virového onemocnění COVID-19 nikoho neušetřil, přičemž onemocnění mělo výrazný dopad zejména na vzdělávání. Mezi významně postiženými oblastmi se tak vyskytly vzdělávací instituce po celém světě. Vzdělávací instituce byly často nuceny ze dne na den projít značnými změnami ve vzdělávání, zejména přejít do formy online

vzdělávání za digitálními obrazovkami. Bylo tak nutné učinit v případech, kdy bylo zvýšené riziko nákazy virovým onemocněním COVID-19.

Studenti vysokých škol se tak potýkali s výrazným narušením akademického a společenského života.

Uprostřed výzev, které pandemie COVID-19 nastolila, bylo začlenění digitálních technologií do vzdělávání významnou výhodou. Globální situace ohledně pandemie COVID-19 posílila již tak silné propojení mezi technologiemi a vzděláním. Uzavření vzdělávacích institucí vedlo k neodkladně urychlené transformaci kurzů na akademické půdě do online formátů, čímž se e-learning stal hlavní metodou výuky. Tento posun přesahoval pouhé poskytování obsahu a zahrnoval změny ve vzdělávání i metodách hodnocení. Studenti a akademičtí pracovníci se vzhledem k neodkladným potřebám situace přizpůsobili online platformám typu Zoom, Google Meet či Google Classroom, aby mohli navštěvovat online přednášky. S osvojením těchto online platform studenti i akademičtí pracovníci zjistili, že předem nahrané hodiny jsou dostupné prostřednictvím online médií, a tím je jim umožněno zjednodušené psaní poznámek. Rovněž pokládání otázek online formou se stalo pohodlnějším (a pro některé i méně stresujícím) způsobem komunikace během výuky a odesílání online úkolů nepředstavovalo žádné významné překážky. Mnoho studentů také využilo možnost zapojit se do bezplatných online kurzů z platform, jako jsou Coursera, edX a Future Learn, čímž si dále rozšířili své dovednosti v digitální oblasti. Pandemie COVID-19 tak postrčila digitální technologie do popředí vzdělávání. Přechod na digitální způsob vzdělávání vyžadoval, aby akademičtí pracovníci i studenti zvýšili svou technologickou gramotnost. Tento posun také vytvořil cestu pro inovaci pedagogiky a podpořil tak změny v metodách učení a technikách hodnocení. Díky tomu se velká skupina studentů mohla současně zapojit do učení. Účastníci, kteří byli kvůli pandemii nuceni akceptovat nové technologie, tak zlepšili svou digitální gramotnost. (SAHA, 2023)

Grisetti uvádí ve svém výzkumném článku, který se specializuje na vliv COVIDu-19 na studenty ošetrovatelství, že by ve vzdělávacích institucích měly být zavedeny postupy v reakci na obdobné mimořádné události, které berou v úvahu to, co se již naučili během pandemie COVID-19, aby umožnily proaktivní přístup v případě analogických událostí. Tento přístup by umožnil průběžné vzdělávání studentů ošetrovatelství a zmírnil tak negativní dopady událostí, které se odehrávají na studentech. V souvislosti s neočekávanými a naléhavými situacemi, jako jsou pandemie, které vytvářejí výzvy pro akademické a praktické vzdělávání studentů ošetrovatelství, by si vyučující zdravotních sester měli být těchto souvislostí vědomi. Dále by tak měli poskytovat podpůrná opatření studentům, kteří díky nim mohou čelit

praktickým problémům (jako je například nedostatek adekvátních zdrojů v domácím prostředí pro online vzdělávání) a také poskytování služeb duševního zdraví na emocionální podporu studentů. Zvláštní pozornost by měla být věnována praktickému učení, které je zásadní pro vzdělávání zdravotních sester, ale představuje více problémů než organizace online vzdělávání. (GRISCTI, 2023) Akademická společnost by se z dopadu pandemie COVID-19 měla poučit a s nabranými zkušenostmi, ať už byly získány pozitivním nebo negativním způsobem, být připravena do budoucích roků působení v akademickém prostředí. Pokud by akademická obec na nově získané zkušenosti zanevřela a dále je nerozvíjela vpřed, pak by celé konání mohlo mít až fatální důsledky pro vzdělávání budoucích generací. Avšak zkušenosti z dopadu pandemie COVID-19, které mohou být začleněny do vzdělávání a praxe, musí být přizpůsobeny jednotlivým univerzitám, studijním programům a oborům a v neposlední řadě individuálním potřebám studentů a vyučovaných předmětů.

Závěrem lze především konstatovat, že nutnost přejít na elektronickou formu vzdělávání podpořila využívání elektronických zdrojů.

4.3.1 Blended learning na českých vysokých školách

Jaké je zasazení tzv. blended learningu na českých vysokých školách, o tom nabídne své zkoumání článek české studie, který shrnuji zde.

Tzv. blended learning je možné popsat jako kombinaci e-learningu a prezenční formy studia. Cílem výuky, která je realizována právě formou blended learningu, by mělo být mimo jiné zpřístupnění výukových materiálů a umožnění tak větší flexibility během studia dle individuálních preferencí každého ze studentů. Uskutečněný výzkum Ireny Prázové ukázal, že na českých vysokých školách je blended learning zařazen mezi standartní výukové metody, ať již cíleně či intuitivně.

Pro zařazení blended learningu mezi vyučovací metody na českých vysokých školách významným způsobem pomáhají vysokoškolské a odborné knihovny. Zejména tak činí běžnou podporou a zajišťováním studijních materiálů, mezi které můžeme řadit materiály fyzické i digitální, a rovněž také půjčováním technických zařízení nebo umožněním využívat prostory vyhrazených pro výukové účely v knihovně, které jsou žádoucí ve výuce tohoto typu.

Přístup ke studijní literatuře je mezi studenty dvojaký. Většina studentů se ztotožňuje s tvrzením, že pokud si nedokáží dohledat studijní literaturu, jedná se o jejich problém a snaží se jej vyřešit vlastní cestou (například přes oborovou facebookovou skupinu, server Ulož.to či materiály od ostatních studentů). Nemalá část studentů také tvrdí, že studijní literatura

je vždy snadno dostupná, jelikož ji vyučující skenují pro účely výuky nebo ukládají na sdílená úložiště. Více než třetina studentů prohlásila, že literaturu potřebnou ke studiu má nahranou ve výukovém rozhraní Moodle či studijním informačním systému konkrétní univerzity a čtvrtina studentů si dle svého tvrzení vystačí výhradně se svou školní knihovnou.

Na druhou stranu studenti přistupují k získávání odborné literatury spíše volněji, uvědomují si, že často mohou porušovat autorská práva, přestože se část z nich domnívá, že se jich porušování autorských práv netýká. Elektronické informační zdroje pro studium i výzkum studenti i akademičtí pracovníci preferují ve velké míře. (PRÁZOVÁ, 2023)

4.3.2 Online vzdělávání (eLearning) a distanční vzdělávání

Následuje podkapitola, kde informuji o rozdílech mezi online vzděláváním (eLearning) a distančním vzděláváním a jak se tyto metody výuky projevují v praxi. V textu dále informuji o tom, co pomohlo překonat propast, kterou vytvořila pandemie COVID-19 od doby, kdy byla pandemie COVID-19 prohlášena za život ohrožující. A v neposlední řadě se v této části bakalářské práce věnuji rolím, které zastupují vyučující a studenti v distančním vzděláváním.

Během pandemie COVID-19 vzdělávací instituce přešly na určitou dobu do formy distančního a online vzdělávání. Neočekávané uzavření vzdělávacích institucí mělo za následek přijetí specifických alternativ k tradičním učebním metodám, aby se zajistilo, že studenti nezůstanou bez možnosti vzdělání, a současně bylo zabráněno šíření virového onemocnění.

Změny ve formě vzdělávání přinesly překvapivě i pozitivní vlivy, které v průběhu a zejména ke konci pandemie COVID-19 vyplávaly na povrch a přinesly posun v distribuování znalostí ve vzdělávacím sektoru (i když v mnoha případech se jednalo o čistě individuální případy). Odstavec níže poukazuje na formu online vzdělávání (eLearning) a distančního vzdělávání, kde vysvětluje rozdíl mezi použitím těchto dvou výukových metod v praxi, jelikož při pandemii COVID-19 mohlo dojít k záměně významů těchto forem vzdělávání. Dále tento odstavec poukazuje na role vyučujících a studentů, které jsou jimi při distanční formě vzdělávání zastupovány a jak sloužila technologie pro překonání propasti způsobené pandemií COVID-19.

Digitální technologie sloužily zejména jako pomůcky, které pomohly překonat propast, kterou vytvořila pandemie COVID-19, a to od doby, co byla pandemie prohlášena za život ohrožující. Výuky, konference i semináře byly přesunuty do digitálního prostředí z důvodu, aby bylo zamezeno rušení pravidelných akcí a omezení vzniku výskytu velkého množství shromážděných osob. (ADESUYI, 2023)

Jak ve svém článku, shrnujícím rozdíly mezi definicemi online vzdělávání (eLearning) a distančním vzděláváním, uvádí Al Salman, online vzdělávání, nebo také někdy nazývané eLearning, je forma vzdělávání, díky které mohou studenti být společně s vyučujícím ve třídě a pracovat tak na digitálních lekcích a hodnoceních. Online vzdělávání dále zahrnuje osobní spolupráci mezi studenty a vyučujícím, vzhledem k tomu, že se jedná o kombinaci učební techniky společně s dalšími výukovými strategiemi. Online výuka je navržena pro použití v kombinaci s řadou dalších metod pro osobní výuku. Jedná se o doplňující způsob výuky, který tak poskytuje studentům různé příležitosti k učení. (AL SALMAN, 2021)

Podle zahraniční studie o výzvách a příležitostech, které měla pandemie COVID-19 na eLearning (z pohledu studentů a vyučujících), Maatuk uvádí, že během eLearningu je třeba analyzovat určité charakteristiky studenta, zejména jeho motivaci ke studiu. Jako vhodný pedagogický krok je tedy nutné zvolit eLearningovou strategii, která vyhovuje profilu konkrétních studentů a elektronickému prostředí, ve kterém se v dané době nacházejí. (MAATUK, 2022)

Jak uvádí Al Salman, distanční vzdělávání se liší od eLearningu v zásadě ve formě studia na dálku, kdy studenti pracují online z domova, zatímco učitel práci studentům digitálně zadává a také se digitálně na dálku přihlašuje. Distanční vzdělávání na rozdíl od online vzdělávání (eLearningu) nepotřebuje žádnou osobní spolupráci mezi studenty a vyučujícím. Vyučující v tomto případě spoléhá na digitální formu komunikace, mezi které můžeme zařadit různé aplikace pro zasílání zpráv, videohovory, diskusní fóra či školní systém řízení výuky. Distanční vzdělávání je metoda vzdělávání, která je poskytována výhradně online, ale není k dispozici přítomnost vyučujícího. (AL SALMAN, 2021)

Na tomto místě je vhodné se blíže zmínit o rolích, které zastupují studenti a vyučující během realizovaného distančního vzdělávání. V odstavci textu věnovaném rolím, které zastupují vyučující a studenti v distančním vzdělávání, popisuje Al Salman své zjištění ve studii následovně.

Vyučující zastupuje při zavádění distančního vzdělávání hlavní roli, mimo jiné hraje také roli studenta v roli mentora, motivátora a odborníka pro vedení diskuze při používání technologie, pomocí které výuka probíhá. Vyučující zastává také roli poskytovatele zpětné vazby, distributora potřebných testů, dohlíží na úroveň zlepšení studentů a dále působí jako hlavní zprostředkovatel, který připravuje výukové prostředí pro tento typ vzdělávání. Role studentů je zde však shrnuta výhradně na sledování lekcí, které jsou nabízeny vyučujícími

elektronickou formou prostřednictvím nahrávek hodin, prezentací a úkolů. Studenti pak mají možnost opětovného poslouchání a sledování lekcí tak často, jak zrovna potřebují. Co se týče úkolů, jsou zasílány pouze elektronickou formou. Distanční vzdělávání poskytuje prostor pro konverzaci a diskuzi jak mezi studenty samotnými, tak s jejich vyučujícími. (AL SALMAN, 2021)

4.3.3 Vliv distančního a online vzdělávání (eLearning)

Následuje podkapitola, kde informuji o vlivu distančního a online vzdělávání (eLearning) na studenty vysokých škol.

Distanční vzdělávání se stalo pro většinu studentů novou metodou výuky. Obecně platí, že jakýkoliv nový vývoj přitahuje pozornost, vzhledem k tomu, že vytváří prvek napětí, díky kterému se studenti mají možnost vymanit z běžné atmosféry.

Využívání digitálních technologií představuje nástroj, který je pro studenty výhodnější v několika ohledech. Umožňuje jim samostatně získávat informace, zaznamenávat lekce a opakovaně je navštěvovat ve vhodné dobu. Prostředí, které nabízí dálkové studium, umožňuje studentům, aby byl jejich hlas více slyšet, vzhledem k tomu, že se každý může zúčastnit a vyjádřit svůj názor (často anonymně), což může zlepšit porozumění konkrétního studenta a zvýšit tak jeho motivaci a postoj k učení. Preference studentů v distančním vzdělávání lze zařadit ke stupni jejich povědomí o důležitosti etapy, ve které žijí, a pokročilým počítačovým dovednostem, které doposud získali. Dovednosti v oblasti počítačových technologií studentům umožňují vstupovat, vystupovat, účastnit se, zkoumat a provádět průzkumy pomocí elektronických výukových platforem a různých vyhledávačů. To zvyšuje jejich motivaci a postoje k učení a pomáhá jim osvojit si efektivní komunikaci a diskuzi se studenty i učiteli. (AL SALMAN, 2021)

Alexiou ve své studii odhalila, že pro některé studenty bylo online vzdělávání úlevou od sociálních úzkostí, zatímco pro mnoho dalších bylo vzdělávání touto formou skvělou příležitostí k seznámení se s novými nástroji a učebním prostředím (ALEXIOU, 2022). K dalším kladným přínosům vlivu pandemie při realizaci online vzdělávání na studenty se věnuje Maatuk ve svém odborném článku. Maatuk ve svém článku uvádí, že členové fakulty se shodují, že online vzdělávání je užitečné pro zvyšování počítačových dovedností studentů, i když vyžaduje značné finanční prostředky. Dále je možné tvrdit, že je důležité vyzdvihnout řadu doporučení, která by mohla mít pozitivní dopad na možnou implementaci online

vzdělávání. Univerzita musí studentům a akademickým pracovníkům poskytnout internetovou službu s dostatečným počtem počítačových zařízení pro implementaci online vzdělávání. Aby bylo možné implementovat online vzdělávání namísto docházení do hlavního kampusu, je proto nezbytné poskytnout moderní elektronickou knihovnu a vyhrazené učebny s veškerým potřebným vybavením a nástroji. Pravidelné pořádání online školení a seminářů je důležité zejména pro pedagogické pracovníky, aby podpořili implementaci online vzdělávání, vedle neustálé pozornosti věnované infrastruktuře informačních technologií a pravidelné údržbě počítačů a podpůrného vybavení. Vyjma výše uvedeného, jedním z pedagogických dopadů distančního a online vzdělávání je role a důležitost zaměření se na mnoho věcí v souvislosti s charakteristikami studenta, jako jsou charakteristiky základních znalostí studenta a jak studenty motivovat. (MAATUK,2022)

Nyní je však namístě zmínit i avizované negativní přínosy distančního a online vzdělávání. Mezi negativní stránky distanční formy vzdělávání je nutno zařadit skutečnost, že studenti nebyli (a často stále nejsou) psychicky připraveni nebo dokonce kvalifikováni na náhlou a úplnou transformaci vzdělávání, kdy jsou všechny kurzy realizovány z domova. Nebyli připraveni a neměli dovednosti používat platformy dálkového studia. Pro mnohé z nich to mohla být jejich první zkušenost s používáním technologií pro učení tohoto typu. Mnoho studentů navíc nemělo potřebné vybavení pro distanční studium. Pro mnohé ze studentů není internet doma dostupný, jelikož je pro některé rodiny nákladný. Mnohé rodiny mají také více potomků a tento typ vzdělávání na ně klade značnou zátěž, aby svým potomkům poskytovaly vhodná zařízení a vhodné prostředí k výuce. Lekce se často navzájem překrývají, což vyžaduje poskytnutí zařízení odpovídajícímu počtu studujících potomků. (AL SALMAN, 2021)

Zjištění, která ve své studii odhalila Alexiou, zdůrazňují, že online vzdělávání prohloubilo stres a frustraci studentů v důsledku rozšíření online zkoušek a rostoucího pracovního zatížení. Nejistota studentů úzce souvisela s možnými problémy způsobenými technickými poruchami, zatímco komunikace na dálku vyvolávala pocity izolace. (ALEXIOU, 2022)

V této podkapitole jsem věnovala svou pozornost popisu nezbytných kroků pro umožnění implementace online vzdělávání na univerzitě umožňující nahradit časté a nutné docházení za vyučovanými kurzy do prostor univerzitních kampusů. Dále jsem svou pozornost věnovala pozitivním přínosům, které studenti díky distančnímu vzdělávání získali, jaké příležitosti a dovednosti jim byly vlivem digitálních technologií umožněny a co studentům dále

pomohlo osvojit si efektivní komunikaci a diskuzi s ostatními studenty a pedagogy.

Mimo mnoho pozitiv, které studentům distanční vzdělávání přineslo, vyvstal na povrch i jeho negativní dopad na studenty, jakým je například duševní nepřipravenost studentů na úplné přeměnění výuky ze známého prezenčního vzdělávání na doposud neznámé distanční vzdělávání. Zasažením duševní nepřipravenosti tato negativa bohužel nekončila a u některých studentů nastalo prozření v samotné technické nepřipravenosti. Online vzdělávání (eLearning) mělo negativní dopad na studenty mimo jiné v podobě prohloubení stresu, zejména v důsledku online zkoušení a rostoucího pracovního zatížení, dále se mezi studenty projevila nejistota často způsobena externími vlivy a pocit izolace.

Všechny výše zmíněné výukové metody, které byly vlivem pandemie COVID-19 hojně využívány, mají jednu věc společnou. Jedná se o využití studijních materiálů, a to právě v digitální podobě. Studenti i vyučující se s digitálními studijními materiály byli nuceni naučit pracovat, což vedlo k odhalení pozitivních a negativních vlivů na jednotlivé uživatele, jejichž následky jsou v každém směru individuální.

Následuje výzkumná část bakalářské práce, kde popisují mimo jiné výsledky zkoumání dotazníkového šetření.

5. Metoda výzkumu

V následující části bakalářské práce obrátím svou pozornost na její výzkumnou část, kde popíši mimo jiné, co je cílem bakalářské práce, jaké jsou nevýhody a limity dotazníkového šetření, jakým způsobem probíhal sběr dat, jakým způsobem byl dotazník distribuován cílové skupině a v neposlední řadě odhalím, jaká byla charakteristika cílové skupiny, pro kterou bylo toto dotazníkové šetření vytvořeno. Ke konci kapitoly popíši hypotézy, které jsem pro účely zkoumání dotazníkového šetření stanovila.

Cílem výzkumné části této bakalářské práce je nahlédnutí do preferencí studentů Univerzity Karlovy při výběru tištěného nebo elektronického formátu studijních materiálů pro účely studia a dále zjistit skutečnost, zda existuje vliv, který měla pandemie COVID-19 na tyto preference.

Vzhledem k metodě a formě sběru dat předchozích zahraničních výzkumů, které se shodovaly s preferencemi studentů při výběru studijního materiálu, byla vybrána kvantitativní metoda, která byla realizována formou anonymního online dotazníkového šetření.

Tato forma byla vybrána z důvodu možnosti oslovit co největší množství respondentů a také pro svou časovou nenáročnost na zpracování, možné vyvození výsledků a statistické zpracování dat. V neposlední řadě byla tato forma zvolena z důvodu možnosti vyjít vstříc podmínkám respondenta, kde oproti kvalitativnímu výzkumu nebyl limitován časem a místem setkání, a mohl tak vyplnění dotazníku uzpůsobit svým možnostem. Cílem kvantitativního výzkumu je totiž testování hypotéz na rozdíl od kvalitativního výzkumu, kde je cílem vytváření nových hypotéz, nového porozumění či vytváření teorie. (DISMAN, 2014)

Sběr dat probíhal za pomoci šíření odkazu online dotazníku, který byl pro potřeby výzkumu vytvořen autorkou bakalářské práce. Výzkumné otázky byly zpracovány na základě informací zjištěných ze zahraničních studií, které se zabíraly obdobným tématem, jako tato bakalářská práce. Dotazník byl před odesláním mezi studenty Univerzity Karlovy otestován studentem spadajícím do cílové skupiny respondentů, kterému byl dotazník poskytnut za účelem odstranění nesrovnalostí, které by mohly být pro respondenty při vypracování online dotazníku matoucí.

Sběr dat probíhal v prostředí LimeSurvey, jehož licenci si Univerzita Karlova pravidelně předplácí. Dotazník obsahoval uzavřené (single-choice i multiple choice) i otevřené otázky. Do detailní přípravy dotazníku byli kromě autorky bakalářské práce dále zapojeni vybraní studenti Univerzity Karlovy.

Následně byl předmětný dotazník postupně distribuován mezi studenty Univerzity Karlovy. Internetový webový odkaz, díky kterému se mohli respondenti zúčastnit anonymního online dotazníkového šetření, byl šířen za pomoci sociální sítě Facebook, kdy byl odkaz přeposlán do soukromých zpráv vybraným studentům Univerzity Karlovy s prosbou o vyplnění a následné šíření mezi kolegy, které by mohla účast v průzkumu zajímat a věděli by o dalších cílových skupinách, které by se o své zkušenosti v rámci dotazníkového šetření rádi podělili. Oficiální facebookový účet Ústavu informačních studií a knihovnictví využil svého dosahu a za pomoci veřejně zpřístupněného příspěvku s přiloženým webovým odkazem a výzvou o vyplnění dotazníkového průzkumu pomohl zvýšit počet vyplněných dotazníků. Období sběru dat probíhalo od zaktivování, které započalo dne 12. února 2024 a bylo deaktivováno dne 25. března 2024. Výběr relevantních respondentů (studentů Univerzity Karlovy) spojený s distribucí webového odkazu, jehož prostřednictvím byl online dotazník dostupný, byl realizován tzv. metodou sněhové koule (snowball sampling method). Tato metoda byla vybrána na základě potřeby oslovit co nejvíce studentů, pro které bude online dotazníkové šetření relevantní.

Mezi nevýhody dotazníkového šetření je možné zařadit problematickou návratnost dokončených dotazníků a snahu respondentů o vykreslení své osoby v lepším světle a dosáhnout tak tímto zkresleným jednáním zaznamenaného do dotazníkového šetření lepšího pocitu ze sebe sama. Jako další nevýhodu výzkumu je nutné uvést počet obeslaných studentů, kdy také vlivem dobrovolné účasti na dotazníkovém šetření je omezena a ohrožena návratnost vyplněných dotazníků a taktéž další šíření dotazníku pro získání dalších respondentů.

Tyto nevýhody a limity proto mohou vést ke zkreslení výsledků online dotazníkového šetření.

Oslovenou výzkumnou skupinou pro účely výzkumu uskutečněného formou anonymního online dotazníkového šetření, kdy účast v tomto dotazníkovém šetření byla zcela dobrovolná, byli studenti Univerzity Karlovy napříč fakultami, studijními obory i ročníky, kteří byli požádáni o vyplnění anonymního online dotazníku s názvem Preference studentů Univerzity Karlovy mezi tištěným a elektronickým formátem studijních materiálů pro účely studia. Navzdory tomu, jak již bylo zmíněno výše, vlivem dobrovolné účasti na průzkumu se nepodařilo získat uspokojivé množství zodpovězených dotazníků, je i přes tento limitující faktor nadále možné na základě zodpovězených dotazníků potvrdit či vyvrátit tvrzení, která byla výzkumníkem stanovena v uvedených hypotézách.

Online dotazník byl zcela anonymní a účast studentů Univerzity Karlovy v něm, jak již bylo uvedeno, byla ryze dobrovolná. Jelikož dotazník neobsahoval žádné citlivé údaje, které by vedly k přesné identifikaci jednotlivých účastníků tohoto šetření, nebyl po účastnících požadován souhlas se zpracováním osobních údajů.

Výzkumné otázky byly sestaveny na základě závěrů zjištěných z již proběhlých výzkumů, které se shodují se zadáním této bakalářské práce. Otázky jsou především formulovány tak, aby výše zmíněné předpokládané hypotézy buď potvrdily nebo vyvrátily.

Bakalářská práce byla vypracována s následujícími hypotézami:

H1: Studenti Univerzity Karlovy zaznamenali vliv pandemie COVID-19 na výběr formátu studijního materiálu pro účely studia.

H2: Studenti Univerzity Karlovy vlivem pandemie COVID-19 v současnosti více preferují elektronický formát studijních materiálů pro účely studia.

H3: Studenti Univerzity Karlovy se domnívají, že studovaný předmět, pro který je studijní materiál používán, má vliv na jejich preference při výběru formátu studijních materiálů pro účely studia.

H4: Studenti Univerzity Karlovy se domnívají, že jazyk studovaného předmětu, ve kterém je předmět vyučován, má vliv na preference výběru formátu studijního materiálu.

H5: Studenti Univerzity Karlovy v předmětu, který je vyučován v českém jazyce, preferují tištěný formát studijního materiálu pro účely studia.

H6: Studenti Univerzity Karlovy v předmětu, který je vyučován v cizím jazyce, preferují kombinaci tištěného a elektronického formátu studijního materiálu pro účely studia.

H7: Studenti Univerzity Karlovy preferují elektronický formát studijního materiálu pro účely studia.

V první části výzkumné části bakalářské práce jsem se věnovala podrobnému popisu metodám výzkumu, odhalila jsem, jaké jsou cíle výzkumné části bakalářské práce a popisu stanovených hypotéz. Následuje kapitola, kde komentuji výsledky zjištění proběhlého dotazníkového šetření mezi cílovou skupinou Univerzity Karlovy.

6. Výsledky anonymního online dotazníkového šetření

Tato kapitola je věnovaná výsledkům předmětného dotazníkového šetření. Pro potřeby zkoumání výzkumných otázek, které se v obsahu dotazníkového šetření vyskytly, je tak možné nahlédnout do přílohové části této bakalářské práce, přesněji do části *Příloha č. 4*, která mimo jiné nabízí i vzhled do kódování, které bylo použito pro účely tohoto dotazníkového šetření.

Anonymní online dotazníkové šetření neslo název Preference studentů Univerzity Karlovy mezi tištěným a elektronickým formátem studijních materiálů pro účely studia. Výstižný název dotazníkového šetření tak plně odpovídal obsahu zkoumání během vyplňování dotazníkového šetření konkrétními studenty Univerzity Karlovy, kteří se rozhodli do tohoto dotazníkového šetření zapojit.

Jak již bylo uvedeno výše, tento unikátní dotazník byl vytvořen v prostředí LimeSurvey (placená licence) dne 21. prosince 2023. V následujících dnech byla detailně upravena návaznost jednotlivých otázek a dotazník byl dopracován do takové podoby, aby odpovídal potřebám zkoumání výše uvedených hypotéz. Období sběru dat, jak již jsem uvedla v textu

výše, trvalo v období od 12. února 2024 do 25. března 2024. Dotazníkové šetření prošlo před svou aktivací detailními úpravami za účelem dosažení co možná nejpřesnějších odpovědí u zkoumaných dat.

Plánované zveřejnění online dotazníkového šetření bylo v důsledku tragické prosincové události odloženo přibližně o měsíc.

Navzdory zjevné přítomnosti limitů, nevýhod a zkreslení, které k tomuto dotazníkovému šetření dozajista patří a byly blíže popsány v textu kapitoly **5. Metoda výzkumu**, se do dotazníkového šetření zapojilo 317 studentů Univerzity Karlovy (respondentů). Výsledky předmětného dotazníkového šetření odhalily, že z celkového počtu zapojených studentů do průzkumu velkou část respondentů tvořily ženy, a to v počtu 204 zúčastněných (64,35 %). Nejčastěji zastoupenou věkovou skupinou byla skupina v rozmezí 18-24 let, kterou uvedlo ve svých odpovědích 241 respondentů (76,03 %). Respondenti, kteří se dotazníkového šetření účastnili a byli postupně oslovováni, pocházeli ze všech fakult Univerzity Karlovy. I když se rozsah oslovených respondentů rozšířil mezi skoro všechny fakulty, které Univerzita Karlova nabízí, byla mezi odpověďmi oslovených studentů nejvíce zastoupena Filozofická fakulta s počtem 130 odpovědí (41,01 %). Druhou nejvíce zastoupenou fakultou Univerzity Karlovy byla Právnická fakulta s počtem 68 odpovědí (21,45 %). Studenti, kteří se průzkumu zúčastnili, byli z převážné většiny studenti bakalářské formy studia (49,53 %).

Dále z výsledků vyplývá, že dokumenty pro účely studia čtou studenti týdně cca 2-3x, tuto možnost zvolilo celkem 163 studentů (51,42 %). Studenti pro účely studia upřednostňují kombinaci tištěných a elektronických formátů studijních materiálů, kdy tuto možnost zvolilo 138 respondentů (43,53 %) viz *Tabulka 4*. Studijní materiál, který studenti Univerzity Karlovy preferovali před vypuknutím pandemie COVID-19, byl nejčastěji tištěný formátu studijního materiálu pro účely studia, který studenti uváděli a to z důvodů lepšího soustředění „*Lepší soustředění (pohlčení do děje)*“ s počtem odpovědí 159 (50,16 %) Jako druhý nejčastěji zastoupený důvod studenti uvedli „*Hmatatelný pocit tištěného dokumentu*“ s počtem 126 odpovědí (39,75 %). Třetí nejčastěji zastoupený důvod studenti uvedli „*Zvýrazňování v dokumentu*“ s počtem 127 odpovědí (40,06 %) viz *Tabulka 5*. Na druhou stranu nejčastěji zastoupeným důvodem, který studenty odrazuje od preferování tištěného formátu studijního materiálu pro účely studia, studenti uvedli „*Prezenční výpůjčka (dokument k dispozici pouze v prostorách knihovny)*“, kterou zvolilo 156 respondentů (49,21 %). Jako druhý nejčastěji zastoupený důvod studenti uvedli „*Časově omezená dostupnost*“ s počtem 129 odpovědí

(40,69 %). Třetí nejčastěji zastoupený důvod studenti uvedli „Vzdálenost knihovny s potřebným dokumentem“ s počtem 124 odpovědí (39,12 %) viz Tabulka 6.

Odpověď	Počet	Procenta
Tištěné dokumenty (fo1)	71	22.40 %
Elektronické dokumenty (fo2)	108	34.07 %
Kombinaci tištěných a elektronických dokumentů (fo3)	138	43.53 %
Bez odpovědi	0	0.00 %
Nezobrazeno	0	0.00 %

Tabulka 4. Jaké formáty dokumentů upřednostňujete pro účely studia

Odpověď	Počet	Procenta
Hmatatelný pocit tištěného dokumentu (pt1)	126	39.75 %
Psaní poznámek na okraj dokumentu (pt2)	114	35.96 %
Prohlížení v dokumentu (pt3)	60	18.93 %
Lepší soustředění (pohlčení do děje) (pt4)	159	50.16 %
Zapamatování detailních informací (pt5)	63	19.87 %
Zvýrazňování v dokumentu (pt6)	127	40.06 %
Listování dokumentem (pt7)	96	30.28 %
Možnost prohlížení současně vícero dokumentů (pt8)	80	25.24 %
Nerušené čtení bez notifikací (pt9)	94	29.65 %
Jiné	26	8.20 %
Nezobrazeno	99	31.23 %

Tabulka 5. Jaké jsou hlavní důvody Vaší preference tištěného formátu studijního materiálu pro účely studia?

Odpověď	Počet	Procenta
Finanční náročnost (nt1)	108	34.07 %
Zničení (nt2)	59	18.61 %
Zátěž pro životní prostředí (nt3)	51	16.09 %
Váhová zátěž (nt4)	141	44.48 %
Potřeba osvětlení v temnějších prostorách (nt5)	67	21.14 %
Odrazení od čtení vlivem tloušťky dokumentu (nt6)	45	14.20 %
Prezenční výpůjčka (dokument k dispozici pouze v prostorách knihovny) (nt7)	156	49.21 %
Časově omezená dostupnost (nt8)	129	40.69 %
Vzdálenost knihovny s potřebným dokumentem (nt9)	124	39.12 %
Oborová literatura pouze ve vybraných knihovnách (nt10)	106	33.44 %
MVS (meziknihovní výpůjční služba) (nt11)	21	6.62 %
Omezený počet výtisků (nt12)	91	28.71 %
Jiné	13	4.10 %
Nezobrazeno	70	22.08 %

Tabulka 6. Jaké jsou hlavní důvody, které Vás odrážejí preferovat tištěný formát studijního materiálu pro účely studia?

Nejčastěji zastoupeným důvodem preference elektronického formátu studijního materiálu pro účely studia, který studenti uváděli, byla „Dostupnost dokumentu online“ s počtem 201 odpovědí (63,41 %). Jako druhý nejčastěji zastoupený důvod studenti uvedli „Snadná přenosnost elektronického dokumentu“ s počtem 190 odpovědí (59,94 %). Třetí nejčastěji zastoupený důvod studenti uvedli „Plnotextové vyhledávání v celém dokumentu“ s počtem 176 odpovědí (55,52 %) viz *Tabulka 7*. Oproti tomu nejčastěji zastoupeným důvodem, který studenty odrazuje preferovat elektronický formát studijního materiálu pro účely studia, byly uváděny „Zdravotní potíže (spojené s užíváním dokumentu např. bolest hlavy)“ s počtem 95 odpovědí (29,97 %). Jako druhý nejčastěji zastoupený důvod studenti uvedli „Omezený přístup“ s počtem 78 odpovědí (24,61 %). Třetí nejčastěji zastoupený důvod studenti uvedli „Neumožněné stahování“ s počtem 58 odpovědí (18,30 %) viz *Tabulka 8*.

Odpověď	Počet	Procenta
Snadná přenosnost elektronického dokumentu (pd1)	190	59.94 %
Dostupnost dokumentu online (pd2)	201	63.41 %
Praktičnost (pd3)	153	48.26 %
Zvýšená rychlost čtení (pd4)	34	10.73 %
Rychlá dostupnost za pomoci internetu (pd5)	155	48.90 %
Možnost stažení (pd6)	152	47.95 %
Plnotextové vyhledávání v celém dokumentu (pd7)	176	55.52 %
Přístup k vzácným tiskům, které nejsou fyzicky dostupné (pd8)	91	28.71 %
Finanční nenáročnost (často zdarma) (pd9)	168	53.00 %
Udržitelnost (pd10)	89	28.08 %
Nenáročnost na úložný prostor (pd11)	103	32.49 %
Úprava jasu obrazovky, funkce dotykové obrazovky, úprava písma (možnost uzpůsobení vlastním potřebám) (pd12)	83	26.18 %
Dostupnost 24 hodin (pd13)	118	37.22 %
Jiné	12	3.79 %
Nezobrazeno	70	22.08 %

Tabulka 7. Jaké jsou hlavní důvody Vaší preference elektronického formátu studijního materiálu pro účely studia?

Odpověď	Počet	Procenta
Technické potíže (nd1)	45	14.20 %
Požadované připojení k internetu (nd2)	53	16.72 %
Neumožněné stahování (nd3)	58	18.30 %
Omezený přístup (nd4)	78	24.61 %

Zdravotní potíže (spojené s užíváním dokumentu např. bolest hlavy) (nd5)	95	29.97 %
Ztráta vlivem techniky (nd6)	40	12.62 %
Potřeba technického zařízení (nd7)	45	14.20 %
Použití v určitých zařízeních (nd8)	27	8.52 %
Jiné	39	12.30 %
Nezobrazeno	99	31.23 %

Tabulka 8. Jaké jsou hlavní důvody, které Vás odrazují preferovat elektronický formát studijního materiálu pro účely studia?

Studenti, kteří uvedli, že byl jejich výběr formátu studijního materiálu před pandemií COVID-19 jiný, odpověděli v počtu 132 odpovědí (41,64 %). V období před pandemií COVID-19 studenti preferovali tištěný dokument, jakožto formát studijního materiálu pro účely studia, tuto možnost uvedli v počtu 103 odpovědí (75,2 %).

Dále se v popisu výsledků předemtného dotazníkového šetření zaměřím na analýzu volných odpovědí. Jedná se o odpovědi v oblasti věnované důvodům preferencí tištěného/elektronického formátu studijního materiálu pro účely studia, a naopak opačným důvodům, které odrazují studenty preferovat tištěný/elektronický formát studijního materiálu pro účely studia. Jedná se o shrnutí nejčastěji se opakovaných výhod a nevýhod pro preferování jednotlivých formátů studijního materiálu pro účely studia s uvedením citací, zejména nejvýstižnějších a nejunikátnějších odpovědí. Pokračuje odstavec věnovaný vyjádření studentů, kteří v dotazníkovém šetření informovali o důvodech, díky kterým uvádí, že vliv pandemie COVID-19 na výběr formátu studijního materiálu pro účely studia nezaznamenali a na druhou stranu důvody preferencí jednotlivých formátů studijních materiálů, které vlivem pandemie COVID-19 začali více preferovat.

Studenti v oblasti věnované důvodům preferencí tištěného formátu studijního materiálu pro účely studia uvedli, že právě tento dokument upřednostňují z důvodů možnosti „psaní poznámek na lístečky“, využití záložek a různých „lepíků“, studenti rovněž během užívání tištěných dokumentů nezaznamenali bolest očí a hlavy, či jejich únava byla menší oproti užívání elektronických studijních materiálů. Dále tištěný formát studijního materiálu upřednostňují studenti právě z toho důvodu, že „Bývají to nejvíce ověřené a vyučujícím doporučované materiály“, „Môžem si to vziať do ruky a prechádzať sa po izbe, nezaberá mi to zbytočne miesta v pamäti na telefóne/ počítači, nájdem si to v skrini aj roky po tom ako som ukončila príslušný predmet aj keď už som stratila prístup k stránkam vyučujúceho“, taktéž mají studenti „Možnosť číst během jízdy MHD, když nemám potřebný HW.“, dále také „velká část oborové literatury není online dostupná“ a v neposlední řadě se zde nabízí také „Intuitivní představa o tom,

ve které části (jak daleko) v dokumentu jsem”, „*lépe se mi čte, když mám dokument položený na stole, než když ho mám na displeji před sebou :) tablet mi v tom nepomůže*”.

Oproti tomu v oblasti věnované důvodům, které studenty odrazují preferovat tištěný formát studijního materiálu pro účely studia, respondenti uvedli, že tento formát neupřednostňují zejména z důvodů časové náročnosti pro získání textu, náročného vyhledávání v textu konkrétního dokumentu či možnosti zničení vlivem cestování. Z uvedených odpovědí lze uvést „*nemožnost úpravy dle mých preferencí (dopisování poznámek z přednášek – lze i do tištěné formy, ale pak se často stává nepřehlednou)*”, taktéž čas je v případě tištěných dokumentů potřebných ke studiu neúprosný, a to i v případě, kdy „*materiál může být relevantní jen jeden semestr* “. Též „*Administrativní, časová a logistická zátěž (výdaje)*” nehrají ve prospěch využití tištěného materiálu, bezesporu také fakt, že „*Tištěné texty vzhledem k neustálému vývoji technologií není možné aktualizovat dostatečně rychle. V oboru informatika s výjimkou matematických předmětů nedává využití tištěných zdrojů velký smysl.*”, a v neposlední řadě „*právní texty rychle ztrácejí aktuálnost a relevanci*”.

V oblasti věnované důvodům preferencí elektronického formátu studijního materiálu pro účely studia studenti uvedli, že právě tento dokument upřednostňují z důvodů, že je „*Možnost psát poznámky v editoru, které mohu jednoduše editovat.*”, „*možnost zvýrazňování v textu, aniž bych musela stránky kopírovat/skenovat a tisknout (používám iPad s tužkou)*”, „*Možnost navázat na již vytvořené doplněním svých vlastních poznámek*”, dále také podtrhávání a vpisování do textu, libovolné označování a kopírování do poznámek s dostupností většího množství úprav, které si každý student může dle svých potřeb upravit. Identifikace důležitých částí dokumentu nebo samotných dokumentů, které vyžadují specifickou pozornost, je velkou výhodou elektronického studijního materiálu, jak uvedl jeden ze studentů/tek „*Pokud mám zájem, vytisknu si vybrané pasáže*”, „*Používám tablet na zápisky, takže si to pak mohu snadno organizovat*”. Díky elektronické formě je možné mít „*Velké množství dokumentů neustále s sebou*” a „*snadnější převod do audio verze přes čtecí programy například kvůli přístupnosti pro neurodivergentní lidi a lidi se zrakovým postižením, snadná dohledatelnost i po delším čase*“. Neopomenutelná je také jedinečná „*Možnost mít vlastní kopii, ve které si můžu zvýrazňovat, podtrhávat...*”.

Důvody, které odrazují studenty od preference elektronického formátu studijního materiálu pro účely studia v této oblasti zúčastnění studenti uvedli z důvodů, že je „*z dlouhodobého hlediska nevyhovující. Je rychlejší učit z tištěného materiálu*”, „*Není mi to nejvíc příjemné na oči a na způsob listování*”, dokument v tomto formátu vyžaduje větší míru

soustředění, které je pro jeho čtenáře náročnějším úkonem, což dozajista způsobuje „*Snadné odvrácení pozornosti od jiných aplikací v Pc*“, „*Častější ztráta pozornosti, mj. vlivem nutnosti přecházení mezi okny při velkém množství dokumentů na ploše*“. I to má za následek ztrátu pozornosti, která se projevuje na množství zaznamenaného textu, který si studenti byli schopni z přečtené části textu zapamatovat. Dále jde o narušení jistého komfortu, na který je každý jednotlivý student zvyklý, jak kupříkladu uvedla jedna ze studentek ze své zkušenosti „*Musím u toho sedět u PC, když bych raději ležela v posteli.*“, a narušení flexibility pohybu „*Nemožnost vzít si elektronické zařízení kamkoli je mi pohodlné ke studiu*“ – to jsou další faktory, které studenty odrazují od preference elektronického formátu studijního materiálu.

Studenti se specifickými potřebami mají i své vlastní specifické požadavky na používaný dokument, jimž je někdy složité vyhovět. Jak uvedl jeden z respondentů „*Jako dyslektik také hůře zpracovávám obsah z obrazovky než ze stránky*“, dále studenti s fotografickou pamětí jsou zde v jisté nevýhodě, kdy jeden z účastníků průzkumu napsal „*ztěžuje mi to využití fotografické paměti*“. Jsou také studenti, kteří se za účelem studia rozhodli investovat do jistých digitálních zařízení, jak sdělil jeden ze zúčastněných studentů ve svém dotazníku „*speciálně kvůli škole jsem si pořídilo čtečku e-knih, a pak mi někdo pošle materiály v tom nejnečitelnějším, nejošklivějším pdfku (nebo nedejbože v jpg), ideálně ještě otočené nebo každou dvoustránku ve zvlášť souboru, aby to ani čtečka nepřečetla*“, je zde rovněž limitující „*složitá detailní úprava dokumentu. podrobné zvýraznění + nemožnost popisovat*“, v neposlední řadě mnoho dokumentů z oborové literatury není přístupné v elektronické podobě.

Mimo výše uvedené nevýhody spojené s užíváním elektronického formátu studijního materiálu může jejich preferenci bránit prostá „*Láska k papíru*“ nebo „*Absence výhod papíru*“ jak uvedli někteří zúčastnění.

Studenti, kteří zaznamenali vliv pandemie COVID-19 na výběr formátu studijního materiálu pro účely studia, a tedy nyní vlivem pandemie více preferují odlišný formát studijního materiálu oproti situaci před pandemií, se ve volných odpovědích vyjádřili následně. V případě současné preference elektronického formátu studijního materiálu pro účely studia, kterou studenti zvolili v počtu 102 (32,18 %), dále studenti ve volných odpovědích odpovídali, např. že „*COVID-19 znemožnil nebo alespoň znesnadnil přístup k fyzickým kopiím dokumentů.*“, „*Před covidem jsem byla zvyklá psát si poznámky ručně do sešitu, ale sešity byly těžké a zabírali místo, tak jsem během covidu přešla na grafický tablet, kde si píšu poznámky rovnou do skript. Mám je tak všude k dispozici, s sebou nosím jenom notebook a tablet a jsou zálohované.*“. Výhody, finanční dostupnost a další úkony jako je skenování hrály při

preferencích elektronického formátu studijního materiálu mimo ostatní faktory důležitou roli. Jak uvedli studenti ve svých odpovědích „bylo to pro mě více výhodné (nemusela jsem si materiály tisknout, neměla jsem doma hromadu papíru...) a finančně dostupnější (právě díky nevyužívání tiskárny)“, „Nebyla možnost si materiály pořád tisknout, náročné na skenování atd., jednodušší dostupnost“.

Uvědomění si kladných přínosů, které sebou přináší užívání elektronického formátu studijního materiálu, shrnula jedna ze studentek takto „Dříve jsem měla raději materiály fyzicky u sebe, ale během pandemie jsem si uvědomila, jak je jednodušší si jen rozkliknout dokument, namísto zdlouhavého přehrabování ve štosech papírů.“. Nepřekročitelná nutnost online vzdělávání a s tím spojené poskytnutí materiálů touto formou také mělo svou zásluhu – „Nutnost online hodiny me donutily používat elektronické zařízení ke studiu a zvykl jsem si na to“, „Díky tomu, že byly během pandemie zavřené knihovny, naučila jsem se dohledávat zdroje online, naučila jsem se s nimi lépe pracovat a využívat je. Kdyby byly fyzické knihy takto snadno dostupné, silně bych preferovala fyzické knihy, ale ty mi přímo domů do ložnice nikdo nedonese.“, „během pandemie jsem neměla zas tak častý přístup do knihovny, navíc fyzické výpůjčky musely být desinfikovány, pokud nebyly několik dní v karanténě. online/digitální dokumenty toto ošetření nepotřebovaly.“.

V neposlední řadě také snazší možnost organizace a nenáročnost na úložný prostor nahrála ve prospěch elektronické formy studijního materiálu, jak kupříkladu představila jedna ze studentek na praktickém příkladu „Během studia z domova jsem si práci musela rozložit během celého dne, tedy některou práci jsem odváděla po večerech mnohdy s nevhodným osvětlením. Navíc bylo potřeba vyhodnotit, který termín odevzdání je dříve. Z tohoto důvodu se některé dlouhodobé úkoly neustále odsouvaly na dobu neurčitou a vypůjčené studijní materiály v tištěné podobě mi jen zabíraly místo na stole.“

Oproti tomu v případě opačného fenoménu, tedy preference tištěného formátu studijního materiálu pro účely studia vlivem pandemie COVID-19, kterou studenti uvedli ve 22 odpovědích (6,94 %), studenti ve volných odpovědích například poznamenali, že „Lépe se na poznámky, text soustředím v tištěné podobě, mohu si zvolit různou polohu při čtení z papír“, „lépe se soustředím a hlavně si na papíře můžu zvýraznit důležité poznámky, pocit tištěného materiálu je něco jiného než displej obrazovky“.

Skrze tištěnou podobu studijního materiálu se taktéž zdál kontakt s opravdovým světem studentům dosažitelnější – „Kvůli přílišnému množství času stráveného před obrazovkami

působily tištěné materiály pohodlněji pro oči. Kontakt s realitou = reálným světem skrze papíry, v době kdy vše bylo on-line.”. Jako další neodmyslitelný fakt, který tištěný dokument nabízí, je mimo jiné také jistota celistvosti dokumentu „Lepší soustředění, poznámky, mám jistotu, že dokument je zde celý a lépe se v něm hledá než například na bookportu, kdy mají dokumenty prodlevu než se načtou další strany.”. Dále je zde potřeba neopomenout fyzické odlišnosti, které u elektronického dokumentu nemáme šanci zaznamenat a mezi něž studenti uvádí „Lepší prostorová orientace v textu, větší kontrola nad množstvím přečteného textu, fyzické odlišnosti mezi různými publikacemi.”.

V případě preference kombinace tištěného a elektronického formátu studijního materiálu, kterou studenti uvedli ve 41 odpovědích (12,93 %), studenti ve volných odpovědích uvedli mezi své důvody například nutnost osvojit si práci s oběma druhy formátů studijních materiálů, jelikož „nebyla jiná možnost, než se naučit pracovat i s elektronickým formátem”, „Během pandemie bylo složitější se k tištěným dokumentům dostat, proto jsem z nouze používala elektronické a zjistila jsem, že dostupnost (kdykoli k dispozici neomezený počet stažených materiálů, aniž bych řešila jejich váhu) vyvažuje to, že se při jejich čtení tolik nesoustředím. Nyní materiály kombinuji mj. s ohledem na dostupnost, délku dokumentu a na to, jak nezbytné je se na čtení dokumentu soustředit.”.

COVID-19 některým studentům odhalil značné výhody elektronického formátu studijního materiálu „Míval jsem rád jen tištěné, ale covid ukázal, že i elektronický formát má značné výhody”, „Seznámila jsem se více s elektronickými materiály + nemožnost chodit do knihovny”. Jiní začali elektronické dokumenty používat jako doplněk k tištěným dokumentům „Začala jsem používat elektronické materiály navíc k tištěným.”. Stále se obohacující učení a poznání vlivem okolností je jen jedním z pozitiv, které tento typ situací přinese „Objevila jsem varianty softwarů čtení a poznámkování dokumentů, které byly dobrým kompromisem (tisknout všechny materiály je nerealistický...)”.

Vliv pandemie COVID-19 na výběr formátu studijního materiálu zúčastnění studenti v případě volby tištěného, elektronického a také kombinaci formátů studijního materiálu pro účely studia označili za trvalý vliv.

Studenti, kteří naopak nezaznamenali vliv pandemie COVID-19 na jejich výběr formátu studijního materiálu pro účely studia, kteří tak uvedli ve 152 odpovědích (47,95 %), se ve volných odpovědích vyjádřili, že „Výběr formátu byl stejný i před pandemií.“, následovala tvrzení o dokumentech ke studiu dostupných v elektronické podobě již před

pandemií COVID-19 „Vzhledem k oborů studia byla většina potřebné dokumentace v elektronické podobě již před pandemií.“, „Elektronické materiály používám pokud možno vždycky a stejně jsem to měl i před covidem.“. Jeden z respondentů uvedl, že využívá možnost samostatného rozhodování o využití obou druhů formátu studijního materiálů, ale pouze za předpokladu, že je potřebný dokument nejprve dostupný v elektronické podobě „*Preferuji elektronické dokumenty, stejně si je člověk může vytisknout, pokud chce.*“.

Nucený přechod do neznámých podmínek v realizaci výuky a následných zkoušek během pandemie COVID-19 hrál ve výběru studijního materiálu velkou roli. „*V době COVID jsem musela více využívat elektronické zdroje, nicméně po „odeznění, opatření jsem se vrátila zpátky k dříve používaným metodám.*“. Vystal však také názor na ekologické chování při volbě formátu dokumentu „*Vždy jsem preferovala dokumenty v elektronické podobě. Často čtete jen několik stránek rozhodnutí a jejich tisknutí by bylo pro jedno přečtení dost neekologické... Plusem je možnost vyhledávání v rozhodnutí.*“. Čas rovněž hraje ve výběru formátu studijního materiálu velkou roli, jak jeden z respondentů uvedl „*Myslím že změna nastala tak nějak z nutnosti obecně a ne přímo kvůli pandemii. I když preferuji vždy tištěnou formu, elektronické formě se už nevíhnu a krátké texty mi nevadí. Dnes vybírám zkrátka podle dostupnosti v návaznosti na časovou tíseň. Jediné, co se změnilo kvůli pandemické výuce, je má umocněná averze k dlouhému koukání do obrazovky.*“

Studenti k preferencím k tištěným formátům studijních materiálů pro účely studia, kteří na tento formát během pandemie nezaněvřeli a zůstali mu věrni, uvádějí „*pořád mám radši tištěné, jenom byly za covidu mnohem těžší sehnat. o to víc nesnáším elektronické dokumenty.*“, „*Využíváním vlastní poměrně velké odborné knihovny jsem změnu nezaznamenal. Tvrdý lockdown se mě v podstatě nedotkl. Další knihy jsem měl napůjčované a k ostatním jsem jako knihovník mohl hned po prvním rozvolnění a zavedení omezeného provozu knihovny.*“. Navíc vynucené navýšení využívání elektronických studijních materiálů u některých respondentů jen posílilo zájem o tištěné formáty studijních materiálů „*pandemie nutila o něco více využívat elektronické materiály, tím spíš u mě posilovala zájem o papírové*“.

Jiní studenti uvedli, že během pandemie COVID-19 mohli využít ke studijním materiálům i nahrávané přednášky – „*Má preference je stejná, vlivem covidu se nicméně objevily na youtube užitečné přednášky, které lze poslouchat jako doplněk.*“. Dále studenti na možnosti uvést rozsáhlejší odpovědi reagovali často kratšími slovními útvary, například „*Prostě nezaznamenal*“. Dále dotazník aktivně vyplňovali i studenti, kteří v době pandemie Univerzitu Karlovu nenavštěvovali a nemohli tak porovnat stav dostupného studia

na své střední škole s dokumenty dostupnými na Univerzitě Karlově „*V době COVID-19 jsem byla ještě na SS, takže nemohu úplně porovnávat se studiem na VŠ.*”.

Ve své odpovědi na otázku „*Byl Váš výběr formátu studijního materiálu pro účely studia před Pandemií COVID-19 jiný?*” studenti volnou formou zdůvodnili svou volbu následovně. K elektronickým dokumentům se studenti vyjádřili například „*Pro mě byla a stále je snazší možnost vyhledat si vše na internetu, je to pohodlné a rychlé.*”, „*čím dál více se vše směřuje do elektronické podoby, na internet a tištěné dokumenty se vytrácí - někdy pro úsporu materiálu se to hodí, ale veškeré materiály, úkoly...vše je dnes na internetu a je to ubíjející strávit kvůli tomu klidně i 10 hodin denně na počítači a prosedět celý den - plynou z toho i zdravotní problémy = je to jako sedavé zaměstnání.*”. Studenti, kteří tištěné formáty studijního materiálu preferovali i před pandemií COVID-19, uvedli „*Vždy mi vyhovoval více tištěný text.*”, „*radši poběžím stokrát do knihovny než abych četl něco na něčem tak nekomfortním jako NDK*”. Kombinaci formátů studijních materiálů studenti preferovali z důvodu „*Vždy jsem se to snažil kombinovat - dostupnost, nebyla potřeba tisknout. Pokud jsem však od někoho získal vytištěný dokument, využil jsem jen ten.*”.

6.1 Hypotézy dotazníkového šetření

Po představení dílčích výsledků dotazníkového šetření je pozornost obrácena zpět ke kontrole potvrzení nebo vyvrácení hypotéz, které byly na začátku dotazníkového šetření stanoveny. V úplném seznamu sedmi hypotéz byly potvrzeny tři z nich (H1, H2, H3), čtyři hypotézy (H4, H5, H6, H7) potvrzeny nebyly.

Hypotéza H1: „*Studenti Univerzity Karlovy zaznamenali vliv pandemie COVID-19 na výběr formátu studijního materiálu pro účely studia.* Tato hypotéza byla potvrzena, kdy 165 respondentů (52,05 %) na přiloženou otázku odpovědělo ANO. I když se jejich názory rozcházely jen o třináct odpovědí.

Hypotéza H2: „*Studenti Univerzity Karlovy vlivem pandemie COVID-19 teď více preferují elektronický formát studijních materiálů pro účely studia.*“ Tato hypotéza byla potvrzena, elektronický formát preferuje nyní 102 (61,80 %) z celkového počtu 165 studentů, kteří odpověděli, že pandemie COVID-19 měla na výběr jejich preference formátu studijního materiálu pro účely studia vliv.

Hypotéza H3: „*Studenti Univerzity Karlovy se domnívají, že studovaný předmět, pro který je studijní materiál používán, má vliv na jejich preference při výběru formátu studijních materiálů pro účely studia.*“ Toto tvrzení bylo potvrzeno počtem 188 odpovědí (59,31 %).

Hypotéza H4: „*Studenti Univerzity Karlovy se domnívají, že jazyk studovaného předmětu, ve kterém je předmět vyučován, má vliv na preference výběru formátu studijního materiálu.*” Tato hypotéza byla vyvrácena ve výrazném počtu 211 odpovědí (66,56 %), kdy tito studenti uvedli, že jazyk studovaného předmětu vliv na preference formátu studijního materiálu pro účely studia nemá.

Hypotéza H5: „*Studenti Univerzity Karlovy v předmětu, který je vyučován v českém jazyce, preferují tištěný formát studijního materiálu pro účely studia.*” Toto tvrzení bylo vyvráceno. Studenti uvedli, že v předmětu, který je vyučován v českém jazyce preferují kombinaci tištěného a elektronického formátu studijního materiálu pro účely studia s počtem 44 odpovědí (41,51 %), z celkového počtu 106 odpovědí studentů, kteří uvedli, že jazyk studovaného předmětu, ve kterém je předmět vyučován má vliv na preference formátu studijního materiálu pro účely studia.

Hypotéza H6: „*Studenti Univerzity Karlovy v předmětu, který je vyučován v cizím jazyce, preferují kombinaci tištěného a elektronického formátu studijního materiálu pro účely studia.*” Hypotéza v tomto případě nebyla potvrzena. 64 studentů (60,38 %) z celkového počtu 106 studentů uvedlo, že jazyk studovaného předmětu, ve kterém je předmět vyučován, má vliv na preference formátu studijního materiálu pro účely studia, uvedlo jako svou oblast preference elektronický formát studijního materiálu pro účely studia.

Hypotéza H7: „*Studenti Univerzity Karlovy preferují elektronický formát studijního materiálu pro účely studia.*” Toto tvrzení bylo vyvráceno, během analýzy výsledků bylo odhaleno, že studenti preferují kombinaci tištěných a elektronických studijních materiálů pro účely studia ve 138 případech (43,53 %). Elektronický formát preferuje 108 studentů (34 %).

6.2 Porovnání výsledků dotazníkového šetření ve zkoumání bakalářské práce se zahraničními studiiemi v teoretické části bakalářské práce.

Tuto část textu budu věnovat popisu porovnání získaných poznatků v proběhlém dotazníkovém šetření mezi studenty Univerzity Karlovy s výsledky ze zahraničních studií, které jsem zmínila

v teoretické části bakalářské práce. Výsledky mé studie se v některých ohledech shodují s výsledky zahraničních studií.

V důvodech preference elektronického formátu studijního materiálu pro účely studia „*Snadná přenosnost elektronického dokumentu*“, „*Plnotextové vyhledávání v celém dokumentu*“ je shoda s výsledky SU (2022).

Zahraniční studie, kterou vytvořil BUDNYK (2021), se ve zjištěních této bakalářské práce shoduje v důvodech preference tištěného formátu studijního materiálu pro účely studia „*Lepší soustředění (pohlčení do děje)*“. Na druhou stranu byla, v porovnání důvodů, které studenty odrazují od preference tištěných formátů studijních materiálů pro účely studia, odhalena shoda ve výsledcích, jako je „*Váhová zátěž*“ a „*zničení*“. V důvodech preference elektronického formátu studijního materiálu pro účely studia jako je „*Finanční nenáročnost (často zdarma)*“ a „*Udržitelnost*“ je shoda i s těmito výsledky.

7. Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo zjistit, zda studenti Univerzity Karlovy preferují formáty studijních materiálů v elektronické či tištěné podobě a jaké jsou důvody pro volbu konkrétního formátu. Dále se práce zabývala vlivem pandemie COVID-19 na preference studentů Univerzity Karlovy při výběru mezi tištěným a elektronickým studijním materiálem pro účely studia.

Provedené anonymní online dotazníkové šetření odhalilo zjištění o nejčastěji preferovaném formátu studijního materiálu pro účely studia mezi zúčastněnými studenty Univerzity Karlovy, kterým se stala kombinace tištěných a elektronických studijních materiálů. Studenti zapojeni do anonymního dotazníkového průzkumu tuto možnost zvolili mimo jiné právě z důvodů, kdy je možné kombinací výhod a nevýhod těchto dvou formátů dosáhnout při studiu lepších výsledků, dále zúčastnění uvedli, že kombinace formátů studijních materiálů nabízí širokou škálu dostupných informací. Dále ve výzkumném šetření zúčastnění studenti uvedli, že zaznamenali vliv pandemie COVID-19, který měla na výběr formátu studijního materiálu pro účely studia. Pandemie měla na výběr studijních materiálů studentů takový vliv, kdy právě vlivem pandemie COVID-19 teď studenti Univerzity Karlovy více preferují elektronický formát studijního materiálu.

Jedná se o první výzkum preferencí studentů Univerzity Karlovy mezi tištěným a elektronickým studijním materiálem na Univerzitě Karlově, a i když vzorek zúčastněných studentů byl omezený, poskytuje tato práce základní informaci o preferencích studentů, kterou mohou využít knihovny Univerzity Karlovy pro další uvažování o rozvoji svých fondů.

Dále může tato bakalářská práce sloužit jako porovnávací studie ke studiím podobného obsahu, které budou na akademické půdě vytvořeny v příštích letech.

Seznam literatury

ADESUYI, Emmanuel O.; AKINGBADE, Oluwadamilare; TOLA, Yetunde O.; OTUN, Oluwadamilola; FALETI, Damilola M. et al. Satisfaction and perceived impact of virtual learning during COVID-19 lockdown: A case study of an online nursing research conference. Online. *Nursing Open*. 2023, roč. 10, č. 9, s. 6215-6227. ISSN 2054-1058. Dostupné z: <https://doi.org/10.1002/nop2.1857>. [cit. 2024-02-16].

AL SALMAN, Subreen; ALKATHIRI, Mohammed a KHALED BAWANEH, Ali. School off, learning on: identification of preference and challenges among school students towards distance learning during COVID19 outbreak. Online. *International journal of lifelong education*. 2021, roč. 40, č. 1, s. 53-71. ISSN 0260-1370. Dostupné z: <https://doi.org/10.1080/02601370.2021.1874554>. [cit. 2024-02-14].

ALEXIOU, Thomai a MICHALOPOULOU, Theologia. Digging deeper: Investigating the emotional impact of online learning on university students during COVID19 in Greece. Online. *Research papers in language teaching and learning*. 2022, roč. 12, č. 1, s. 44-55. ISSN 1792-1244. [cit. 2024-02-14].

BUDNYK, Olena, Tetiana KACHAK, Tetyana BLYZNYUK, Nadiia ROSTYKUS a Halyna BOIKO. Printed and e-book: problems of choice of modern students of the university. *Revista Tempos e Espaços em Educação (Online)* [online]. 2021, 14(33), e15913 [cit. 2023-09-01]. ISSN 2358-1425. Dostupné z: doi:10.20952/revtee.v14i33.15913

DISMAN, Miroslav. *Jak se vyrábí sociologická znalost*. Karolinum, 2014. ISBN 978-80-246-2619-2.

EVANS, Ellen. Learning From High School Students' Lived Experiences of Reading E-Books and Printed Books. *Journal of adolescent & adult literacy* [online]. HOBOKEN: Wiley Subscription Services, 2017, 61(3), 311-318 [cit. 2023-09-01]. ISSN 1081-3004. Dostupné z: doi:10.1002/jaal.685

EVROPSKÝ INFORMAČNÍ PORTÁL O OČKOVÁNÍ, ©2024. Covid-19. EVROPSKÝ INFORMAČNÍ PORTÁL O OČKOVÁNÍ. *EVROPSKÝ INFORMAČNÍ PORTÁL O OČKOVÁNÍ* [online]. [cit. 2024-02-05]. Dostupné z: <https://vaccination-info.europa.eu/cs/informacni-listy-o-onemocnenich/covid-19>

GILBERT, Julie a Barbara FISTER. The perceived impact of e-books on student reading practices: A local study. *College & research libraries* [online]. CHICAGO: Assoc Coll

Research Libraries, 2015, **76**(4), 469-489 [cit. 2023-09-02]. ISSN 0010-0870. Dostupné z: doi:10.5860/crl.76.4.469

GRISCTI, Odette; SAMMUT, Roberta; CAMILLERI, Liberato a PHEE-DONOVAN, Erica. The impact of COVID-19 on nursing students' lives and online learning: A cross-sectional survey. Online. *Journal of advanced nursing*. 2023. ISSN 0309-2402. Dostupné z: <https://doi.org/10.1111/jan.15979>. [cit. 2024-02-16].

HAUGH, Dana. How do you like your books: Print or digital? An analysis on print and e-book usage at the Graduate School of Education. *Journal of electronic resources librarianship* [online]. Philadelphia: Routledge, 2016, **28**(4), 254-268 [cit. 2023-09-01]. ISSN 1941-126X. Dostupné z: doi:10.1080/1941126X.2016.1243868

HILL, John a SMITH, Karen. Visions of blended learning: identifying the challenges and opportunities in shaping institutional approaches to blended learning in higher education. Online. *Technology, pedagogy and education*. 2023, roč. 32, č. 3, s. 289-303. ISSN 1475-939X. Dostupné z: <https://doi.org/10.1080/1475939X.2023.2176916>. [cit. 2024-01-22]

Interní tabulka VIII.2, sbírá Ústřední knihovna Univerzity Karlovy pro potřeby vnitřního vykazování aktivit dílčích knihoven UK; není zveřejňováno; poskytnuto Ústřední knihovnou (2022)

JAROLÍMKOVÁ, Adéla a Barbora DROBÍKOVÁ, 2021. Knihovny v České republice v době pandemie Covid-19: výsledky kvalitativní studie. *ProInflow* [online]. 13(2) [vid. 2023-11-29]. Dostupné z: doi:10.5817/ProIn2021-2-2

KORONAVIRUS, © 2015. Knihovna. UNIVERZITA KARLOVA. Filozofická fakulta Univerzita Karlova [online]. FF UK [cit. 2023-09-06]. Dostupné z: <https://koronavirus.ff.cuni.cz/knihovna/>

MAATUK, Abdelsalam M.; ELBERKAWI, Ebitisam K.; ALJAWARNEH, Shadi; RASHAIDEH, Hasan a ALHARBI, Hadeel. The COVID-19 pandemic and E-learning: challenges and opportunities from the perspective of students and instructors. Online. *Journal of computing in higher education*. 2022, roč. 34, č. 1, s. 21-38. ISSN 1042-1726. Dostupné z: <https://doi.org/10.1007/s12528-021-09274-2>. [cit. 2024-02-19].

MIZRACHI, Diane; SALAZ, Alicia M; KURBANOGLU, Serap a BOUSTANY, Joumana. Academic reading format preferences and behaviors among university students worldwide: A

comparative survey analysis. Online. *PloS one*. 2018, roč. 13, č. 5, s. e0197444-e0197444. ISSN 1932-6203. Dostupné z: <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0197444>. [cit. 2023-10-04].

MUSTAFA, Maria Hani, Maisarah Binti AHMAD, Zullina Hussain SHAARI a Taslima JANNAT. Integration of TAM, TPB, and TSR in understanding library user behavioral utilization intention of physical vs. E-book format. *The Journal of academic librarianship* [online]. NEW YORK: Elsevier, 2021, 47(5), 102399 [cit. 2023-09-01]. ISSN 0099-1333. Dostupné z: doi:10.1016/j.acalib.2021.102399

NÁRODNÍ ZDRAVOTNICKÝ INFORMAČNÍ PORTÁL, ©2023. COVID-19: úvod, inkubační doba, původce a sezónnost onemocnění. NÁRODNÍ ZDRAVOTNICKÝ INFORMAČNÍ PORTÁL. Národní zdravotnický informační portál [online]. [cit. 2023-05-22]. Dostupné z: <https://www.nzip.cz/clanek/447-covid-19-zakladni-informace>

PRÁZOVÁ, Irena; TURKOVÁ, Kateřina a DROBÍKOVÁ, Barbora. Blended learning v českém vysokoškolském prostředí po pandemii Covid-19. Online. *ProInflow (Brno)*. 2023, roč. 15, č. 2. ISSN 1804-2406. Dostupné z: <https://doi.org/10.5817/ProIn2023-35689>. [cit. 2024-01-22].

SAHA, Bijoya; ATIQUUL HAQ, Shah Md a AHMED, Khandaker Jafor. How does the COVID-19 pandemic influence students' academic activities? An explorative study in a public university in Bangladesh. Online. *Humanities & social sciences communications*. 2023, roč. 10, č. 1, s. 602-10. ISSN 2662-9992. Dostupné z: <https://doi.org/10.1057/s41599-023-02094-y>. [cit. 2024-01-15].

SINGHAL, Deepa. Users Behaviour Towards Print and Electronic Format Resources in Central Library, University of Delhi. *International Journal of Information Library and Society* [online]. New Delhi: Publishing India Group, 2019, 8(2), 23 [cit. 2023-09-01]. ISSN 2278-0386.

Studenti v akreditovaných studijních programech - počty studií k 31. 12. 2022, © 2023 Dostupné z: <https://cuni.cz/UK-12911-version1-031.pdf>; zveřejněno; upraveno pro potřeby bakalářské práce

SU, Shiao-feng. Exploring students' attitudes toward university e-textbooks: Experiences, expectations, and preferences. *Journal of librarianship and information science* [online]. London, England: SAGE Publications, 2022, 54(3), 331-349 [cit. 2023-09-01]. ISSN 0961-0006. Dostupné z: doi:10.1177/09610006211020096

Tabulková část, © 2023. In: *Výroční zpráva 2022 Univerzita Karlova* [online]. Univerzita Karlova, s. 98 [cit. 2023-12-07]. ISBN 978-80-87489-42-0. Dostupné z: https://cuni.cz/UK-8533-version1-vzc_uk_2022.pdf

TRACY, Daniel G. Format Shift. *Reference and user services quarterly* [online]. CHICAGO: American Library Association, 2018, **58**(1), 40-51 [cit. 2023-09-01]. ISSN 1094-9054. Dostupné z: [doi:10.5860/rusq.58.1.6839](https://doi.org/10.5860/rusq.58.1.6839)

UNIVERZITA KARLOVA, ©2012 - 2024. Covid posunul vzdělání do 21. století. Tak v něm zůstaňme. UNIVERZITA KARLOVA. Forum [online]. [cit. 2023-12-20]. ISSN 1214-5726. Dostupné z: <https://www.ukforum.cz/rubriky/academia/8599-covid-nam-dal-sanci-posunout-vzdelani-do-21-stoleti-tak-tam-zustanme>

UNIVERZITA KARLOVA, © 2023a. Fakulty a součásti: Fakulty a součásti. UNIVERZITA KARLOVA. Univerzita Karlova [online]. [cit. 2023-05-22]. Dostupné z: <https://cuni.cz/uk-765.html>

UNIVERZITA KARLOVA, ©2023b. Historie UK. UNIVERZITA KARLOVA. Univerzita Karlova [online]. [cit. 2023-06-13]. Dostupné z: <https://cuni.cz/uk-374.html>

UNIVERZITA KARLOVA, ©2023c. Jak funguje UKAŽ? UNIVERZITA KARLOVA. *Univerzita Karlova* [online]. [cit. 2023-09-06]. Dostupné z: https://cuni.primo.exlibrisgroup.com/discovery/search?vid=420CKIS_INST:UKAZ&lang=cs

UNIVERZITA KARLOVA, ©2023d. Univerzita Karlova v číslech. UNIVERZITA KARLOVA. *Univerzita Karlova* [online]. [cit. 2023-05-22]. Dostupné z: <https://cuni.cz/UK-4054.html>

ÚSTŘEDNÍ KNIHOVNA UNIVERZITY KARLOVY, © 2015 - 2019. Knihovny fakult a součástí: Knihovny fakult a součástí. ÚSTŘEDNÍ KNIHOVNA UNIVERZITY KARLOVY. *Ústřední knihovna Univerzity Karlovy: Knihovny fakult a součástí* [online]. [cit. 2023-06-13]. Dostupné z: http://ukuk.cuni.cz/?page_id=201

YOO, Dong Kyoon a James Jungbae ROH. Adoption of e-Books: A Digital Textbook Perspective. *The Journal of computer information systems* [online]. PHILADELPHIA: Taylor & Francis, 2019, **59**(2), 136-145 [cit. 2023-09-01]. ISSN 0887-4417. Dostupné z: [doi:10.1080/08874417.2017.1318688](https://doi.org/10.1080/08874417.2017.1318688)

YUAN, Weijing, Marlene VAN BALLEGOOIE a Jennifer L. ROBERTSON. Ebooks Versus Print Books: Format Preferences in an Academic Library. *Collection management* [online]. New York: Routledge, 2018, **43**(1), 28-48 [cit. 2023-09-01]. ISSN 0146-2679. Dostupné z: doi:10.1080/01462679.2017.1365264

Seznam tabulek

- *Tabulka 1. Univerzita Karlova statistika počtu studentů podle fakult*
- *Tabulka 2. Knihovní fond Univerzity Karlovy*
- *Tabulka 3. Seznam knihoven fakult a součástí*
- *Tabulka 4. Jaké formáty dokumentů upřednostňujete pro účely studia?*
- *Tabulka 5. Jaké jsou hlavní důvody Vaší preference tištěného formátu studijního materiálu pro účely studia?*
- *Tabulka 6. Jaké jsou hlavní důvody, které Vás odrazují preferovat tištěný formát studijního materiálu pro účely studia?*
- *Tabulka 7. Jaké jsou hlavní důvody Vaší preference elektronického formátu studijního materiálu pro účely studia?*
- *Tabulka 8. Jaké jsou hlavní důvody, které Vás odrazují preferovat elektronický formát studijního materiálu pro účely studia?*

Přílohy

Příloha č. 1. Zkratky fakult a součástí s úplnými názvy

Zkratka	Fakulta / součást
1. LF	1. lékařská fakulta
2. LF	2. lékařská fakulta
3. LF UK	3. lékařská fakulta
CERGE	Centrum pro ekonomický výzkum a doktorské studium
COŽP	Centrum pro otázky životního prostředí
CTS	Centrum pro teoretická studia
ETF	Evangelická teologická fakulta
FHS	Fakulta humanitních studií
FSV	Fakulta sociálních věd
FTVS	Fakulta tělesné výchovy a sportu
FaF	Farmaceutická fakulta v Hradci Králové
FF	Filozofická fakulta
HTF	Husitská teologická fakulta
KTF	Katolická teologická fakulta
LFHK	Lékařská fakulta v Hradci Králové
LFP	Lékařská fakulta v Plzni
MFF	Matematicko-fyzikální fakulta
PedF	Pedagogická fakulta
PF	Právnická fakulta
PřF	Přírodovědecká fakulta
ÚDAUK	Ústav dějin UK a Archiv UK
ÚKUK	Ústřední knihovna

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q
1	VIII-2 Informační infrastruktura knihoven, středisek a ústavů vědeckých informací																
2	Fakulta / Součást	Typ knihovny	Počet fyzických knihovních jednotek	Počet fyzických knihovních jednotek evidovaných v knihovní platformě Alma	Počet odebíraných fyzických titulů časopisů v aktuálním roce	Počet přírůstků fyzických jednotek na základě přiděleného přírůstkového čísla za daný kalendářní rok	Podíl fakult a součástí na tvorbě fyzického fondu daného kalendářního roku	Počet odebíraných elektronických časopisů v aktuálním roce**	Počet předplacených elektronických knih v aktuálním roce**	Počet trvale dostupných elektronických knih	Počet přírůstků trvale dostupných elektronických knih	Podíl fakult a součástí na tvorbě fondu trvale dostupných elektronických knih daného kalendářního roku	Počty zaměstnanců - fyzické osoby	Přepočtené úvazky	Počet míst ve studovnách	Doba možnosti přístupu do čítáren, studoven (počet hod. za týden)	Počet registrovaných uživatelů*
3	KTF	A	214 030	214 030	105	1 291	2,73%	0	0	6	0	0,00%	7	5,5	39	35	
4	ETF	A	121 590	121 590	180	544	1,15%	25	0	0	0	0,00%	7	4,0625	54	26	
5	HTF	A	54 341	54 341	250	719	1,52%	0	0	0	0	0,00%	2	2	36	45,5	
6	PF	A	182 095	117 755	171	2 565	5,43%	5	52	1 764	301	11,51%	13	12,5	200	51	
7	1.LF	C	129 784	122 226	86	1 616	3,42%	7	1	81	0	0,00%	27	22,617	134	52,75	
8	2.LF	C	26 496	26 494	11	201	0,43%	2	0	36	4	0,15%	9	5,6	29	47	
9	3.LF	A	17 466	17 466	44	800	1,69%	0	0	9	0	0,00%	9	9	31	35	
10	LFP	C	128 930	57 870	115	935	1,98%	30	0	0	0	0,00%	8	7,2	82	168	
11	LPHK	C	308 041	110 734	179	3 256	6,89%	37	286	203	16	0,61%	12	11,8	114	96,5	
12	FaF	A	57 774	33 377	18	114	0,24%	0	0	41	11	0,42%	4	4	30	41	
13	FF	B	1 013 040	923 040	162	17 841	37,76%	28	0	2 553	153	5,85%	41	37,4	436	58	
14	PřF	D	567 086	567 086	233	2 431	5,14%	68	0	399	30	1,15%	24	15,5	250	42,5	
15	MFF	C	179 822	151 881	20	972	2,06%	144	0	2 231	32	1,22%	14	13,25	132	44,5	
16	PedF	B	145 987	145 987	87	2 799	5,92%	29	68	68	26	0,99%	13	10,1	88	49	
17	FSV	C	221 630	221 630	62	4 008	8,48%	15	0	3 250	1 286	49,20%	15	13,05	110	47	
18	FTVS	A	310 742	101 021	62	1 443	3,05%	0	0	0	0	0,00%	5	5	77	30	
19	FHS	A	40 137	40 137	52	1 248	2,64%	12	0	499	66	2,52%	4	4	78	48	
20	CERGE	A	104 583	104 583	3	194	0,41%	4	0	92	0	0,00%	4	1,5	5	33	
21	ÚDAUK	A	149 264	144 264	144	737	1,56%	0	0	0	0	0,00%	3	2	15	20	
22	ÚKUK	D	340 000	96 224	1	3 453	7,31%	49 872	404 799	13 922	689	26,36%	41	35,1	2	20	
23	CTS	A	9487	7817	3	83	0,18%	0	0	0	0	0,00%	1	0,5	3	10	
24	COŽP	A	1452	1452	5	1	0,00%	0	0	0	0	0,00%	1	0,1	0	0	
25	Celkem		4 266 003	3 381 005	1 993	47 251	1	50 278	405 206	25 154	2 614	1	264	221,780	1 945	1 000	45 918
26																	
27	A = pouze centrální knihovna																
28	B = centrální zpracovatelské pracoviště a dílčí knihovny (přidáno na webu)																
29	C = centrální knihovna a dílčí knihovny																
30	D = oborové knihovny logicky propojené osobou vedoucího do jednoho celku																
31	E = areálová knihovna																

Příloha č. 3. Přehled výhod a nevýhod mezi preferovanými formáty dokumentů studijních materiálů studentů ze zahraničních studií

Studie	E-dokumenty výhody	E-dokumenty nevýhody	Tištěné dokumenty výhody	Tištěné dokumenty nevýhody
(BUDNYK, 2021)	<ul style="list-style-type: none"> • Praktické využití • Rychlejší četba • Skladnost • Rychlá dohledatelnost • Přístupnost ke vzácným vydáním světové literatury • Finanční nenáročnost • Obnovitelnost • Kompaktnost • Snadné použití • Podsvícení ve čtecím zařízení • Nastavení písma 		<ul style="list-style-type: none"> • Lepší soustředění na vědecké informace • Lepší kritické porozumění • Zapamatování detailů • Uvědomění si textu 	<ul style="list-style-type: none"> • Objemnost • Finanční náročnost • Zničení • Zátěž pro životní prostředí
(EVANS, 2017)	<ul style="list-style-type: none"> • Psaní poznámek • Hledání slov • Zvýrazňování • Podtrhávání • Hladkost displeje • Dotykovost displeje • Podsvícení obrazovky 	<ul style="list-style-type: none"> • Bolest hlavy • Ztráta vlivem techniky • Potřeba nabíjecího zařízení 	<ul style="list-style-type: none"> • Pocit z knihy • Ponoření do děje • Lepší pochopení textu • Neobsahuje prvky vyrušující od četby • Nepotřebuje nabíjecí zařízení 	<ul style="list-style-type: none"> • Váhová zátěž • Rozsvícení lampičky • Zničení • Objemnost
(GILBERT, 2015)	<ul style="list-style-type: none"> • Snadná přenosnost • Snadné vyhledávání • Jednoduchost 		<ul style="list-style-type: none"> • Procházení celou knihou • Pocit z držení opravdové knihy 	

			<ul style="list-style-type: none"> • Psaní poznámek na okraje • Prohlížení knihy 	
(HAUGH, 2016)		<ul style="list-style-type: none"> • Omezený přístup 		
(SINGHAL, 2019)	<ul style="list-style-type: none"> • Snadné skladování • Možnost stažení • Snadný přístup • Snadné vyhledávání • Vícenásobný přístup • Rychlý přístup • Ekologický přístup • nalezení užitečných informací • Dostupnost 24/7 • Snadná výměna 		<ul style="list-style-type: none"> • Snadné čtení • Označování 	
(SU, 2022)	<ul style="list-style-type: none"> • Možnost intenzivního čtení 		<ul style="list-style-type: none"> • Psaní poznámek • Možnost seriózního čtení 	
(TRACY, 2018)	<ul style="list-style-type: none"> • plnotextové vyhledávání • Kopírování textu • Vkládání textu • Rychlé čtení • Snadný přístup • Snadná přenosnost • Tisk textu 	<ul style="list-style-type: none"> • Technické potíže • Požadované připojení k internetu • Neumožněné stahování 	<ul style="list-style-type: none"> • Použití s dalšími dokumenty současně • Orientace v textu • Anotace • Rozšířené čtení • Spolehlivost • Přístupnost bez internetu 	<ul style="list-style-type: none"> • Ekologická zátěž
(YOO, 2019)		<ul style="list-style-type: none"> • Použití v určitých zařízeních 	<ul style="list-style-type: none"> • Efektivnost 	

Příloha č. 4. Dotazník

Milé studentky, milí studenti Univerzity Karlovy,

Obracím se na Vás s prosbou o vyplnění následujícího dotazníkového šetření zkoumající Vaše preference formátů dokumentů studijních materiálů pro účely studia. Vaše zpětná vazba v následujícím dotazníkovém šetření je cenná pro porozumění, jakým způsobem pandemie COVID-19 ovlivnila Vaše preference jakožto studentů Univerzity Karlovy v oblasti preference tištěných a elektronických formátů dokumentů studijních materiálů pro účely studia.

Výzkum bude proveden prostřednictvím online dotazníku. Vyplněním dotazníku souhlasíte s účastí ve výše uvedeném dotazníkovém šetření a dáváte tak souhlas se zpracováním odpovědí pro účely analýzy k vypracování bakalářské práce. Celý proces dotazníkového šetření spočívá ve vybírání z předem připravených odpovědí a u vybraných otázek s možností zvolit volnou odpověď. Celé dotazníkové šetření by Vám mělo zabrat méně jak 10 minut Vašeho času. Dotazník je anonymní, zpracování a vyhodnocení dat bude provádět výhradně výzkumník. Výsledky této studie budou použity v bakalářské práci výzkumníka a případně v odborném tisku. Samostatná data nebudou zveřejněna, zveřejněny budou pouze souhrnné výsledky.

Děkuji za Vaš zájem zúčastnit se dotazníkového šetření.

I. Část: Základní informace

[pohlavi] Jaké je Vaše pohlaví?

- [M] Muž
- [F] Žena
- [N] Nepřeji si uvést

[vek] Jaký je Váš věk?

- [v1] 18–24 let
- [v2] 25–34 let
- [v3] 35–44 let
- [v4] 45 a více let

[fakulta] Na jaké fakultě studujete?

- [f1] Katolická teologická fakulta
- [f2] Evangelická teologická fakulta
- [f3] Husitská teologická fakulta
- [f4] Právnická fakulta
- [f5] 1. lékařská fakulta
- [f6] 2. lékařská fakulta
- [f7] 3. lékařská fakulta
- [f8] Lékařská fakulta v Plzni
- [f9] Lékařská fakulta v Hradci Králové
- [f10] Farmaceutická fakulta v Hradci Králové
- [f11] Filozofická fakulta
- [f12] Přírodovědecká fakulta
- [f13] Matematicko-fyzikální fakulta
- [f14] Pedagogická fakulta
- [f15] Fakulta sociálních věd
- [f16] Fakulta tělesné výchovy a sportu
- [f17] Fakulta humanitních studií

[program] Jaký je Váš studijní program?

- [p1] Bakalářské studium
- [p2] Magisterské studium
- [p3] Magisterské navazující studium
- [p4] Doktorské studium

II. Část: Preference dokumentů

[ctenidokumentu] Jak často čtete dokumenty pro účely studia?

- [cd1] Denně
- [cd2] Týdně (cca 2-3x)
- [cd3] Zřídka

[format] Jaké formáty dokumentů upřednostňujete pro účely studia?

- [fo1] Tištěné dokumenty
- [fo2] Elektronické dokumenty
- [fo3] Kombinaci tištěných a elektronických dokumentů

[preferencetisk] Jaké jsou hlavní důvody Vaší preference tištěného formátu studijního materiálu pro účely studia?

- [pt1] Hmatatelný pocit tištěného dokumentu
- [pt2] Psaní poznámek na okraj dokumentu
- [pt3] Prohlížení v dokumentu
- [pt4] Lepší soustředění (pohlčení do děje)
- [pt5] Zapamatování detailních informací
- [pt6] Zvýrazňování v dokumentu
- [pt7] Listování dokumentem
- [pt8] Možnost prohlížení současně vícero dokumentů
- [pt9] Nerušené čtení bez notifikací
- +jiné

[preferencedigital] Jaké jsou hlavní důvody Vaší preference elektronického formátu studijního materiálu pro účely studia?

- [pd1] Snadná přenosnost elektronického dokumentu
- [pd2] Dostupnost dokumentu online
- [pd3] Praktičnost
- [pd4] Zvýšená rychlost čtení
- [pd5] Rychlá dostupnost za pomoci internetu
- [pd6] Možnost stažení
- [pd7] Plnotextové vyhledávání v celém dokumentu
- [pd8] Přístup k vzácným tiskům, které nejsou fyzicky dostupné
- [pd9] Finanční nenáročnost (často zdarma)
- [pd10] Udržitelnost

- [pd11] Nenáročnost na úložný prostor
- [pd12] Úprava jasu obrazovky, funkce dotykové obrazovky, úprava písma (možnost uzpůsobení vlastním potřebám)
- [pd13] Dostupnost 24 hodin
- +jiné

[nevyhodytisk] Jaké jsou hlavní důvody, které Vás odrazují preferovat tištěný formát studijního materiálu pro účely studia?

- [nt1] Finanční náročnost
- [nt2] Zničení
- [nt3] Zátěž pro životní prostředí
- [nt4] Váhová zátěž
- [nt5] Potřeba osvětlení v temnějším prostředí
- [nt6] Odrazení od čtení vlivem tloušťky dokumentu
- [nt7] Prezenční výpůjčka (dokument k dispozici pouze v prostorách knihovny)
- [nt8] Časově omezená dostupnost
- [nt9] Vzdálenost knihovny s potřebným dokumentem
- [nt10] Oborová literatura pouze ve vybraných knihovnách
- [nt11] MVS (meziknihovní výpůjční služba)
- [nt12] Omezený počet výtisků
- +jiné

[nevyhodydigital] Jaké jsou hlavní důvody, které Vás odrazují preferovat elektronický formát studijního materiálu pro účely studia?

- [nd1] Technické potíže
- [nd2] Požadované připojení k internetu
- [nd3] Neumožněné stahování
- [nd4] Omezený přístup
- [nd5] Zdravotní potíže (spojené s užíváním dokumentu např. bolest hlavy)

- [nd6] Ztráta vlivem techniky
- [nd7] Potřeba nabíjecího zařízení
- [nd8] Potřeba technického zařízení
- +jiné

[domnivatep] Domníváte se, že má studovaný předmět, pro který dokumenty používáte, vliv na preference výběru formátu studijního materiálu pro účely studia?

- Ano
- Ne

[domnivatejsp] Domníváte se, že jazyk studovaného předmětu, ve kterém je předmět vyučován, má vliv na preference výběru formátu studijního materiálu?

- Ano
- Ne
- [domnivatejspA] Který formát studijního materiálu preferujete v předmětu vyučovaném v českém jazyce?
 - [djsp1] Tištěný dokument
 - [djsp2] Elektronický dokument
 - [djsp3] Kombinaci tištěného a elektronického dokumentu
- [domnivatejspA2] Který formát studijního materiálu preferujete v předmětu vyučovaném v cizím jazyce?
 - [djsp4] Tištěný dokument
 - [djsp5] Elektronický dokument
 - [djsp6] Kombinaci tištěného a elektronického dokumentu

III. Část: Vliv COVID-19

[vlivp] Zaznamenali jste vliv pandemie COVID-19 na Váš výběr formátu studijního materiálu pro účely studia?

- ANO

- [vlivpA] Který formát studijního materiálu teď více preferujete?
 - [vli1] Tištěný dokument
 - [jpt] Jaká byla příčina preference tištěného formátu studijního materiálu?
 - [vt2] Domníváte se, že tento vliv bude trvalý?
 - ANO/NE
 - [vli2] Elektronický dokument
 - [jpd] Jaká byla příčina preference elektronického formátu studijního materiálu?
 - [vt1] Domníváte se, že tento vliv bude trvalý?
 - ANO/NE
 - [vli3] Kombinaci tištěného a elektronického dokumentu
 - [jpk] Jaká byla příčina preference kombinace tištěného a digitálního formátu studijního materiálu?
 - [vt3] Domníváte se, že tento vliv bude trvalý?
 - ANO/NE
- NE
 - [vlivne] Uveďte prosím důvod.

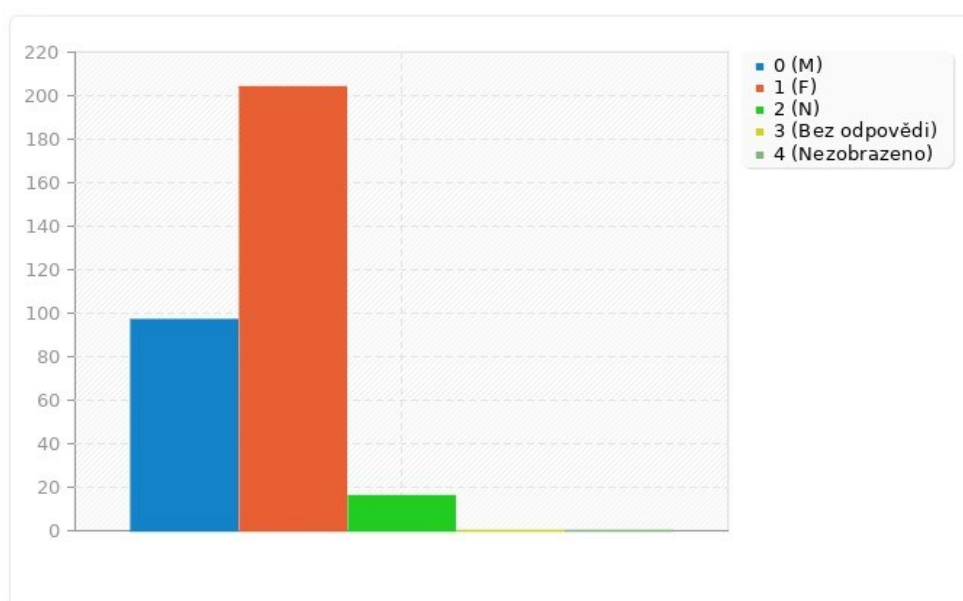
[vyberjinypan] Byl Váš výběr formátu studijního materiálu pro účely studia před Pandemií COVID-19 jiný?

- ANO
 - [prefformprpad] Který formát studijního materiálu pro účely studia jste před pandemií COVID-19 preferovali?
 - [pfpp1] Tištěný dokument
 - [pfpp2] Elektronický dokument
 - [pfpp3] Kombinaci tištěného a elektronického dokumentu
- NE
 - [prefjinepanduved] Uveďte prosím důvod.

Příloha č. 5. Kompletní výsledky dotazníku

Odpověď	Počet	Procenta
Muž (M)	97	30.60 %
Žena (F)	204	64.35 %
Nepřeji si uvést (N)	16	5.05 %
Bez odpovědi	0	0.00 %
Nezobrazeno	0	0.00 %

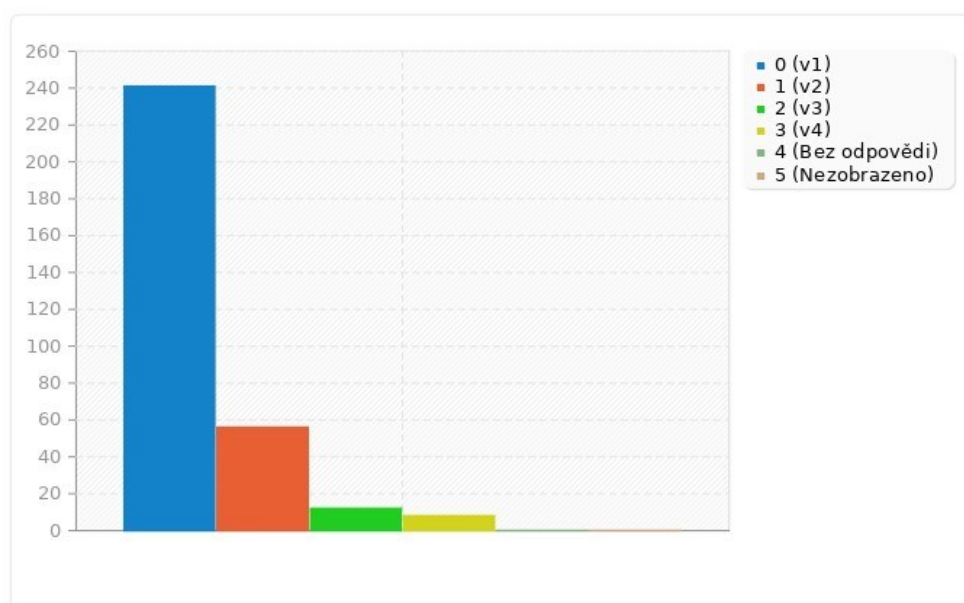
Tabulka Jaké je Vaše pohlaví?

Graf 1. Jaké je Vaše pohlaví?

Odpověď	Počet	Procenta
18 – 24 let (v1)	241	76.03 %
25 – 34 let (v2)	56	17.67 %
35 – 44 let (v3)	12	3.79 %
45 a více let (v4)	8	2.52 %
Bez odpovědi	0	0.00 %
Nezobrazeno	0	0.00 %

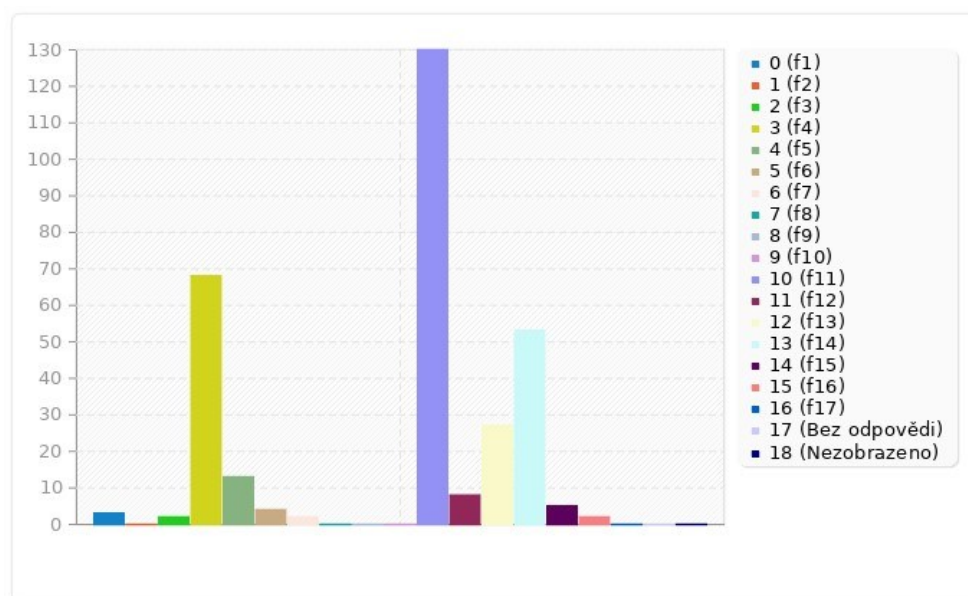
Tabulka Jaký je Váš věk?

Graf 2. Jaký je Váš věk?

Odpověď	Počet	Procenta
Katolická teologická fakulta (f1)	3	0.95 %
Evangelická teologická fakulta (f2)	0	0.00 %
Husitská teologická fakulta (f3)	2	0.63 %
Právnická fakulta (f4)	68	21.45 %
1. lékařská fakulta (f5)	13	4.10 %
2. lékařská fakulta (f6)	4	1.26 %
3. lékařská fakulta (f7)	2	0.63 %
Lékařská fakulta v Plzni (f8)	0	0.00 %
Lékařská fakulta v Hradci Králové (f9)	0	0.00 %
Farmaceutická fakulta v Hradci Králové (f10)	0	0.00 %
Filozofická fakulta (f11)	130	41.01 %
Přírodovědecká fakulta (f12)	8	2.52 %
Matematicko-fyzikální fakulta (f13)	27	8.52 %
Pedagogická fakulta (f14)	53	16.72 %
Fakulta sociálních věd (f15)	5	1.58 %
Fakulta tělesné výchovy a sportu (f16)	2	0.63 %
Fakulta humanitních studií (f17)	0	0.00 %
Bez odpovědi	0	0.00 %
Nezobrazeno	0	0.00 %

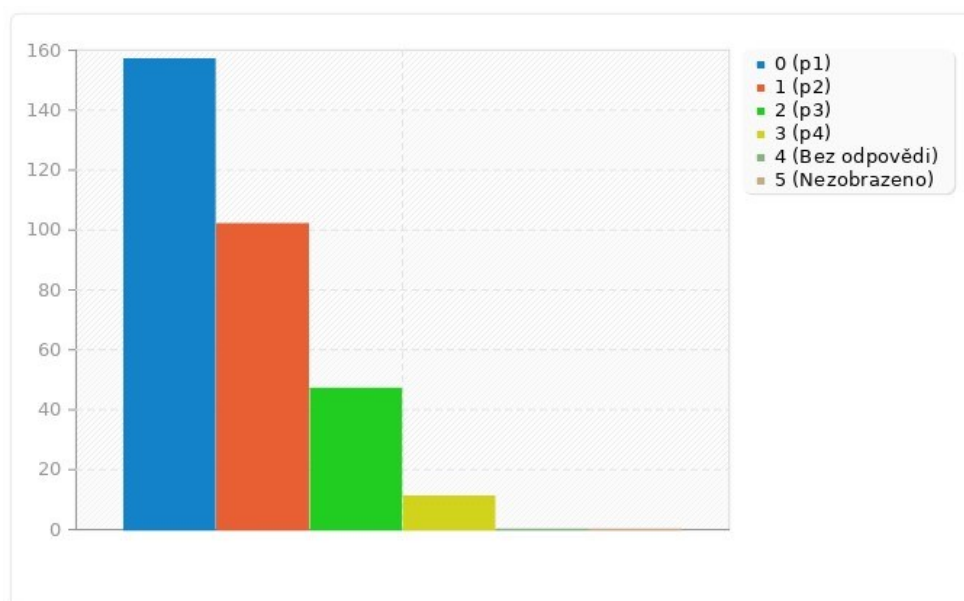
Tabulka Na jaké fakultě studujete?

Graf 3. Na jaké fakultě studujete?

Odpověď	Počet	Procenta
Bakalářské studium (p1)	157	49.53 %
Magisterské studium (p2)	102	32.18 %
Magisterské navazující studium (p3)	47	14.83 %
Doktorské studium (p4)	11	3.47 %
Bez odpovědi	0	0.00 %
Nezobrazeno	0	0.00 %

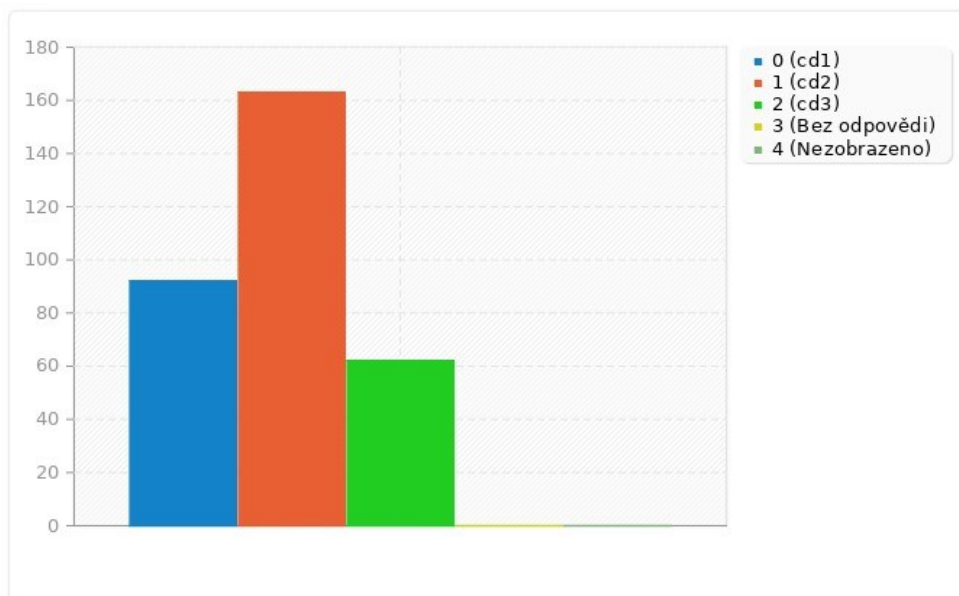
Tabulka Jaký je Váš studijní program?

Graf 4. Jaký je Váš studijní program?

Odpo věď	Počet	Procenta
Denně (cd1)	92	29.02 %
Týdně (cca 2-3x) (cd2)	163	51.42 %
Zřídka (cd3)	62	19.56 %
Bez odpovědi	0	0.00 %
Nezobrazeno	0	0.00 %

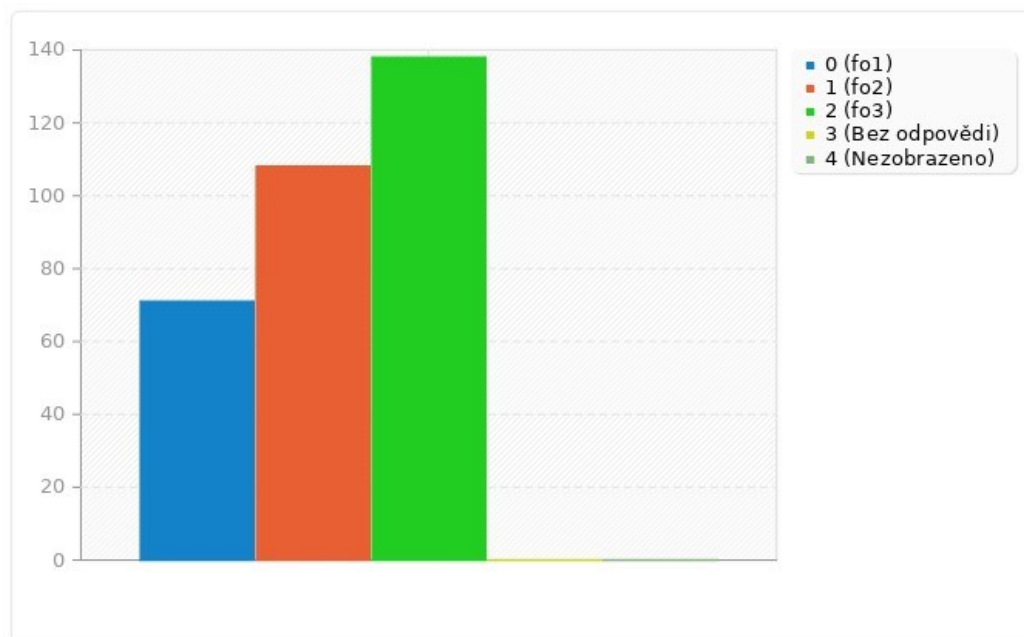
Tabulka Jak často čtete dokumenty pro účely studia?

Graf 5. Jak často čtete dokumenty pro účely studia?

Odpověď	Počet	Procenta
Tištěné dokumenty (fo1)	71	22.40 %
Elektronické dokumenty (fo2)	108	34.07 %
Kombinaci tištěných a elektronických dokumentů (fo3)	138	43.53 %
Bez odpovědi	0	0.00 %
Nezobrazen	0	0.00 %

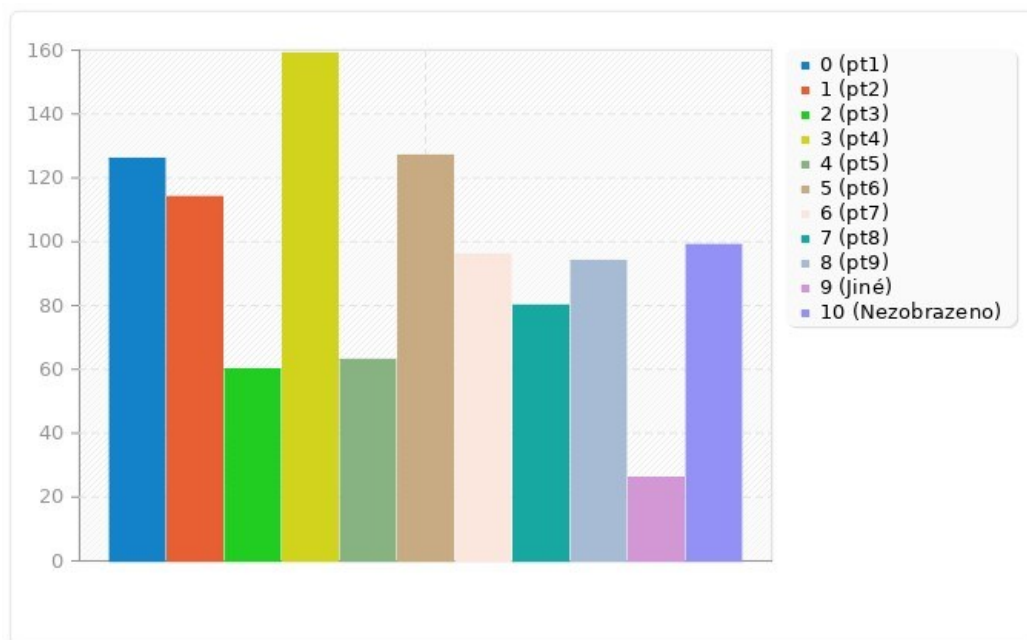
Tabulka Jaké formáty dokumentů upřednostňujete pro účely studia?

Graf 6. Jaké formáty dokumentů upřednostňujete pro účely studia?

Odpověď	Počet	Procenta
Hmatatelný pocit tištěného dokumentu (pt1)	126	39.75 %
Psaní poznámek na okraj dokumentu (pt2)	114	35.96 %
Prohlížení v dokumentu (pt3)	60	18.93 %
Lepší soustředění (pohlčení do děje) (pt4)	159	50.16 %
Zapamatování detailních informací (pt5)	63	19.87 %
Zvýrazňování v dokumentu (pt6)	127	40.06 %
Listování dokumentem (pt7)	96	30.28 %
Možnost prohlížení současně vícero dokumentů (pt8)	80	25.24 %
Nerušené čtení bez notifikací (pt9)	94	29.65 %
Jiné	26	8.20 %
Nezobrazeno	99	31.23 %

Tabulka Jaké jsou hlavní důvody Vaší preference tištěného formátu studijního materiálu pro účely studia?

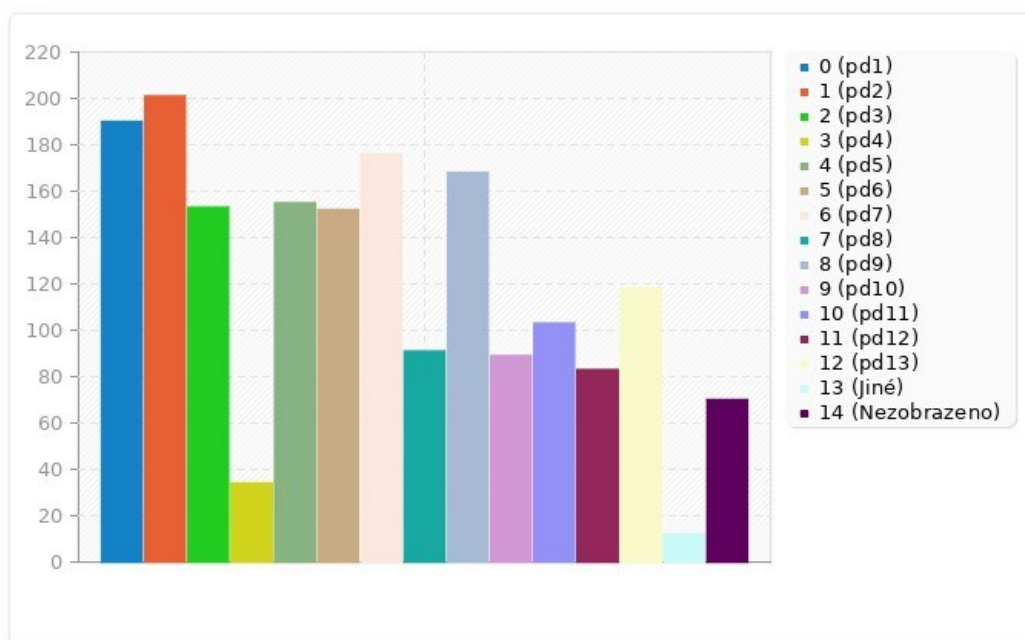
Graf 7. Jaké jsou hlavní důvody Vaší preference tištěného formátu studijního materiálu pro účely studia?

ID	Odpověď
17	nebolí mě oči z monitoru/notebooku - mohu pro změnu koukat po celým dni u počítače do papíru
26	psaní poznámek na lístečky, záložky, nebolí oči a hlava
36	Nebolí mé oči
44	Po dlouhém koukání do počítače mě začnou bolet oči a hlava
104	Intuitivní představa o tom, ve které části (jak daleko) v dokumentu jsem
128	nebolí oči
143	příjemnější pro oči, možnost studia mimo síť
150	menší únava očí
169	Lepší virtualizace pro fotografickou paměť
184	Ize do nich nahlížet několik hodin, nebolí z toho oči
194	nebolí mě z toho oči, tak jako z obrazovky tabletu
222	Narozdíl od elektronických dokumentů mě z nich nebolí oči
283	Môžem si to vziať do ruky a prechádzať sa po izbe, nezaberá mi to zbytočne miesto v pamäti na telefóne/ počítači, nájdem si to v skrini aj roky po tom ako som ukončila príslušný predmet aj keď už som stratila prístup k stránkam vyučujúceho
306	lépe se mi čte, když mám dokument položený na stole, než když ho mám na displeji před sebou :) tablet mi v tom nepomůže
317	Bývají to nejvíce ověřené a vyučujícím doporučované materiály
345	Nepálí mě oči z počítače
347	Poznámky z přednášek mám v sešitě. Sešit se mi pohodlněji drží, a mouhou s ním snáze chodit.
353	Menší zátěž pro oči
360	Lepší dostupnost knih
368	absence technických prostředků pro čtení mimo domov (čtečka, notebook)
377	Možnost číst během jízdy MHD, když nemám potřebný HW.
402	Možnost se pohodlně uvelebit třeba v posteli, možnost číst si v MHD
417	Nedochází k bolesti očí po práci s obrazovkou PC
418	visím celou stránku před sebou a celý dokument v celé velikosti. Nemusím scrollovat
436	Označování podstatného lepíky, záložkami
460	velká část oborové literatury není online dostupná

Tabulka Volné odpovědi k otázce Jaké jsou hlavní důvody Vaší preference tištěného formátu studijního materiálu pro účely studia?

Odpověď	Počet	Procenta
Snadná přenosnost elektronického dokumentu (pd1)	190	59.94 %
Dostupnost dokumentu online (pd2)	201	63.41 %
Praktičnost (pd3)	153	48.26 %
Zvýšená rychlost čtení (pd4)	34	10.73 %
Rychlá dostupnost za pomoci internetu (pd5)	155	48.90 %
Možnost stažení (pd6)	152	47.95 %
Plnotextové vyhledávání v celém dokumentu (pd7)	176	55.52 %
Přístup k vzácným tiskům, které nejsou fyzicky dostupné (pd8)	91	28.71 %
Finanční nenáročnost (často zdarma) (pd9)	168	53.00 %
Udržitelnost (pd10)	89	28.08 %
Nenáročnost na úložný prostor (pd11)	103	32.49 %
Úprava jasu obrazovky, funkce dotykové obrazovky, úprava písma (možnost uzpůsobení vlastním potřebám) (pd12)	83	26.18 %
Dostupnost 24 hodin (pd13)	118	37.22 %
Jiné	12	3.79 %
Nezobrazeno	70	22.08 %

Tabulka Jaké jsou hlavní důvody Vaší preference elektronického formátu studijního materiálu pro účely studia?

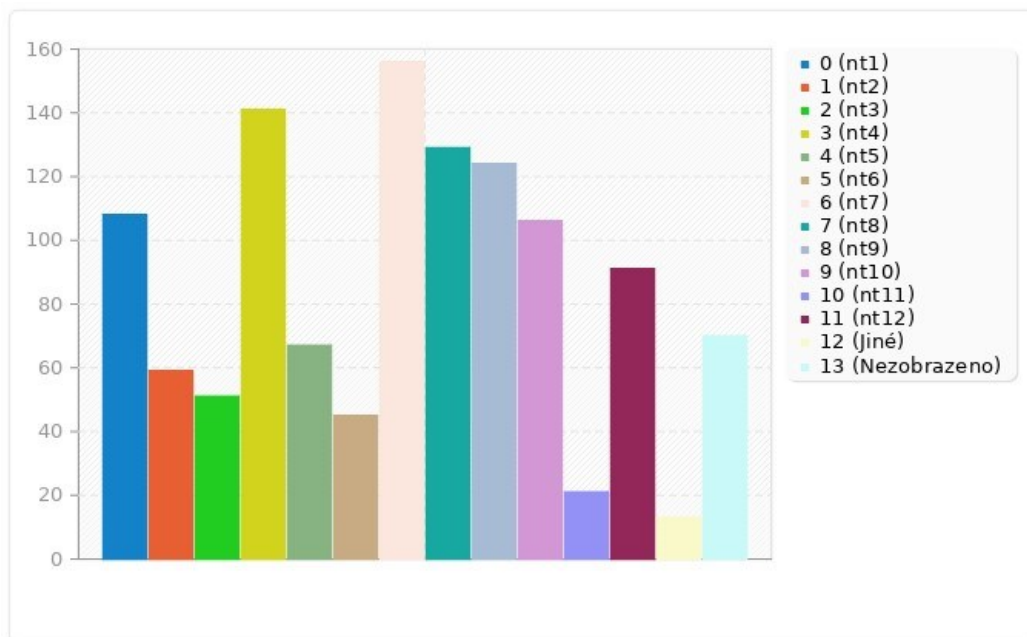
Graf 8. Jaké jsou hlavní důvody Vaší preference elektronického formátu studijního materiálu pro účely studia?

ID	Odpověď
90	Možnost psát poznámky v editoru, které mohu jednoduše editovat.
163	Pokud mám zájem, vytisknu si vybrané pasáže
271	Používám tablet na zápisky, takže si to pak mohu snadno organizovat
312	Možnost navázat na již vytvořené doplněním svých vlastních poznámek
325	Větší možnost úprav a vkládání poznámek
353	Velké množství dokumentů neustále s sebou
382	možnost zvýrazňování, podtrhávání, vpisování do textu
407	možnost zvýrazňování v textu aniž bych musela stránky kopírovat/skenovat a tisknout (používám iPad s tužkou)
418	snadnější převod do audio verze přes čtecí programy například kvůli přístupnosti pro neurodivergentní lidi a lidi se zrakovým postižením
421	snadná dohledatelnost i po delším čase
436	Možnost text libovolně označit, zvýraznit, kopírovat do poznámek, spát si komentáře
443	Možnost mít vlastní kopii, ve které si můžu zvýrazňovat, podtrhávat...

*Tabulka Volné odpovědi k otázce **Jaké jsou hlavní důvody Vaší preference elektronického formátu studijního materiálu pro účely studia***

Odpověď	Počet	Procenta
Finanční náročnost (nt1)	108	34.07 %
Zničení (nt2)	59	18.61 %
Zátěž pro životní prostředí (nt3)	51	16.09 %
Váhová zátěž (nt4)	141	44.48 %
Potřeba osvětlení v temnějším prostoru (nt5)	67	21.14 %
Odrazení od čtení vlivem tloušťky dokumentu (nt6)	45	14.20 %
Prezenční výpůjčka (dokument k dispozici pouze v prostorách knihovny) (nt7)	156	49.21 %
Časově omezená dostupnost (nt8)	129	40.69 %
Vzdálenost knihovny s potřebným dokumentem (nt9)	124	39.12 %
Oborová literatura pouze ve vybraných knihovnách (nt10)	106	33.44 %
MVS (meziknihovní výpůjční služba) (nt11)	21	6.62 %
Omezený počet výtisků (nt12)	91	28.71 %
Jiné	13	4.10 %
Nezobrazeno	70	22.08 %

Tabulka Jaké jsou hlavní důvody, které Vás odrazují preferovat tištěný formát studijního materiálu pro účely studia?

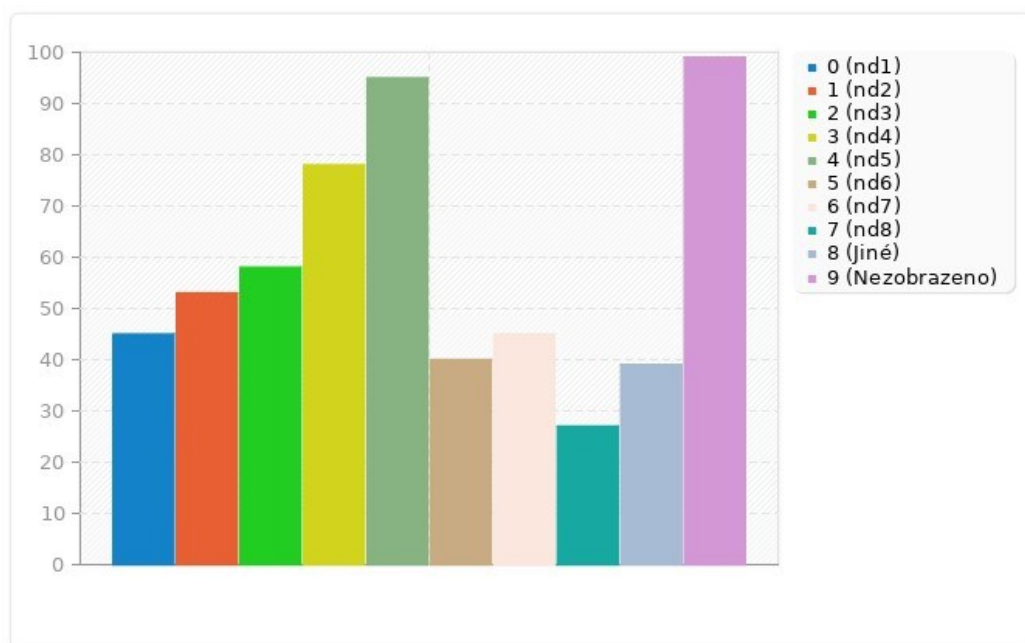
Graf 9. Jaké jsou hlavní důvody, které Vás odrazují preferovat tištěný formát studijního materiálu pro účely studia?

ID	Odpověď
10	nemožnost, nebo obtížná možnost úpravy
14	Horší manipulace např. V MHD
19	Tištěné texty vzhledem k neustálému vývoji technologií není možné aktualizovat dostatečně rychle. V oboru informatika s výjimkou matematických předmětů nedává využití tištěných zdrojů velký smysl.
68	Časová náročnost získání materiálu
104	Náročnější vyhledávání
129	pomačkání papíru, zničení při cestování
139	nemožnost úpravy dle svých preferencí (dopisování poznámek z přednášek - lze i do tištěné formy, ale pak se často stává nepřehlednou)
143	právní texty rychle ztrácejí aktuálnost a relevanci
237	materiál může být relevantní jen jeden semestr, skladování
299	Absence plnotextového vyhledávání
309	Náročné vyhledávání v dokumentech
312	Administrativní, časová a logistická zátěž (výdaje)
421	Dokument nebývá dostupný okamžitě

*Tabulka Volné odpovědi k otázce **Jaké jsou hlavní důvody, které Vás odrazují preferovat tištěný formát studijního materiálu pro účely studia?***

Odpověď	Počet	Procenta
Technické potíže (nd1)	45	14.20 %
Požadované připojení k internetu (nd2)	53	16.72 %
Neumožněné stahování (nd3)	58	18.30 %
Omezený přístup (nd4)	78	24.61 %
Zdravotní potíže (spojené s užíváním dokumentu např. bolest hlavy) (nd5)	95	29.97 %
Ztráta vlivem techniky (nd6)	40	12.62 %
Potřeba technického zařízení (nd7)	45	14.20 %
Použití v určitých zařízeních (nd8)	27	8.52 %
Jiné	39	12.30 %
Nezobrazeno	99	31.23 %

Tabulka Jaké jsou hlavní důvody, které Vás odrazují preferovat elektronický formát studijního materiálu pro účely studia?

Graf 10. Jaké jsou hlavní důvody, které Vás odrazují preferovat elektronický formát studijního materiálu pro účely studia?

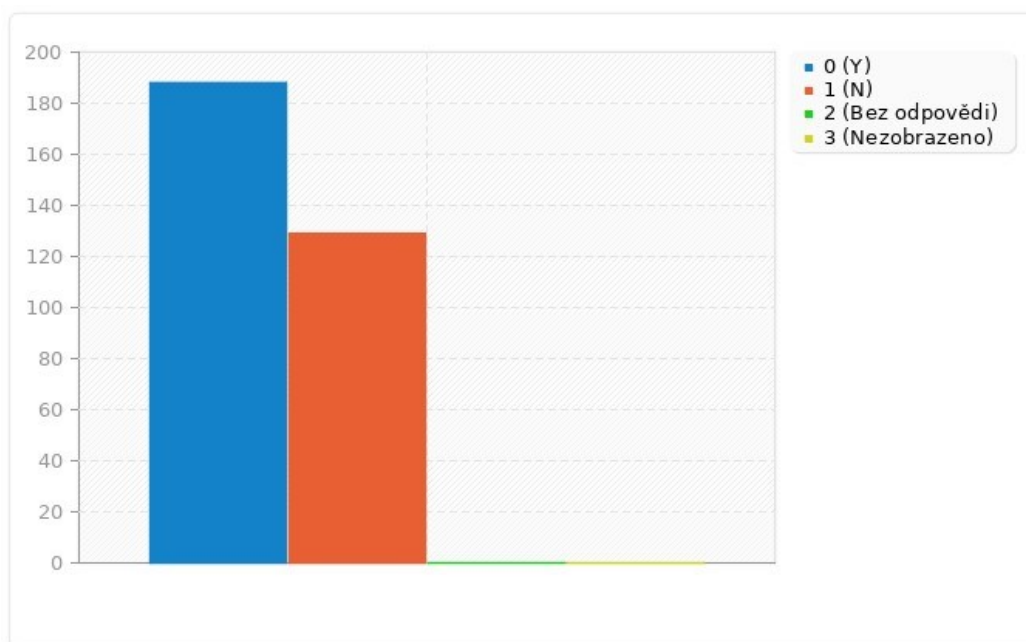
ID	Odpověď
3	z dlouhodobého hlediska nevyhovující. Je rychlejší učit z tištěného materiálu.
26	speciálně kvůli škole jsem si pořídilo čtečku e-knih, a pak mi někdo pošle materiály v tom nejnečitelnějším, nejošklivějším pdfku (nebo nedejbože v jpg), ideálně ještě otočené nebo každou dvoustránku ve zvlášť souboru, aby to ani čtečka nepřečetla
36	Jako dyslektik také hůře zpracovávám obsah z obrazovky než že stránky
51	Není mi to nejvíc příjemné na oči a na způsob listování
99	složitá detailní úprava dokumentu. podrobné zvýraznění + nemožnost popisovat
101	Větší náročnost na soustředění
104	Kratší doba soustředění
111	Nižší soustředění (relevantní, pokud si potřebuji obsah dokumentu zapamatovat detailně)
116	Absence výhod papíru
117	není to pohodlné, nesoustředím se tolik
119	Horší soustředění
123	Snadné odvrácení pozornosti od jiných aplikací v Pc
129	ztěžuje mi to využití fotografické paměti
150	nesoustředění, namáhání očí
158	.
173	Hůře se mi text vnímá
183	Nemožnost zapisovat poznámky do dokumentu
195	Častější ztráta pozornosti, mj vlivem nutnosti přecházení mezi okny při velkém množství dokumentů na ploše
196	Ztráta pozornosti, méně si pamatuji obsah textu
204	Na elektronické dokumenty se nedokážu tak dobře soustředit a celkově mi tištěný formát umožňuje rychlejší zorientování se v materiálu. Nevím moc proč, ale mám to tak.
216	ztráta soustředění
252	Hůř se na ně soustředí
264	Pouze preferuji si vše fyzicky psát do papíru
265	Snadné narušení soustředění
274	Musím u toho sedět u PC, když bych raději ležela v posteli.
299	Horší soustředění na čtený text
303	Škodlivost dlouhého zírání do displeje
341	omezená možnost zvýrazňování, hůř se soustředím na četbu
357	Nesoustředění se
379	Neudrží pm pozornost
402	Nemožnost vzít si elektronické zařízení kamkoli je mi pohodlné ke studiu
433	možnost dalších funkcí na daném přístroji
436	Nesoustředěnost, nedostupnost určitých titulů
440	snaha o méně používání techniky

446	horší soustředění
448	Láska k papíru
452	Horší soustředění, dělání poznámek trvá déle
457	špatná orientace v dokumentu (špatně se prolistuje)
460	rozptýlení okolními podněty; velká část oborové literatury není online; snadnější orientace a hledání určitých pasáží

Tabulka Volné odpovědi k otázce. Jaké jsou hlavní důvody, které Vás odrazují preferovat elektronický formát studijního materiálu pro účely studia

Odpověď	Počet	Procenta
Ano (Y)	188	59.31 %
Ne (N)	129	40.69 %
Bez odpovědi	0	0.00 %
Nezobrazeno	0	0.00 %

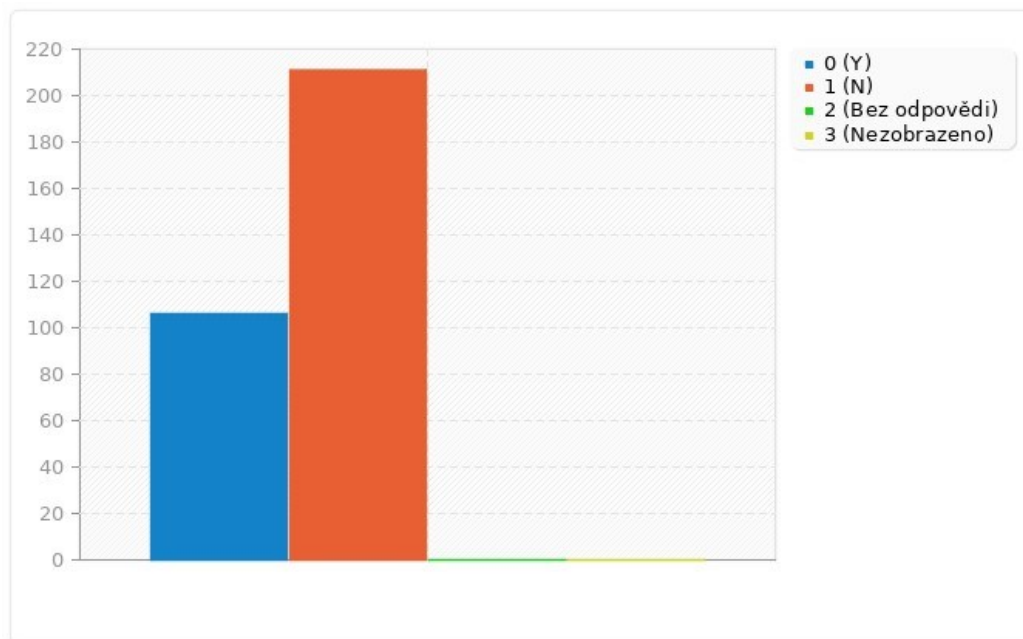
Tabulka Domníváte se, že má studovaný předmět, pro který dokumenty používáte, vliv na preference výběru formátu studijního materiálu pro účely studia?

Graf 11. Domníváte se, že má studovaný předmět, pro který dokumenty používáte, vliv na preference výběru formátu studijního materiálu pro účely studia?

Odpověď	Počet	Procenta
Ano (Y)	106	33.44 %
Ne (N)	211	66.56 %
Bez odpovědi	0	0.00 %
Nezobrazeno	0	0.00 %

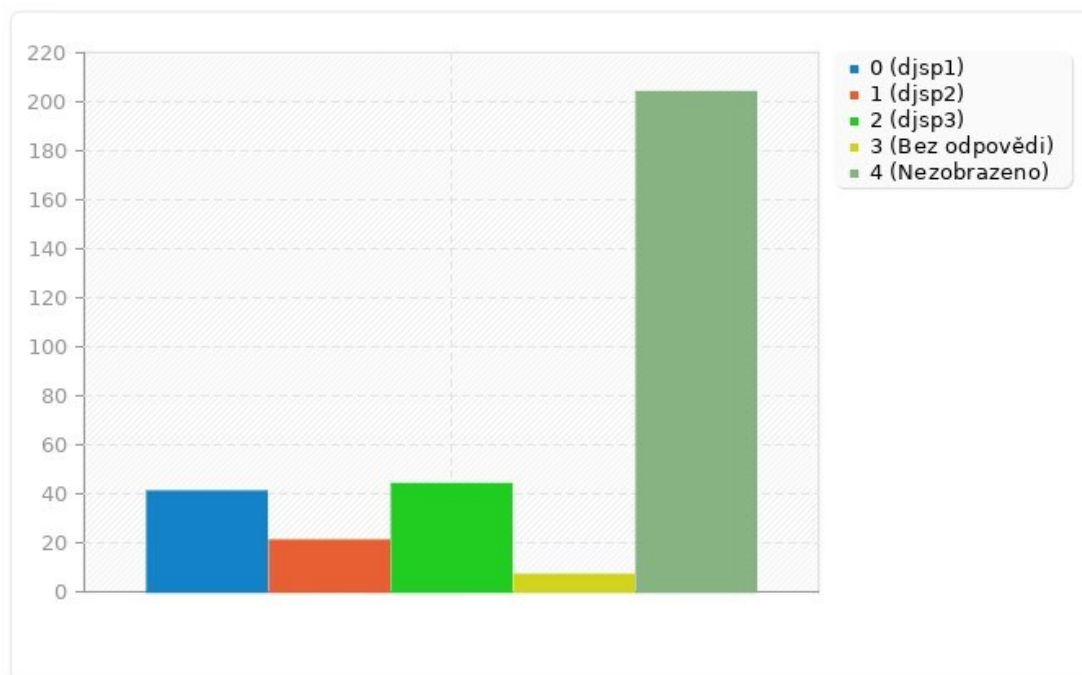
Tabulka Domníváte se, že jazyk studovaného předmětu, ve kterém je předmět vyučován, má vliv na preference výběru formátu studijního materiálu?

Graf 12. Domníváte se, že jazyk studovaného předmětu, ve kterém je předmět vyučován, má vliv na preference výběru formátu studijního materiálu?

Odpověď	Počet	Procenta
Tištěný dokument (djsp1)	41	12.93 %
Elektronický dokument (djsp2)	21	6.62 %
Kombinaci tištěného a elektronického dokumentu (djsp3)	44	13.88 %
Bez odpovědi	7	2.21 %
Nezobrazeno	204	64.35 %

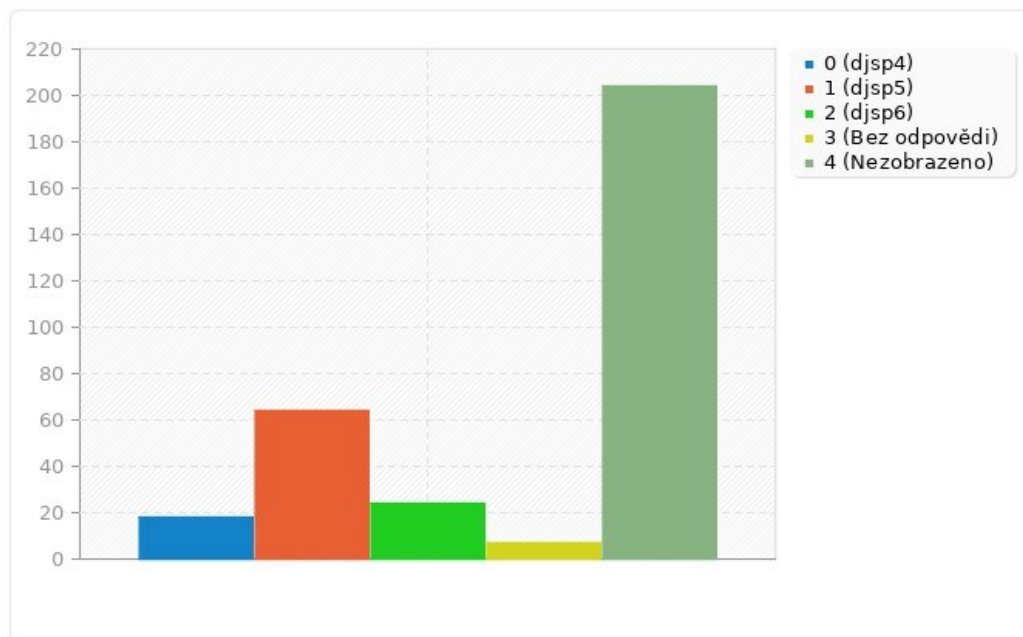
Tabulka Který formát dokumentu preferujete v předmětu vyučovaném v českém jazyce?

Graf 13. Který formát dokumentu preferujete v předmětu vyučovaném v českém jazyce?

Odpověď	Počet	Procenta
Tištěný dokument (djsp4)	18	5.68 %
Elektronický dokument (djsp5)	64	20.19 %
Kombinaci tištěného a elektronického dokumentu (djsp6)	24	7.57 %
Bez odpovědi	7	2.21 %
Nezobrazeno	204	64.35 %

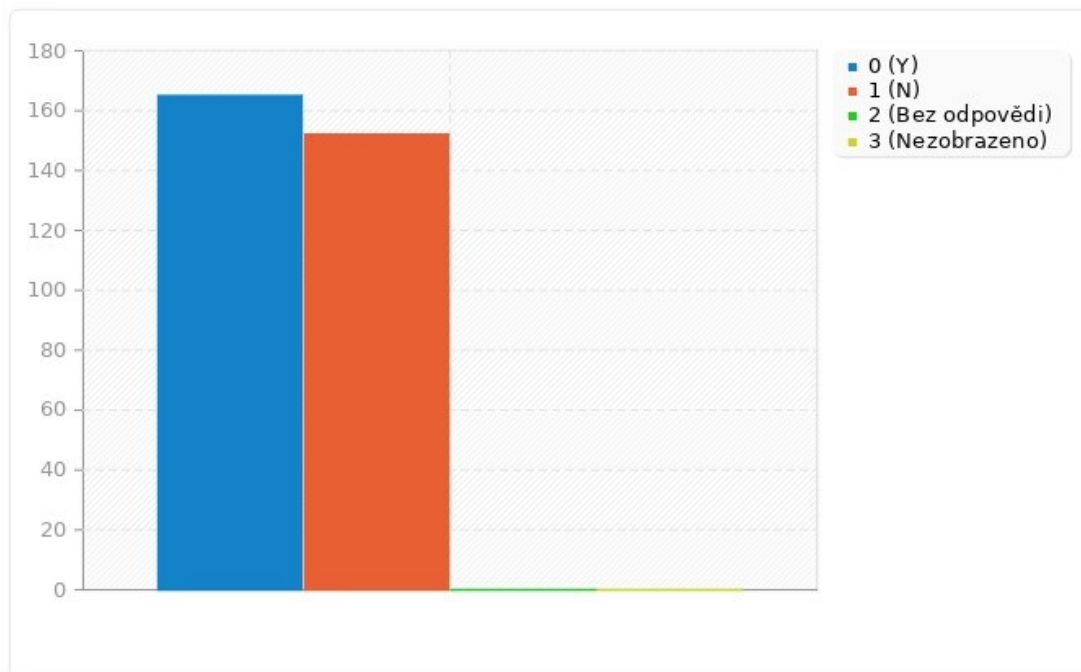
Tabulka *Který formát studijního materiálu preferujete v předmětu vyučovaném v cizím jazyce?*

Graf 14. *Který formát studijního materiálu preferujete v předmětu vyučovaném v cizím jazyce?*

Odpověď	Počet	Procenta
Ano (Y)	165	52.05 %
Ne (N)	152	47.95 %
Bez odpovědi	0	0.00 %
Nezobrazeno	0	0.00 %

Tabulka Zaznamenali jste vliv pandemie COVID-19 na Váš výběr formátu studijního materiálu pro účely studia?

Graf 15. Zaznamenali jste vliv pandemie COVID-19 na Váš výběr formátu studijního materiálu pro účely studia?

ID	Odpověď
8	studuji materiály většinou v posedu, za stolem, nemá tedy vliv
10	Za pandemie jsem byl studentem střední školy a většinu dokumentů bylo nutno mít ve fyzické podobě
12	Nic se nezměnilo
13	Není důvod. Nezaznamenal jsem žádný vliv.
14	Elektronický formát jsem preferoval již před COVID pandemií
16	Výběr formátu byl stejný i před pandemií.
18	Měl jsem vybráno
19	Vzhledem k oborů studia byla většina potřebné dokumentace v elektronické podobě již před pandemií.
20	Ne
23	Elektronické materiály používám pokud možno vždycky a stejně jsem to měl i před covidem.
25	Nezaznamenala
26	pořád mám radši tištěné, jenom byly za covidu mnohem těžší sehnat. o to víc nesnáším elektronické dokumenty
28	Prostě nezaznamenal
29	Preferuji elektronické dokumenty, stejně si je člověk může vytisknout, pokud chce.
31	Elektronické materiály preferuji i při prezenční výuce
32	Vždy pro me byly online materialy lepsi. I na stredni, na ktore jsem byl v prubehu pandemie.
34	Neměla vliv.
35	jde o moji preferenci nesouvisející s pandemií
36	Během covidu jsem přetřela a teď jsem zpět u tištěných, vyhovuje mi to více.
39	Elektronické materiály používám radši.
43	Vždycky jsem používal elektronické studijní materiály, stejně tak i v době pandemie COVID-19
61	Mojim preferovaným formátom študijných materiálov boli (a stále sú) rukou písané poznámky. Pandémia na to nemala vplyv.
46	Celou dobu používám hlavně elektronické zdroje.
48	Vždy jsem upřednostňovala tištěné dokumenty.
51	Vybírám stále stejně
52	.
57	V době COVID jsem musela více využívat elektronické zdroje, nicméně po „ odeznění,, opatření jsem se vrátila zpátky k dříve používaným metodám.
58	Stále mi vyhovuje tištěný text.
66	Otázka je zvláštěn položená. Vliv pandemie nezměnil mou preferenci studijních dokumentů.
68	Preferujem elektronicke materialy dlhodobo.

76	Elektronický formát jsem vždy měla v oblibě
70	Moje preference se nezměnily... v té době jsem nebyl na univerzitě
71	na gymnáziu jsem si vystačila s učebnicí a wikipedií a ty byly dostupné vždy stejně, jinak nemám s čím porovnávat
72	Elektronické materiály jsem užíval kvůli snadnému přístupu i před pandemií. Zároveň je pro mne hodnota tištěných materiálů pořád stejná.
78	Vždy jsem upřednostnila tištěné dokumenty
82	Využívám přibližně stejně elektronické a tištěné zdroje, jako před pandemií.
91	Materiál byl dostupný v čase, kdy jsem ho potřeboval.
92	huh
93	Ne, příprava probíhala téměř totožně.
94	vždy jsem preferoval elektronické formáty
95	Nic se nezměnilo
99	Od gymnázia, v průběhu studia na VŠ při pandemii covid-19, i po skončení pandemie preferuji stále stejnou variantu tištěných studijních materiálů. Nemyslím si, že pandemie měla na můj výběr nějaký vliv. Dle mého názoru pandemie neztížila přístup ať k prvnímu či druhému formátu materiálů.
100	Zůstalo to stejné
101	Pandemie na mé preference neměla vliv, nevím, co by toho mělo být důvodem.
102	Nemam duvod
105	Vždy jsem preferovala elektronický formát.
109	Pořád preferuji tištěné dokumenty
112	Y
114	Ne.
115	Učila jsem se stejně.
116	-
117	mé preference se po vypuknutí pandemie nezměnily
123	Zůstává stejný
124	Pořád si tisknu materiály do papírové podoby.
125	-
126	Nebyl důvod
128	Pandemie neměla na toto žádný vliv.
129	používal jsem pořád stejné dokumenty
131	Mám rád stále to stejné
133	?
137	Vždy jsem preferovala dokumenty v elektronické podobě. Často čtete jen několik stránek rozhodnutí a jejich tisknutí by bylo pro jedno přečtení dost neekologické... Plusem je možnost vyhledávání v rozhodnutí
141	Nezměnil se můj přístup, co se týká formátu materiálů, používám stále stejný postup.
143	Pandemie vliv na výběr neměla žádný.
144	ne
147	Nemám důvod prostě se v kovidu moje preference nezměnily

150	Důvody pro používání listinných studijních materiálů před elektronickými jsou stále stejné.
155	Tištěné materiály jsem používala před, během i v průběhu pandemie. Nebylo problém pro mě sehnat tištěný formát.
158	Ne
163	Vždy jsem upřednostňovala elektronickou verzi
168	Ne
171	Nemám důvod. Prostě to tak je.
173	Vždy jsem se na zkoušky (před i po pandemií) učila z učebnic nebo tištěných výcuců. Pokud nám vyučující zaslali materiál na seminář, tak jsem si ho i tak vytiskla.
183	Nezaznamenala
185	preference se nezměnily
195	Stále preferuji spíše tištěné dokumenty, lépe se mi z nich učí, většinu online materiálů jsem si tiskla
198	
	Vždy se mi lépe učilo z tištěného formátu. I když za doby Covidu nebylo úplně všechno tištěné
199	.
203	Nezaznamenala jsem
204	Musela jsem se sice více pohybovat v elektronickém prostředí, ale to nezměnilo nic na tom, že abych se na studijní materiál dokázala opravdu soustředit a naučit se maximum, potřebuji spíše tištěný formát.
216	Díky pandemii jsem si vyzkoušel učení převážně z elektrických zařízení a tato forma mi nevyhovovala
239	Žádný vliv jsem nezaznamenal (nechápu smysl otázky)
242	V průběhu Covidu jsem musela z velké části přejít na elektronický typ studijního materiálu, ale při návratu do "normálu" jsem se vrátila převážně k tištěným typu studijního materiálu, který preferuji (viz předchozí otázky).
244	Vždy se mi lépe učilo z tištěného textu a doma máme tiskárnu, takže covid nic nezměnil.
245	Zkoušela jsem přejít na elektronické materiály, ale nechtou se mi dobře
248	Během pandemie jsem byl na střední škole, tehdy jsem takové věci ještě příliš nevnímal
253	Bylo to spíše změnou náplně studia ve vyšším ročníku.
258	I před pandemií jsem používala kombinaci tištěných a elektronických dokumentů, můj pohled se výrazně nezměnil.
262	I před Covidem mi více vyhovovaly elektronické materiály
263	.
264	Stále jsem si vše tiskla když vyučování byla online
265	Má preference je stejná, vlivem covidu se nicméně objevily na youtube užitečné přednášky, které lze poslouchat jako doplněk.
270	Zvyk učení
283	Počas covidu som sa učila rovnakým spôsobom ako predtým.
285	Nezaznamenala jsem

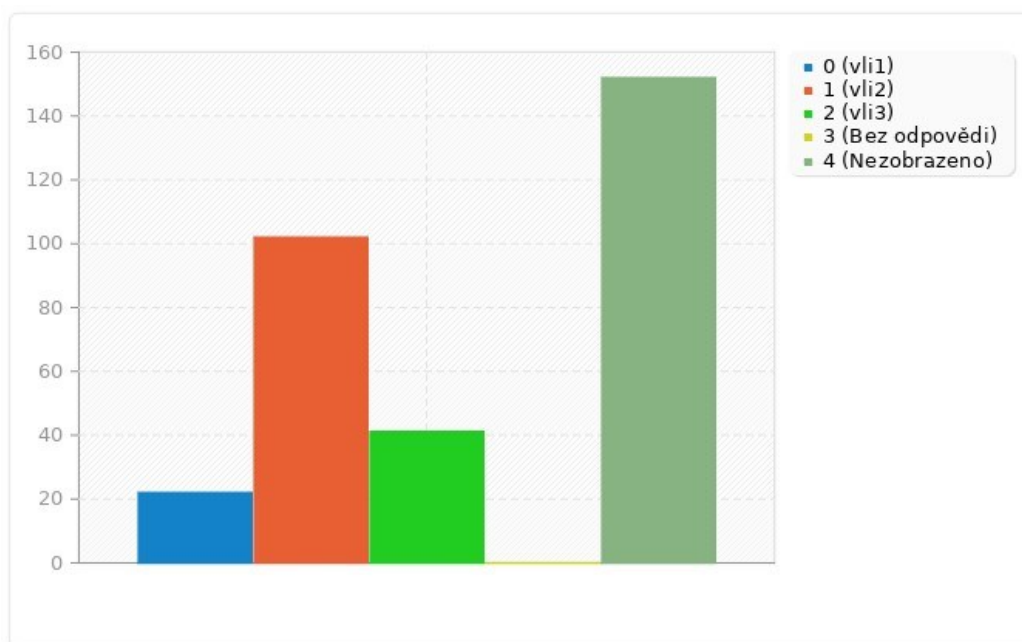
287	Preferoval jsem elektronický i předtím
288	studium zahájeno po začátku covidu
291	nezaznamenala
297	Ne, stále preferuji elektronické dokumenty.
301	Přechod na El. Zdroje pochází spíše ze změny na obor, který nemá tolik tištěných kanonických textů
306	formáty dokumentů jsem kombinovala vždy
307	Využíváním vlastní poměrně velké odborné knihovny jsem změnu nezaznamenal. Tvrdý lockdown se mě v podstatě nedotkl. Další knihy jsem měl napůjčované a k ostatním jsem jako knihovník mohl hned pro prvním rozvolnění a zavedení omezeného provozu knihovny.
308	Už předtím jsem většinu studijních materiálů sháněli buďto na internetu nebo v Městské knihovně nebo jsem si je koupila. Covid tohle neovlivnilo.
309	Preferuji el. materialy
311	důvod nemám, me preference se nezmenili
312	Preferoval jsem online dostupnost i před COVID-19.
314	Žádný
315	aktuální studijní mat. se v tištěné podobě většinou nevyskytují
316	Pandémia COVID-19 můj výber formátu nijak nezmenila.
317	Myslím si, že jiné věci v mém životě, jak přechod ze SŠ na VŠ, které se staly během pandemie, byly radikálnější, tak že působení pandemie jsem nezaznamenal.
319	Covid zlepšil přístupnost dokumentů, ale podobné preference jsem měla už před pandemií.
324	Myslím že změna nastala tak nějak z nutnosti obecně a ne přímo kvůli pandemii. I když preferuji vždy tištěnou formu, elektronické formě se už nevíhnu a krátké texty mi nevaří. Dnes vybírám zkrátka podle dostupnosti v návaznosti na časovou tíseň. Jediné co se změnilo kvůli pandemické výuce je má umocněná averze k dlouhému koukání do obrazovky.
332	Covid-19 mně příliš nepostihl a mohla jsem si vypůjčit dokumenty ať už v tištěné či elektronické formě.
340	Před Covidem jsem využíval elektronické zdroje stejně jako dnes.
343	Moje preference by pravděpodobně zůstala stejná i bez COVID-19. Před COVIDem byly mou preferencí tištěné dokumenty, ale věřím, že pouze z toho důvodu, že mi to tak stačilo pro účely studia na střední škole - moje nynější preference elektronických dokumentů pravděpodobně vyplývá z prostředí, ve kterém studuji (COVID mne zasáhl ještě na střední škole).
345	Ne
347	Když pandemie začala, byla jsem teprve v prváku, tak nemám srovnání.
353	Protože veškeré učebnice potřebné ke studiu jsem měla doma. Tudíž se moje preference nezměnila.
357	Preferuji tištěné dokumenty, k nimž jsem se i v době pandemie dostala, případně jsem si potřebné dokumenty a materiály tiskla, pokud to bylo možné.
359	90% informace jsem četla z elektronických zdrojů ještě před covid
360	Před i po používám kombinaci. I za pandemie jsem hodně využívala veřejné knihovny. Elektronické dokumenty jsou ale snazší pro vyhledávání.
363	S tímto problem nebyl.

366	elektronické dokumenty jsem ve věcech studijního (tedy ne relaxačního čtení) upřednostňoval i dříve
368	Pokud bylo možné si materiály půjčit nebo vytisknout, nebyl důvod poohlížet se po čistě elektronických zdrojích.
372	Neměla jsem problém s dostupností obou druhů materiálu. Co bylo třeba, jsem si vytiskla.
377	Nezaznamenal. Knihy, které potřebuji často jsem si koupil fyzicky. Článekovou, příliš drahou či jinak náročnou literaturu jsem si obstaral digitální. Bez ohledu na pandemii.
378	Od začátku mého VŠ studia (od r. 2019) jsem měla vždy k dispozici on-line verzi studijního textu. S tištěnými materiály vlastně vůbec na VŠ nepracovala.
379	Nic se u mě nezměnilo
381	Nikdy jsem nepreferovala tištěné zdroje před elektronickými.
382	byla jsem na střední škole, takže mě to moc neovlivnilo. na střední škole jsem tyto materiály skoro nepotřebovala
392	Před covidem jsem nestudovala na VŠ, takže se to těžko porovnává
393	.
401	Stále preferuji tištěné zdroje
402	Moje preference se nezměnily
407	Nemyslím si, že mě v tomto ohledu pandemie nějak ovlivnila. Možná jsem dříve používala o něco více tištěných zdrojů, ale to že nyní preferuji ty e-verze je spíš díky pořízení iPadu, na kterém se mi s elektronickými texty pracuje mnohem lépe než na PC, notebooku apod. Každopádně i před pořízením tabletu jsem ezdroje používala, pokud byly zrovna dostupnější než jiné varianty.
412	formát jsem používala už před pandemií
414	už na střední škole jsem preferoval digitálně dostupné materiály
431	Pouze jsem se utvrdil ve svých očekáváních, tedy že se mi stále lépe učí z papírových dokumentů.
440	pandemie nutila o něco více využívat elektronické materiály, tím spíš u mě posilovala zájem o
442	papírové Už před covidem jsem preferovala elektronický formát kvůli praktičnosti, nejde jen o nedostupnost knihoven, ale jiné důvody z výše uvedených, např. fulltextové vyhledávání, pohodlnost.
443	Měla jsem stejné preference, maximálně jsou nyní silnější.
446	Mám radši tištěné materiály
447	Možná mi to trochu znechutilo používání počítače, ale papír jsem preferoval vždy.
448	Pořád mám papír.
450	Začal jsem studovat až po pandemii.
453	nevím, jak by to pandemie mohla ovlivnit
454	nestudovala jsem VŠ během pandemie
458	Studovala jsem stále ve stejném režimu.
460	V době COVID-19 jsem byla ještě na SŠ, takže nemohu úplně porovnávat se studiem na VŠ.

Tabulka Volné odpovědi k otázce Uved'te prosím důvod. (v případě, kdy na otázku "Zaznamenali jste vliv pandemie COVID-19 na Váš výběr formátu studijního materiálu pro účely studia?" zvolili možnost odpovědi "Ne")

Odpověď	Počet	Procenta
Tištěný dokument (vli1)	22	6.94 %
Elektronický dokument (vli2)	102	32.18 %
Kombinaci tištěného a elektronického dokumentu (vli3)	41	12.93 %
Bez odpovědi	0	0.00 %
Nezobrazeno	152	47.95 %

Tabulka Který formát studijního materiálu vlivem pandemie COVID-19 teď více preferujete?

Graf 16. Který formát studijního materiálu vlivem pandemie COVID-19 teď více preferujete?

ID	Odpověď
1	Lépe dostupný
2	Pokud opravdu nelze vůbec sehnat dokument online
4	Byl dostupnější, než tištěné.
9	COVID-19 znemožnil nebo alespoň znesnadnil přístup k fyzickým kopiím dokumentů.
15	Knihovny zavřené a snadně dohledatelné na internetu
21	Dávali nám je ve škole, nebyla možnost používat notebook/ipad, netušila jsem, že mi el. Podoba vyhovuje více
22	Nebylo nutné opouštět domov a jezdit daleko, obzvláště, pokud člověk nemohl.
30	snadná dosažitelnost pomocí internetu
81	Praktičnost, vyhledávání v textu, úprava dokumentu
37	Před covidem jsem byla zvyklá psát si poznámky ručně do sešitu, ale sešity byly těžké a zabírali místo, tak jsem během covidu přešla na grafický tablet, kde si píšu poznámky rovnou do skript. Mám je tak všude k dispozici, s sebou nosím jenom notebook a tablet a jsou zálohované.
50	spojení s online záznamy
73	Setrvačnost
83	Snadnější dostupnost během lockdownů.
84	Stejně důvody, jaké byly uvedeny
85	Snadnější dostupnost z domova
87	Přístupnost online
90	Dostupnost.
97	Dostupnost, možnost sdílení dokumentů s kolegy
110	Rychlá dostupnost
132	Osvojení si více funkcí, které lze používat.
139	nahrávané přednášky - mám momentálně tendence upravovat si dokumenty tak, aby odpovídaly přednášce
151	Větší dostupnost
152	možnost stálé dispozice přes pc, užitečnost
164	Výuka, příprava, zadání úkolu probíhalo online formou
169	Všechno se dělo online včetně odevzdávání úkolů. Materiály byly zasílány elektronicky.
172	Dostupnost kdykoliv
175	Nemusím mít všude tolik papírů.
182	Dostupnost z domova
187	Viz výše
188	.
189	Snadná dostupnost
191	Možnost studovat kdykoli a kdekoli, stačí mobil nebo notebook. Není nutno všude tahat zbytečné materiály, které se často ztratí.
194	bylo to pro mě více výhodné (nemusela jsem si materiály tisknout, neměla jsem doma hromadu papíru...) a finančně dostupnější (právě díky nevyužívání tiskárny)

201	Za dobu Covid-19 jsem si zvykla díky online vyučování a úkolů
211	Dříve jsem měla raději materiály fyzicky u sebe, ale během pandemie jsem si uvědomila, jak je jednodušší si jen rozkliknout dokument, namísto zdlouhavého přehrabování ve štosech papírů.
214	Snadná dostupnost, efektivnější organizace.
219	Nebyla možnost si materiály pořádkem tisknout, náročné na skenování atd., jednodušší dostupnost
220	Nic jiného nebylo povoleno
221	Dostupnost 24h
226	Dostupnost online
228	Obtížná dostupnost tištěných materiálů.
235	Byla jsem nucena je využívat a zvykla si.
237	Veškerá výuka probíhala přes počítač. Notebook jsem jinak na přednáškách nikdy nepoužíval.
238	Jednodušší dostupnost
246	Celkový nárůst elektronických studijních materiálů .
250	Nejprve vše bylo v online prostředí, následně jsem si na to zvykla, je to jednodušší
251	Nutnost, online hodiny me donutily používat elektronické zařízení ke studiu a zvykl jsem si na to
255	Počas pandémie som nemala prístup ku knihám z knižnice, iba k elektronickým verziám.
256	Dostupnosť elektronického formátu.
259	Lepšia dostupnosť
271	Snažší pro práci a případně následné odevzdávání
273	Zvýšení dostupnosti elektronických dokumentů
274	Díky tomu, že byly během pandemie zavřené knihovny, naučila jsem se dohledávat zdroje online, naučila jsem se s nimi lépe pracovat a využívat je. Kdyby byly fyzické knihy takto snadno dostupné, silně bych preferovala fyzické knihy, ale ty mi přímo domů do ložnice nikdo nedonese.
275	Nemožnost zajít do knihovny
277	Dostupnost kdekoliv, kdykoliv. Pohodlnost přístupu ke zdrojům online.
281	Nedostupnost tlačených dokumentov
282	Knihovna byla zavřená.
284	Větší multitasking
289	Především dostupnost, pohodlnost.
292	Nedostupnost tištěného (zavřené knihovny)
296	Snadná přístupnost
298	Dostupnost
299	Lepší a snadnější dostupnost
302	Během studia z domova jsem si práci musela rozložit během celého dne, tedy některou práci jsem odváděla po večerech - mnohdy s nevhodným osvětlením. Navíc bylo potřeba vyhodnotit, který termín odevzdání je dříve. Z tohoto důvodu se některé dlouhodobé úkoly neustále odsouvaly na dobu neurčitou a vypůjčené studijní materiály v tištěné podobě mi jen zabíraly místo na stole.
304	Snažší dostupnost

- 318 dostupnost
- 320 Úspora úložného prostoru a papíru na tisk
- 325 Do covidu bylo všechno většinou tištěné a takhle jsem objevila možnosti elektronických dokumentů
- 326 V omezených podmínkách rychlejší přístup studijních materiálů ze strany pedagogů
- 331 Poznal jsem možnosti netištěných studijních materiálů, protože se celá výuka přesunula do digitální formy, a zjistil jsem, že mi vyhovují více.
- 358 Nebyla snadná možnost si materiál zapůjčit fyzicky
- 361 Neměla jsem žádný přístup k tištěným materiálům potřebným pro výuku
- 362 snazší dostupnost
- 367 během pandemie jsem neměla zas tak častý přístup do knihovny, navíc fyzické výpůjčky musely být desinfikovány,
- 369 pokud nebyly několik dní v karanténě. online/digitální dokumenty toto ošetření nepotřebovaly.
- Okamžitá dostupnost z domova
- Snazší hledání relevantního textu v obsáhlejších dokumentech pomocí vyhledávání klíčových slov
- Možnost vracení se k materiálu v libovolném čase
- 371 vždy dostupný
- 375 Dostupnost
- 376 Dostupnost
- 385 Snadná dostupnost, přenositelnost, udržitelnost a fulltextové vyhledávání
- 386 Často byly za COVIDU instituce (knihovny, archivy) zavřeny.
- 387 Lepší dostupnost
- 388 Snadná dostupnost a přenosnost
- 389 Elektronické materiály byly více přístupné.
- 396 Materiálů bylo hodně a bylo velmi náročné si vše tisknout, proto jsem si zvykla číst větší dokumenty elektronicky.
- 404 Byly snadno dostupné.
- 405 znemožnění přístupu k tištěným dokumentům, kdy jsem byla donucena přizpůsobit se více elektronickým formátům a naučit se pracovat výhradně v digitálním prostředí. Ne vždy bylo možné celý studovaný dokument vytisknout.
- 410 byl ihned dostupný
- 415 snadnější dostupnost
- 418 Kvůli tomu, že jsem si zvykla nechodit tolik do budovy fakulty/do knihovny a zdravotní potíže které mě donutily převádět si psaný text na čtené slovo a to je jednodušší u elektronických dokumentů.
- 419 Lepší dostupnost, přístup 24/7, žádná fyzická zátěž.
- 420 Dostupnost v čase uzavření knihoven a současně rychlejší dostupnost než při čekání v knihovně na vrácení potřebného svazku. V obou případech se jedná o časovou úsporu.

- 421 Snadné sdílení dokumentů online, dočasná přístupnost k jinak nedostupným dokumentům v elektronické podobě během uzavření knihoven.
- 426 Dostupnost materiálu
- 435 Počas pandémie a prechode na online výuku sme boli nútení pracovať s elektronickými štúdijnými materiálmi, čo sa mi nakoniec veľmi zalúbilo, pripadá mi to praktickejšie z mnoha dôvodov než papierová forma.
- 436 Dostupnost, doporučení vyučujícím
- 438 omezení, která přineslo onemocnění COVID-19 mě postupem času přimělo upřednostnit tento formát studijních materiálů
- 439 Vlivem lockdownů bylo snazší se k těmto formátům dostat
- 441 Snazší dostupnost, dostupnost i při zavřených knihovnách.
- 445 Snadná dostupnost díky volnější NDK.
- 451 Uzavřené knihovny
- 452 Během pandemie jsem nedocházela prezenčně na hodiny a dojetí si pro knihy do knihovny tedy znamenalo zacházku navíc. Dále pak nebylo možné si knihy v knihovnách prohlížet, což vnímám jako další výhodu tištěných dokumentů.
- 459 Časová i místní dostupnost

*Tabulka Volné odpovědi k otázce **Jaká byla příčina preference elektronického formátu studijního materiálu?***

Odpověď	Počet	Procenta
Ano (Y)	29	9.15 %
Ne (N)	3	0.95 %
Bez odpovědi	1	0.32 %
Nezobrazeno	284	89.59 %

Tabulka Domníváte se, že tento vliv bude trvalý? (Jaká byla příčina preference elektronického formátu studijního materiálu?)

ID	Odpověď
17	lépe se soustředím a hlavně si na papíře můžu zvýraznit důležité poznámky, pocit tištěného materiálu je něco jiného než displej obrazovky
170	Menší zapamatování si z elektronického formátu
181	Moc elektronických , bolela mě z toho hlava a začal jsem si víc věcí tisknout.
184	člověk měl více času na čtení, a číst tištěné materiály je lepší
193	Možnost vpisování
207	Možnost si důležité informace podtrhávat, schopnost lepší koncentrace.
209	Nemusím se dívat na obrazovku PC či telefonu
217	Více jsem si uvědomila, jaká úskalí používání elektronických dokumentů obnáší a že je pro mě nevyhovující
232	Lépe se na poznámky, text soustředím v tištěné podobě, mohu si zvolit různou polohu při čtení z papíru.
233	lepší obslužnost
260	lebo som nemal vhodne podmienky na vyuzivanie elektronickeho textu, napr. tablet na citanie
272	Kvůli přílišnému množství času stráveného před obrazovkami působily tištěné materiály pohodlněji pro oči. Kontakt s realitou = reálným světem skrze papíry, v době kdy vše bylo on-line.
278	Všetky důvody, které som udala predtým.
300	bylo toho digitalního už moc
334	jednodušší dostupnost, která nevyžaduje osobně zajít do knihovny
356	Lepší soustředění, poznámky, mám jistotu, že dokument je zde celý a lépe se v něm hledá než například na bookportu, kdy mají dokumenty prodlevu než se načtou další strany.
391	Lépe se mi z něj učí.
394	n/a
433	lepší soustředění
434	Přehlednost
437	Lepší prostorová orientace v textu, větší kontrola nad množstvím přečteného textu, fyzické odlišnosti mezi různými publikacemi.

Tabulka Volné odpovědi k otázce Jaká byla příčina preference tištěného formátu studijního materiálu?

Odpověď	Počet	Procenta
Ano (Y)	75	23.66 %
Ne (N)	17	5.36 %
Bez odpovědi	11	3.47 %
Nezobrazeno	214	67.51 %

Tabulka Domníváte se, že tento vliv bude trvalý? (Jaká byla příčina preference tištěného formátu studijního materiálu?)

ID	Odpověď
3	Velká a jediná změna přišla s nahráváním přednášek, kdy to změnilo vše. Přednášky jsou pro mě naprosto zásadní a před covidem nebyly.
7	nebyla jiná možnost, než se naučit pracovat i s elektronickým formátem
64	Začala jsem používat elektronické materiály navíc k tištěným.
40	Míval jsem rád jen tištěné, ale covid ukázal, že i elektronický formát má značné výhody
44	Zjistila jsem, že elektronické dokumenty jsou dostupnější a získám je rychleji než tištěné, na druhou stranu jsem si začala vážit těch tištěných, protože nemusím koukat do obrazovky počítače.
62	člověk může využít to co se mu zrovna více hodí
53	Žádná
59	Více se používal elektronický materiál, takže jsem si na něj více zvykl a teď mám rád obě varianty.
67	Seznámila jsem se více s elektronickými materiály + nemožnost chodit do knihovny.
88	Sloučení výhod a nevýhod obou. A taky díky covidu jsem ocenila tištěné materiály více, protože po celodenním čtení do obrazovky mne často bolela hlava.
96	Rychlá dostupnost elektronické verze, ale rovněž potřeba si dokument někdy vytisknout pro lepší zapamatování
111	Během pandemie bylo složitější se k tištěným dokumentům dostat, proto jsem z nouze používala elektronické a zjistila jsem, že dostupnost (kdykoli k dispozici neomezený počet stažených materiálů, aniž bych řešila jejich váhu) vyvažuje to, že se při jejich čtení tolik nesoustředím. Nyní materiály kombinuji mj. s ohledem na dostupnost, délku dokumentu a na to, jak nezbytné je se na čtení dokumentu soustředit.
119	Záleží jak na který předmět
127	Dříve jsem se učila více z tištěných studijních materiálů, po Covidu jsem se začala učit i z těch elektronických. Primárně asi kvůli větší dostupnosti a jednoduchosti vyhledávání.

142	Kromě nezakoupených učebnic nebylo možné jejich sehnání.
196	Krátké zadání či prezentace není nutné dodávat v tištěném formátu. Naopak delší texty se mi lépe pamatují, když jsou vytištěné.
205	.
212	Tištěný nebyl dostupný nebo byl finančně náročný
222	Dříve jsem upřednostňovala tištěný formát, během pandemie covid 19 ale učitelé začali posílat velké množství materiálů elektronicky. Část jsem si kvůli bolestem hlavy tiskla, ale zároveň jsem musela z velké části přejít k elektronickým materiálům.
225	Vše jsem měla zasláné, nebyla potřeba tisku
243	Covid, digitalizace studijních materiálů
280	Některé materiály nám byly poskytovány pouze v elektronické podobě a bylo by velmi neekonomické a neekologické tisknout veškerý materiál.
290	Lepší dostupnost (přístup k digitalizovaným knihám od Národní knihovny)
294	Nebyly otevřené knihovny
303	Nutnost, tištěné materiály moc nebyli
305	Ráda kombinuji různé druhy, tudíž se necítím přehlcená
327	Lepší dostupnost zdrojů
339	Dřív jsem výrazně preferovala tištěné materiály, ale během lockdownu a distanční výuky jsem si navykla také používat elektronické zdroje. To ale bylo spíše z nutnosti.
341	elektronický je dostupný všude, při cestování
350	Mnoho studijních materiálů bylo kvůli pandemii sdíleno v elektronické podobě.
352	Preference je stále stejná, bez jasné příčiny.
354	Někdy člověk nemůže vydržet jen koukat do počítače, ale to nebylo možné během covidu, proto jsem si toho začala po covidu cenit.
364	Výše uvedené výhody obojího.
365	Každý typ má své výhody i nevýhody.
413	Široká škála dostupných informací kombinací tištěné a elektronické podoby
417	Uzavření knihoven. Pobyť mimo Prahu.
427	Omezení půjčování knih.
432	Dostupnost
449	Výhody elektronického formátu spíše převažují, ale u tištěného formátu nebolí tolik hlava
455	jelikož mají oba formáty své výhody i nevýhody, jejich kombinací běžně dosáhnou při studiu nejlepších výsledků
457	Objevila jsem varianty softwarů čtení a poznámkování dokumentů, které byly dobrým kompromisem (tisknout všechny materiály je nerealistický...)

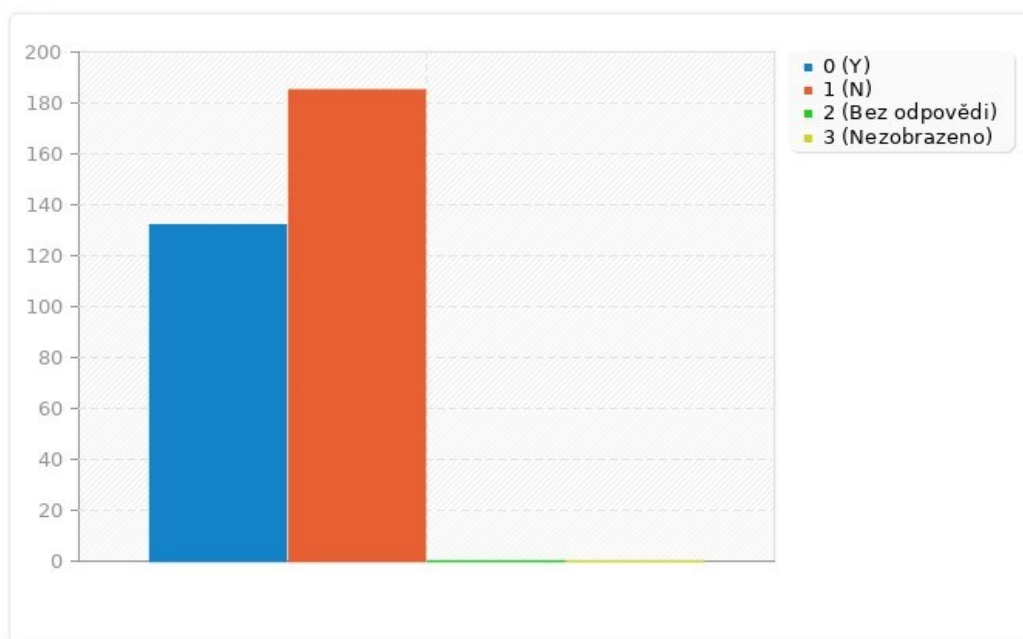
Tabulka Volné odpovědi k otázce Jaká byla příčina preference kombinace tištěného a elektronického formátu studijního materiálu?

Odpověď	Počet	Procenta
Ano (Y)	36	11.36 %
Ne (N)	5	1.58 %
Bez odpovědi	12	3.79 %
Nezobrazeno	264	83.28 %

Tabulka Domníváte se, že tento vliv bude trvalý? (Jaká byla příčina preference kombinace tištěného a elektronického formátu studijního materiálu?)

Odpověď	Počet	Procenta
Ano (Y)	132	41.64 %
Ne (N)	185	58.36 %
Bez odpovědi	0	0.00 %
Nezobrazeno	0	0.00 %

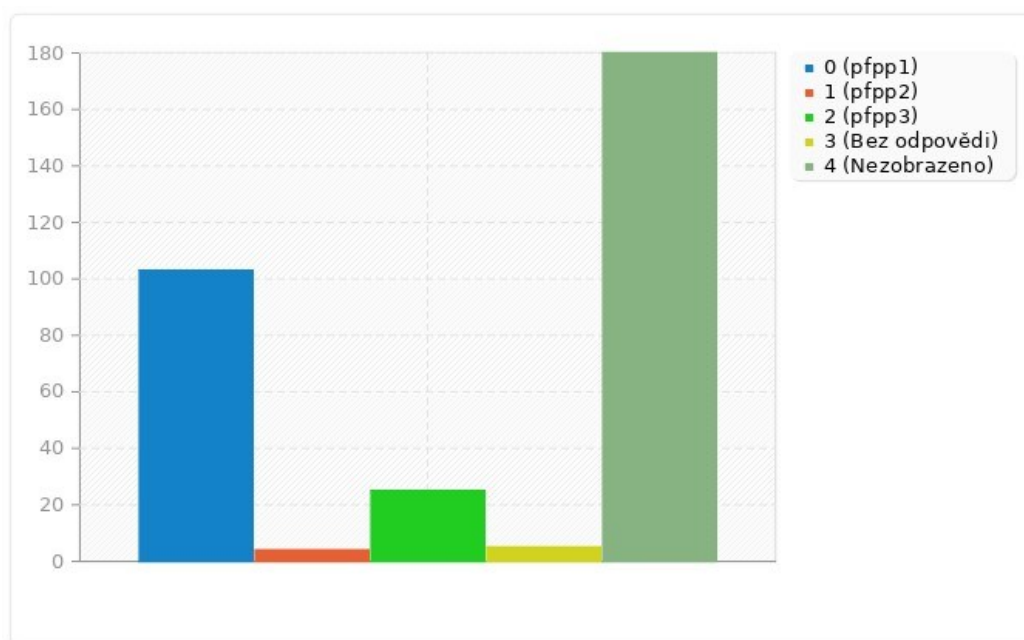
Tabulka Byl Váš výběr formátu studijního materiálu pro účely studia před Pandemií COVID-19 jiný?

Graf 17. Byl Váš výběr formátu studijního materiálu pro účely studia před Pandemií COVID-19 jiný?

Odpověď	Počet	Procenta
Tištěný dokument (pfpp1)	103	32.49 %
Elektronický dokument (pfpp2)	4	1.26 %
Kombinaci tištěného a elektronického dokumentu (pfpp3)	25	7.89 %
Bez odpovědi	5	1.58 %
Nezobrazeno	180	56.78 %

Tabulka *Který formát studijního materiálu pro účely studia jste před pandemií COVID-19 preferovali?*

Graf 18. *Který formát studijního materiálu pro účely studia jste před pandemií COVID-19 preferovali?*

ID	Odpověď
2	Během pandemie jsem akorát dokončovala maturitní práci a začínala bakalářské studium na VŠ, takže jsem předtím asi ani preference nějaké neměla. Celkově se mi zdá, že ten výběr elektronických dokumentů je širší, protože náklady na vydání tištěné knihy jsou vyšší než na vydání eknihy/článku.
3	Přednášky vysvětlují věci do detailu + jejich nastavitelná rychlost znamená, že se dají poslouchat při jiné činnosti. Měly by být na spotify aktualizovány.
8	viz výše
9	Nepreferoval jsem fyzické dokumenty, ale používal jsem je častěji, než je tomu nyní.
10	před pandemií byl stejný jako při ní
12	Nic se nezměnilo
13	Není důvod. Stejně jak teď jsem kombinoval.
14	Viz předchozí odpověď, výhody elektronického formátu se pro mě s příchodem pandemie nezměnily
15	Pro mě byla a stále je snazší možnost vyhledat si vše na internetu, je to pohodlné a rychlé.
16	Pořád se ráda učím z papíru.
17	čím dál více se vše směřuje do elektronické podoby, na internet a tištěné dokumenty se vytrácí - někdy pro úsporu materiálu se to hodí, ale veškeré materiály, úkoly...vše je dnes na internetu a je to ubíjející strávit kvůli tomu klidně i 10 hodin denně na počítači a prosedět celý den - plynou z toho i zdravotní problémy = je to jako sedavé zaměstnání.
18	Byl jsem rozhodnutý
19	Vzhledem k oborů studia byla většina potřebné dokumentace v elektronické podobě již před pandemií.
23	Viz předchozí odpověď
25	Nebyl
26	radši poběžím stokrát do knihovny než abych četl něco na něčem tak nekomfortním jako NDK
28	I před pandemií jsem formát kombinoval
29	Preferuji elektronické dokumenty, stejně si je člověk může vytisknout, pokud chce.
31	Viz výše
81	Všechny zápisky jsem si dělala do notebooku, byla jsem zvyklá na elektronické zdroje
32	Vždy pro mě byly online materiály lepší. I na střední, na které jsem byl v průběhu pandemie.
34	Protože byl stejný.
35	jde o moji preferenci nesouvisející s pandemií
36	Byl tištěný a teď jsem zase u tištěných, nevím, co víc napsat než že to prostě preferuju.
39	

	Nebyl.
43	Viz odpověď výše
61	Před pandemií som neštudoval.
46	Není co měnit, když to funguje.
48	můj výběr se nezměnil
50	tištěné materiály
51	Nebyl, protože elektronické dokumenty se získávají výrazně jednodušeji
53	Prostě nebyl
57	Byl jiný v tom, že jsem nepotřebovala tolik materiálů, jelikož jsem byla na střední škole, na vysoké škole jich teď potřebuju víc, nicméně poměr mezi elektronickými a tištěnými materiály se z mého pohledu nezměnil
58	Vždy mi vyhovoval více tištěný text.
66	Nebylo třeba měnit.
68	Preferuju elektronické materiály dlouhodobě.
76	Elektronický formát jsem vždy měla v oblíbenosti.
70	Nebyl, preference mám stejné
71	tehdy jsem neměla na výběr, nemám tedy s čím porovnávat
72	Stejný jako v předchozí odpovědi. Během pandemie jen bylo těžší získat přístup k fyzickým textům.
78	Vždy jsem upřednostnila tištěné dokumenty
82	Využívám přibližně stejně elektronické a tištěné zdroje, jako před pandemií.
84	Vždy mi vadilo, že si mohu dokument vypůjčit jen na určitou dobu, také mám obavy o jeho poškození - pokud to jde, snažím se tištěným dokumentům vyhnout.
91	Není třeba.
92	huh
93	Ne, příprava probíhala téměř totožně.
94	vždy jsem preferoval elektronické formáty
95	Nic se nezměnilo
96	Vždy jsem se to snažil kombinovat - dostupnost, nebyla potřeba tisknout. Pokud jsem však od někoho získal vytištěný dokument, využil jsem jen ten.
97	Často jsem používala elektronické i tištěné dokumenty
99	nebyl jiný
100	Tištěné vyhrávají
101	Pandemie na mé preference neměla vliv, nerozumím, co za důvod bych měl uvádět.
102	Nebyl
105	-//-
109	Nebyl jiný, pořád se mi vyhovují tištěné dokumenty
112	Y
114	Ne.
115	Učila jsem se úplně stejně
116	-
117	mé preference se po vypuknutí pandemie nezměnily
119	.
123	Zůstává stejný

124	Pořád si tisknu materiály do papírové podoby.
125	-
126	Vše zůstalo stejné
128	Pandemie neměla na toto žádný vliv.
129	nebyl důvod
131	Mám rád stále to stejné
133	?
137	Občas formáty kombinuji, ale dlouhodobě spíše využívám elektronickou variantu, pokud je dostupná... Učebnice a podobné materiály si ale raději půjčím v knihovně.... Záleží tedy spíše na rozsahu plánované četby
141	Viz výše.
143	Pandemie nijak neovlivnila to, z čeho se mi lépe učí.
144	ne
147	Nemám důvod
150	Důvody pro používání listinných studijních materiálů před elektronickými jsou stále stejné
155	Viz výše
158	Ne
163	Vždy jsem upřednostňovala elektronickou verzi
168	Nebyl
171	Nemám důvod. Prostě to tak je.
172	Stále byl dostupný kdykoliv
173	Nebyl
181	Dřív jsem to více kombinoval, ale tištěné dokumenty mě vyhovovaly už i dříve
183	Ne
185	jen omezenější
191	Zvyk ze střední školy na malou digitalizaci
193	Nic se nezměnilo
195	Stále preferuji spíše tištěné dokumenty, lépe se mi z nich učí, většinu online materiálů jsem si tiskla
199	.
203	Nemyslím si
204	Viz předchozí odpověď – ani větší nutnost pohybovat se v elektronických formátech studijních materiálů nezměnila nic na tom, že preferuji materiály tištěné.
207	Nebyly. Jsem asi stará škola, ale tisková/papírová podoba materiálu a skript, je pro mě alfa omega.
216	S papírovou formou jsem naprosto spokojený a vyhovuje mi. Těžko se to přeúčím.
217	Preferuji stále tištěný dokument, díky pandemii jsem si to akorát více uvědomila
221	Dostupnost 24h
232	Stejný důvod jako u předchozí otázky.
239	Nebyl jiný (nechápu smysl otázky)
242	předchozí otázka
244	Nebyl, nemyslím si, že by to až tolik ovlivnil covid, spíš jako u některých předmětů rozsahu materiálu.
245	Mám stejný přístup k materiálům jako před covidem
246	Vždy mi více vyhovovaly elektronické materiály.
248	Viz výše

253	Některé věci nejde vytisknout, stovky obrázků nebo schémat, ale nosit všechno na papírech se nedá.
258	Dtto
262	I před Covidem mi více vyhovovaly elektronické materiály
263	.
264	Stále mám stejně preference
265	Vše si tisknu
270	Zvyk
273	Elektronické dokumenty jsem již dříve považovala za praktičtější, nyní jsou pouze více dostupné
278	Aj pred pandemiou som mala problém so sústredením pri elektronických textoch.
283	Počas covidu som sa učila rovnakým spôsobom ako predtým.
285	Nebyl
287	Bez důvodu
288	studium zahájeno po začátku covidu
290	Oba formáty jsem využívala i předtím
291	Vždy jsem preferovala tištěné studijní materiály.
297	I před pandemií jsem preferovala elektronické dokumenty.
301	Přechod na El. Zdroje pochází spíš že změny na obor, který nemá tolik tištěných kanonických textů
305	Již dlouhou dobu preferuji oba způsoby
306	ne
307	Stále je to kombinace obou, v přibližně stejném poměru.
308	Nebyl důvod měnit formát.
309	Preferuji el. materialy
311	důvod nemám, me preference se nezmenili
312	Preferoval jsem online dostupnost i před COVID-19.
314	Žádný

- 315 aktuální studijní mat. se v tištěné podobě většinou nevyskytují
- 316 Aj pred pandemiou som preferovala elektronické dokumenty, ľahšie sa mi v nich vyhľadáva a často sú na internete voľne dostupné. Vždy pre mňa bolo časovo rýchlejšie zohnať elektronický dokument než vytlačený dokument v knižnici, kde majú často obmedzený počet kópií a musím sa tam fyzicky presúvať. Môj výber však pravdepodobne ovplyvňuje to, že radšej čítam v angličtine - dostupnosť českých dokumentov na internete je podstatne nižšia. Pandémia sa mojej preferencie každopádne nedotkla.
- 317 Vždy jsem využívala kombinaci tištěných a elektronických materiálů, což šlo i při pandemii (omezeně fungovali knihovny, šlo koupit třeba i z druhé ruky...)
- 319 Mé preference a důvody se nezměnily.
- 332 Nevím prostě pořad stejný.
- 340 Doslova NE
- 341 Pandemie nemela vliv na váhu knih haha
- 345 Ne
- 347 Když pandemie začala, byla jsem teprve v prváku, tak nemám srovnání.
- 352 Nebyl jiný, je stejný. Takže bez odůvodnění.
- 353 Měla jsem učebnice koupené a používala jsem je před i během COVIDu.
- 356 Vždy jsem měla radši tištěné dokumenty a pandemie mě v tom pouze utvrdila
- 357 Stále preferuji tištěné materiály.
- 359 Hodně cestuju a stěhuju se, proto nechci mít hodně papírů s sebou
- 360 Nevidím rozdíl. Viz předchozí odpověď.
- 363 studoval skoro úplně od covid, takže zkušenost do pandemie nemám
- 365 Zvyk.
- 366 elektronické dokumenty jsem ve věcech studijního (tedy ne relaxačního čtení) upřednostňoval i dříve
- 368 Pokud bylo možné si materiály půjčit nebo vytisknout, nebyl důvod poohlížet se po čistě elektronických zdrojích.
- 372 Vždy se daly kombinovat obě varianty materiálu, případně se daly elektronické materiály v případě potřeby vytisknout.
- 377 Nebyl.
- 378 Viz předchozí odpověď
- 379 Vždy jsem četla raději na papíře.
- 381 El. dokumenty jsem preferovala vždy
- 385 Vždy jsem preferovala elektronické publikace.
- 386 Preferoval jsem elektronické zdroje pro možnost snazšího vyhledávání.
- 391 Vždy to tak bylo.
- 393 .
- 394 n/a
- 401 Stále preferuji tištěné zdroje
- 402 Moje preference se nezměnily
- 404 Mě pandemie zasáhla v prvním ročníku na bakaláři, takže jsem si studijní mávky teprve vytvářela.
- 405 moje preference k elektronickému formátu studijního materiálu se nijak nezměnily, ale spíše mě to v preferenci elektronického formátu utvrdilo.

407	Nyní asi výrazně víc preferuji e-verze, ale obecně je pro mě nejzásadnější, kterou verzi textu mám dříve dostupnější. Jinak viz odpověď na předchozí otázku.
412	formát jsem používala už před pandemií
413	Preferuji obě možnosti (elektronickou i tištěnou podobu)
414	Na střední škole byla potřeba pracovat s učebnicemi, ale obecně jsem preferoval digitálně dostupné dokumenty
431	Vždy jsem preferoval papírové dokumenty.
434	Lepší práce
436	Pořád jsem kombinovala oba typy, vlivem pandemie ale elektronické zdroje přešli do popředí, pro jejich dostupnost
438	vždy jsem ráda kombinovala studijní materiály
440	snaha nepoužívat více techniky, než je třeba, byla přítomná už předtím, spíše se s pandemií
442	prohloubila, zůstala mi preference papírových materiálů Už před kovidem jsem preferovala elektronický formát kvůli praktičnosti, nejde jen o nedostupnost knihoven, ale jiné důvody z výše uvedených, např. fulltextové vyhledávání, pohodlnost.
443	??
446	Mám radši tištěné materiály
447	...
448	I před tím jsem volil knihu.
450	Začal jsem studovat až po pandemii.
453	pandemie moje preference nezměnila, rozšířila se ale nabídka elektronických zdrojů, takže z tohoto důvodu po nich možná sáhnu častěji než v minulosti
454	nestudovala jsem VŠ před pandemií
458	Studuji stále ve stejném režimu.
460	V době COVID-19 jsem byla ještě na SŠ, takže nemohu úplně porovnávat se studiem na VŠ.

Tabulka Volné odpovědi k otázce Uveďte prosím důvod. (v případě kdy na otázku „Byl Váš výběr formátu studijního materiálu pro účely studia před Pandemií COVID-19 jiný“ kdy na tuto otázku zvolili odpověď „Ne“?